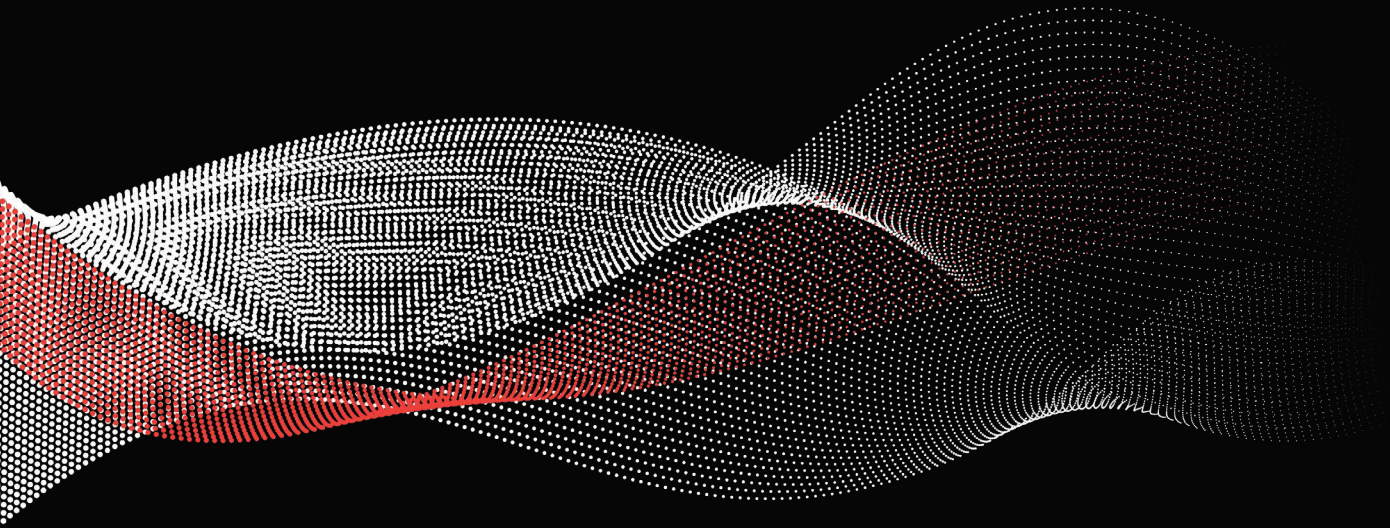

TMD
75 YILIN
ARDINDAN **2023**

75
TMD TÜRK
MATEMATİK
DERNEĞİ

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	3
TARİHÇE - GEÇMİŞ	5
Kurucu Üyeler	15
Başkanlardan	39
YÖNETİM – İŞLEYİŞ	47
Birkaç Resmi Bilgi	47
Kurullar	49
İktisadi İşletme	51
Ankara Şubesi	51
Bölge Sorumluları Yönergesi	52
Etik Kodu	52
Uluslararası Temsiliyet	53
Üyeler	56
FAALİYETLER	59
MAD: Matematik Araştırma Dostu	59
Ulusal Matematik Sempozyumları	61
Seminerler	73
Yaz ve Kış Okulları	76
Sergiler	77
Yayınlar	79
Burslar	85
SONSÖZ	89

TEŞEKKÜR

Derneğimizin 75. yılı kutlu olsun!

Cumhuriyetimizin 100. yılına denk gelen bu yıl dönümünün, bir dernek tarihçesi hazırlamak ve 1948'den beri dernek çatısı altında yapılan çalışmalarını derleyip kayda geçirmek için uygun bir zaman olduğunu düşündük.

Bu projeye ilk olarak derneğin son 25 yılını en iyi bilen kişi olan Betül Tanbay dahil oldu; hem çalışmayı ustaca koordine etti, hem kitapçıkta yer alan birçok bölümü ayrıntılı olarak yazdı. Kendisine ilk günden beri hiç azalmayan heyecanı, olumlu tutumu ve yapıcı yaklaşımı için çok teşekkür ederim.

Ardından tam bir tarih sevdalısı ve arşiv meraklısı olan Özkan Değer bize katıldı; dernek tarihine dair birçok belgeyi zaman zaman tozlu raflardan, zaman zaman da internetin derinliklerinden bulup ortaya çıkardı. Ayrıca dernek kurucularının biyografilerini özenle hazırladı, üyelerle ve bursiyerle ilgili verileri toplayıp görselleştirdi. Titiz çalışmaları için kendisine çok teşekkür ederim.

Bu iki üyemizin olağanüstü çabaları sayesinde ortaya detaylı ve kapsamlı bir dernek tarihçesi çıktı. Bir defa da derneğimiz adına kendilerine teşekkürlerimi sunarım.

Ulusal Matematik Sempozyumları ile ilgili yazıyı Naime Ekici, Matematik Dünyası dergisi için hazırladı. Bu kitapçıkta yazısını kısaltarak kullanmamıza izin verdiği için kendisine ve yazısında teşekkür ettiği Alp Eden, Hüsnü Ata Erbay, Gülcan Kekeç, Nuray Yıldırım ve OMÜ kütüphanecilerine ben de teşekkür ederim.

Kitapçığımıza gönüllü editörlük yapan Feza Günergun, Serap Öztop Kaptanoğlu ve Sadık Kuzu'ya, ayrıca son okumayı titizlikle yapan Ahmet Feyzioğlu'na değerli katkıları için teşekkür ederim.

Kitapçığı tasarlayıp görsel zenginlik kazandıran dernek dostu grafik tasarımcı Aydın Tibet'e özel teşekkürlerimi sunarım. Yıllardır, logolarımızı ve raporlarımızı tasarlamakla kalmadı, bu sefer de kitap tasarımının emeğini öğrenci bursuna dönüştürdü.

Bu vesile ile, başta eski dernek başkanları ve yönetim kurulu üyeleri olmak üzere derneğimize katkıda bulunmuş ve bulunmaya devam etmekte olan üyelerimize, matematikçilere, öğrencilere, etkinliklerimizi devam ettirmemizi sağlayan bağışçılarımıza, dernek çalışanlarımız Halil Candan Karademir, Erdinç Akman ve Melih Mert Oskay'a da çok teşekkür ederim.

Önümüzdeki 25 yılda ülkemiz matematiği daha ileri seviyelere gelecek ve bu sayede derneğimiz 100. yılına daha güçlenmiş olarak girecektir. Başta bunu gerçekleştirecek olan bugünün doktora öğrencileri ve genç matematikçileri olmak üzere, tüm üyelerimize matematik dolu nice güzel yıllar dilerim.

Ayşe Berkman
TMD Başkanı
Nisan 2023

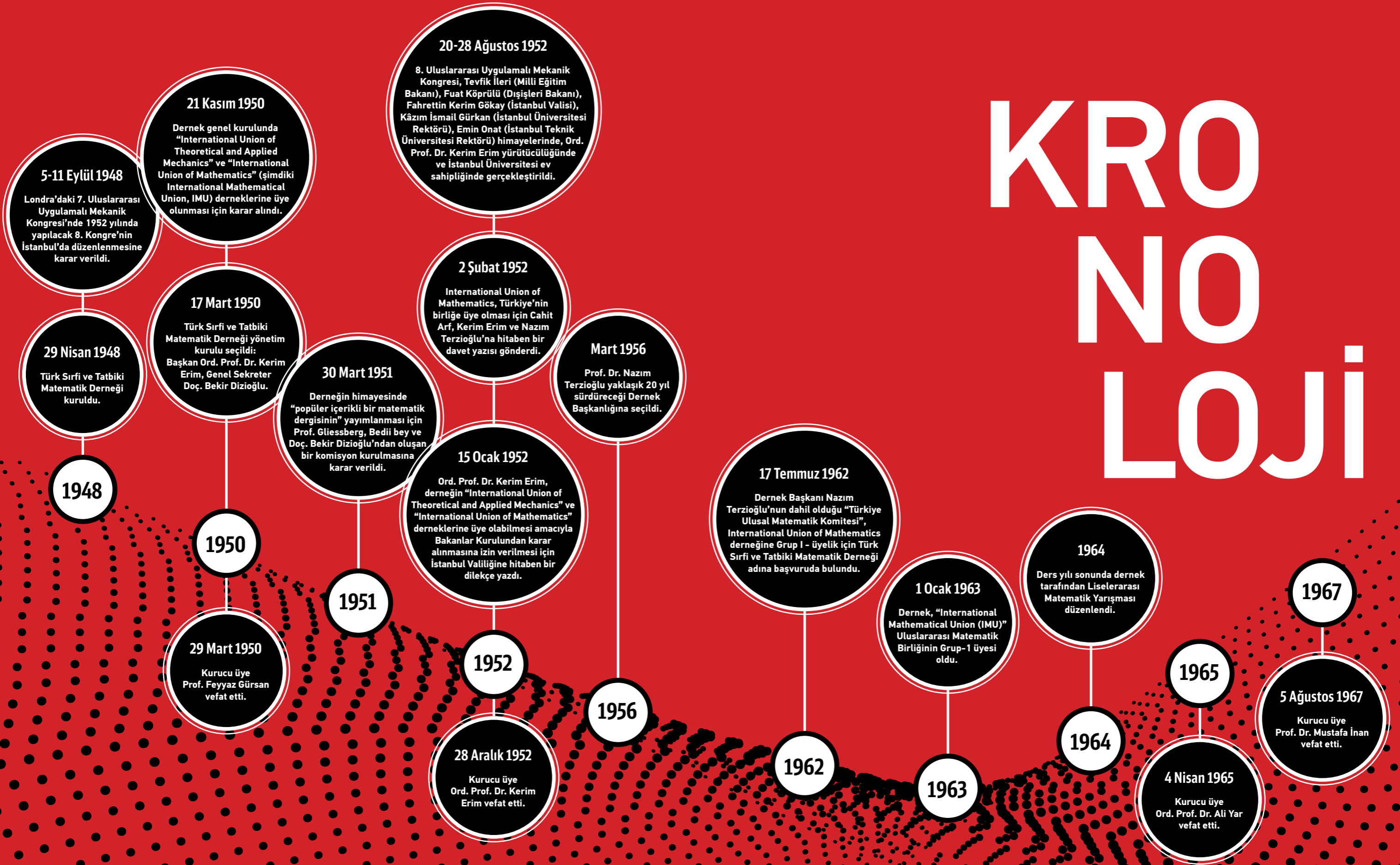
TARİHÇE-GEÇMİŞ

Türkiye Cumhuriyeti 100. yılına girerken, Türk Matematik Derneği de 75. yılına giriyor. Bu topraklarda matematik aslında binlerce yıldır yapılsa da, "bizim" kabul edilen tarihe bakınca Cumhuriyet'in matematiğe sağladığı katkılar çok önemli. 1933 Üniversite Reformundan sonra 18 Haziran 1946 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ve 1960 yılına kadar yürürlükte kalan 4936 sayılı "Üniversiteler Kanunu", üniversitelere idari ve bilimsel özerklik getirmiştir. Aynı dönemde, İstanbul Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nde görev yapan akademisyenler tarafından bir Matematik Derneğinin kurulmasına yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Kurucu üyeler, Atatürk'ün emriyle 1928 yılından itibaren Avrupa'ya öğrenime gönderilen ve 1933 Üniversite Reformunu oluşturan çekirdek kadrolardan oluşmuştur.

Dernek tüzüğünde de belirtildiği gibi, derneğin amaçları matematikle ilgili bilim dallarının gelişmesini, ilerlemesini ve yurt içinde yaygınlaşmasını sağlamak, ülkemizde ekonomik, sosyal ve teknolojik alanlarda matematiğin ve matematikçinin katkısını arttırmaya uğraşmak, orta ve yüksek öğretimde matematik eğitiminin çekiciliğini, etkinliğini, düzeyini, verimini arttırıcı girişimlerde bulunmak, matematikle uğraşanlar arasında mesleki dayanışmayı sağlamak, benzer amaçlarla kurulmuş ya da kurulacak olan ulusal ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmak ve gerektiğinde böyle örgütlere katılmak, ülkede matematik çalışmalarını değerlendirecek bir kamuoyu oluşmasını sağlamaktır.

2023 yılında 75. yılını kutladığımız Türk Matematik Derneği (TMD), "Sırfi ve Tatbiki Matematik Derneği" ismiyle kurulduğu 1948 yılından beri ülkemizde nitelikli matematik üretimini arttırmak hedefiyle çalışmakta ve Dünya Matematikçiler Birliği (IMU), Avrupa Matematik Birliği (EMS) ve Güney-Doğu Avrupa Matematik Birliği'nde (MASSEE) Türkiye'yi temsil etmektedir.

KRONOLOJİ

4 Aralık 1967
Kurucu üye
Ord. Prof. Dr. Salih
Murat Uzdilek vefat
etti.

1967

1971

Eylül 1971
Balkan Matematik
Birliği'nin 4. Kongresi
İstanbul Üniversitesi'nde
düzenlendi.

1972

22 Kasım 1972
Dernek, "Sırfi ve Tatbiki
Matematik Derneği" olarak
anılmaya başlandı.
(Resmî Gazete- 2 ARALIK
1972, CUMARTESİ Sayı:
14379)

1975

11-22 Ağustos 1975
"Liselerde Uygulanan
Matematik Programlarında
Modern Öğretim Metodları"
yaz kursu düzenlendi.

1976

20 Eylül 1976
Kurucu üye
Prof. Dr. Nazım
Terzioğlu vefat etti.

13 Kasım 1976
Kurucu üye
Prof. Dr. Hamit Dilgan
vefat etti

19 Ekim 1976
Prof. Dr. Cahit Arf
dernek başkanı
seçildi.

1977

26-29 Mayıs 1977
Yurtiçi Matematikçiler Toplantısı
İstanbul Üniversitesi Nazım
Terzioğlu Araştırma Enstitüsü'nün
Silivri'deki tesislerinde
gerçekleştirildi. Yeni dernek
tüzük taslağı ele alındı.

1979

25 Nisan 1979
24344/19676 sayılı İstanbul
Vilayeti emri ile kabul edilen
tüzüğün yeni şekli ile derneğin
adı resmi olarak "Matematik
Derneği" olarak belirlendi.

1980

2 Mart 1980
Doç. Dr. Hülya Şenkon
yaklaşık 28 yıl sürdüreceği
Dernek Genel
Sekreterliğine seçildi.

3 Haziran 1980

Derneğin "Kamu Yararına
Çalışan Dernekler" statüsünde
sayılması ve "Türk"
kelimesinin kullanılabilmesi
için gerekli başvurular
yapıldı.

12 Eylül 1980

İlan edilen sıkıyönetim ile
birlikte Türk Hava Kurumu,
Çocuk Esirgeme Kurumu
ve Kızılay dışındaki tüm
dernekler kapatıldı.

1981

21 Temmuz 1981
8/3422 Sayılı Bakanlar Kurulu
Kararı ile Derneğin "Kamu
Yararına Çalışan Dernekler"
statüsünde sayılmasına karar
verildi.
(Resmî Gazete, 5 Kasım
1981-Sayı: 17505)

14 Mart 1982

Prof. Dr. Fikret Kortel
dernek başkanı
seçildi.

1982

1985

23 Mart 1985
Kurucu üye
Prof. Dr. Ferruh Şemin
vefat etti.

1986

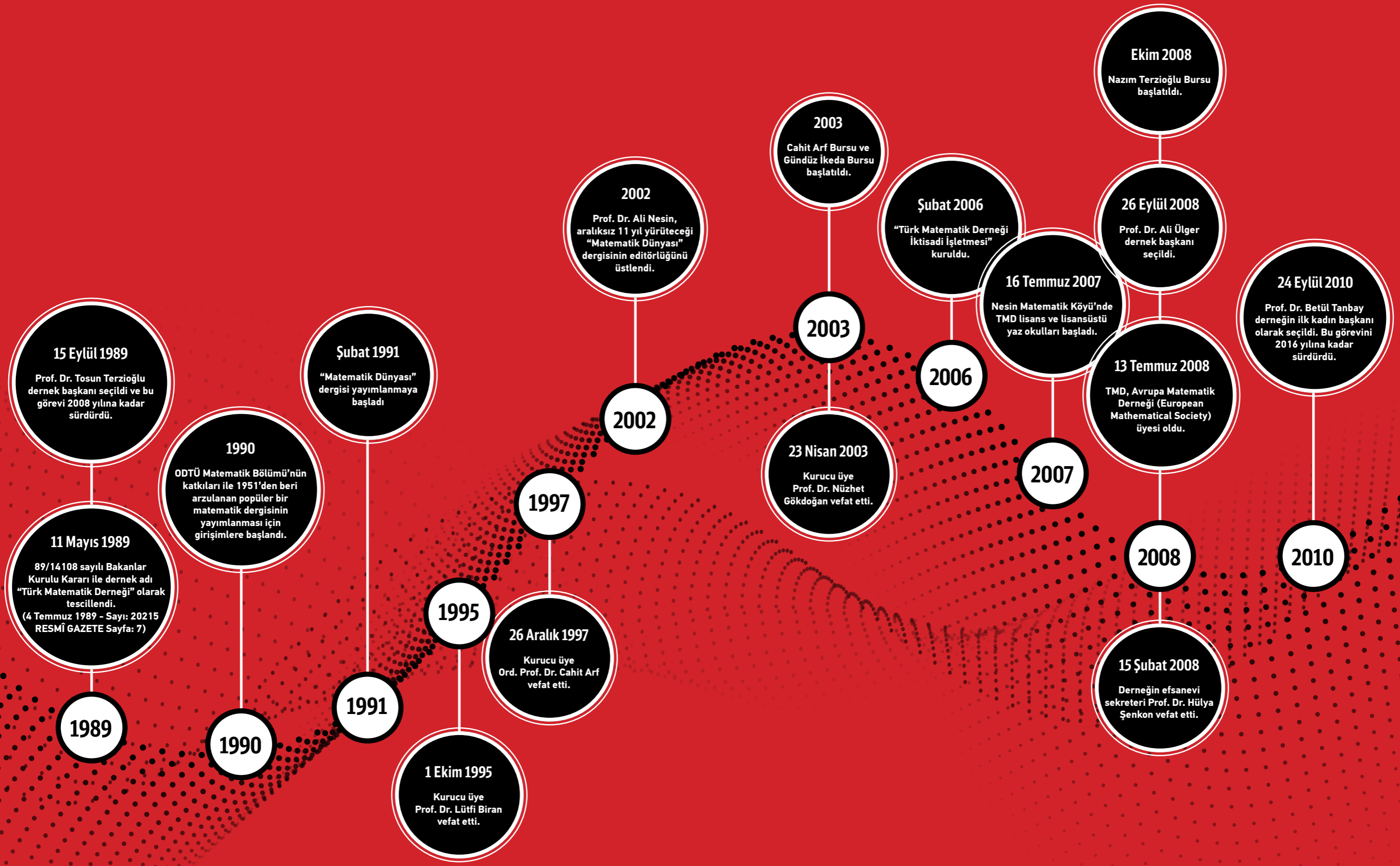
1 Mart 1986
Ord. Prof. Dr. Cahit Arf
dernek başkanı
seçildi.

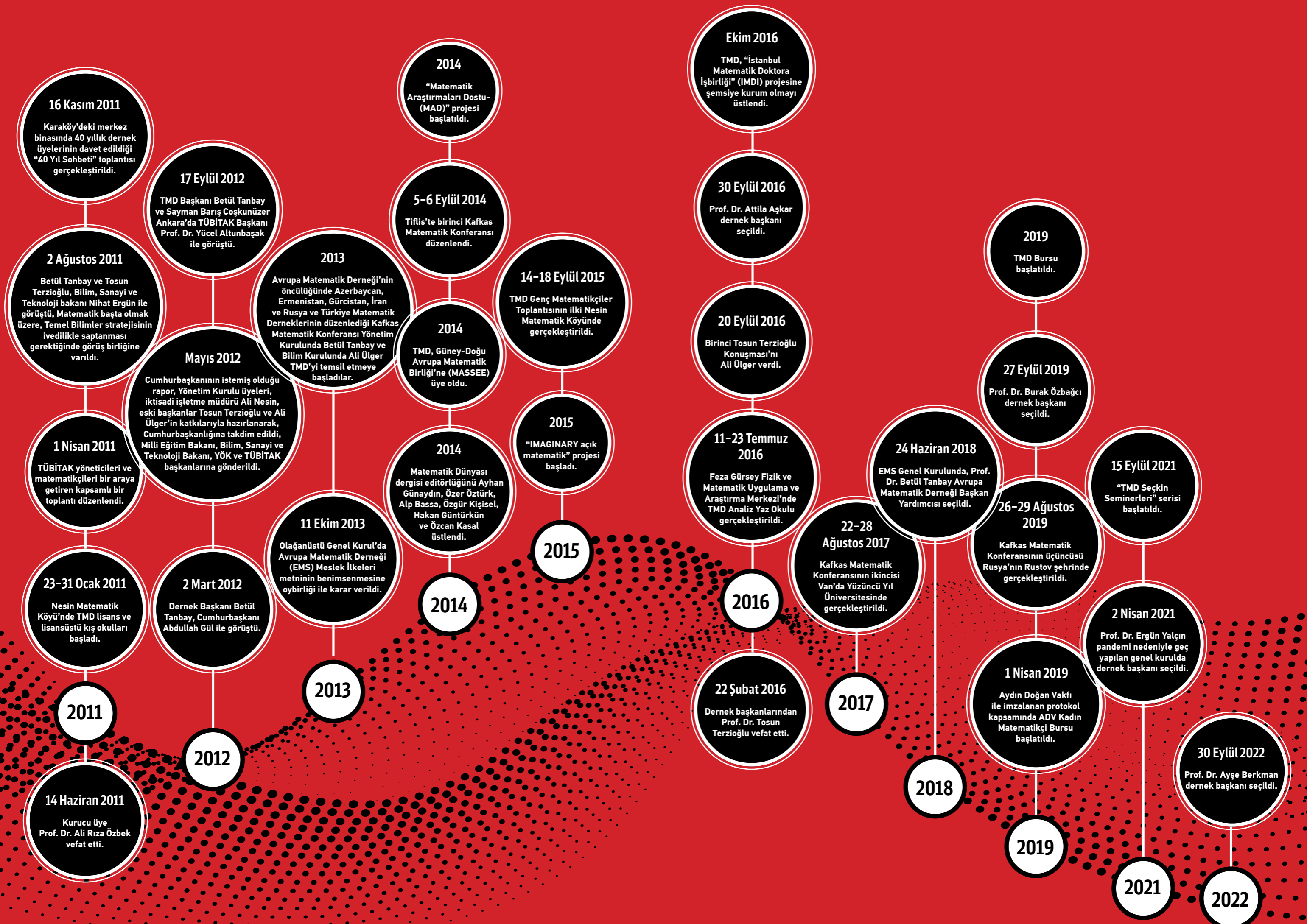
1988

20 Eylül 1988
Kurucu üye
Prof. Dr. Fahir Yeniçay
vefat etti.

31 Ağustos 1988

Derneğin himayesinde
düzenlenmeye başlanan **Ulusal
Matematik Sempozyumlarının**
ilki Ankara'da 31 Ağustos-2 Eylül
1988 tarihleri arasında Orta
Doğu Teknik Üniversitesi'nde
gerçekleştirildi.

16 Kasım 2011

Karaköy'deki merkez binasında 40 yıllık dernek üyelerinin davet edildiği "40 Yıl Sohbeti" toplantısı gerçekleştirildi.

2 Ağustos 2011

Betül Tanbay ve Tosun Terzioğlu, Bilim, Sanayi ve Teknoloji bakanı Nihat Ergün ile görüştü, Matematik başta olmak üzere, Temel Bilimler stratejisinin ivedilikle saptanması gerektiğinde görüş birliğine varıldı.

1 Nisan 2011

TÜBİTAK yöneticileri ve matematikçileri bir araya getiren kapsamlı bir toplantı düzenlendi.

23-31 Ocak 2011

Nesin Matematik Köyü'nde TMD lisans ve lisansüstü kiş okulları başladı.

2011

14 Haziran 2011

Kurucu üye Prof. Dr. Ali Rıza Özbek vefat etti.

17 Eylül 2012

TMD Başkanı Betül Tanbay ve Sayman Barış Coşkunüzer Ankara'da TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Yücel Altunbaşak ile görüştü.

Mayıs 2012

Cumhurbaşkanının istemiş olduğu rapor, Yönetim Kurulu üyeleri, iktisadi işletme müdürü Ali Nesin, eski başkanlar Tosun Terzioğlu ve Ali Ülger'in katkılarıyla hazırlanarak, Cumhurbaşkanlığına takdim edildi, Milli Eğitim Bakanı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı, YÖK ve TÜBİTAK başkanlarına gönderildi.

2 Mart 2012

Dernek Başkanı Betül Tanbay, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile görüştü.

2012

2013

11 Ekim 2013

Olağanüstü Genel Kurul'da Avrupa Matematik Derneği (EMS) Meslek İlkeleri metninin benimsenmesine oybirliği ile karar verildi.

2013

Avrupa Matematik Derneği'nin öncülüğünde Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, İran ve Rusya ve Türkiye Matematik Derneklerinin düzenlediği Kafkas Matematik Konferansı Yönetim Kurulunda Betül Tanbay ve Bilim Kurulunda Ali Ülger TMD'yi temsil etmeye başladılar.

2014

"Matematik Araştırmaları Dostu-(MAD)" projesi başlatıldı.

5-6 Eylül 2014

Tiflis'te birinci Kafkas Matematik Konferansı düzenlendi.

2014

TMD, Güney-Doğu Avrupa Matematik Birliği'ne (MASSEE) üye oldu.

2014

Matematik Dünyası dergisi editörlüğünü Ayhan Günaydın, Özer Öztürk, Alp Bassa, Özgür Kişisel, Hakan Güntürkün ve Özcan Kasal üstlendi.

2014

2015

2015

"IMAGINARY açık matematik" projesi başladı.

14-18 Eylül 2015

TMD Genç Matematikçiler Toplantısının ilki Nesin Matematik Köyünde gerçekleştirildi.

Ekim 2016

TMD, "İstanbul Matematik Doktora İşbirliği" (IMDI) projesine şemsiye kurum olmayı üstlendi.

30 Eylül 2016

Prof. Dr. Attila Aşkar dernek başkanı seçildi.

20 Eylül 2016

Birinci Tosun Terzioğlu Konuşması'nı Ali Ülger verdi.

11-23 Temmuz 2016

Feza Gürsey Fizik ve Matematik Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde TMD Analiz Yaz Okulu gerçekleştirildi.

2016

22 Şubat 2016

Dernek başkanlarından Prof. Dr. Tosun Terzioğlu vefat etti.

2017

22-28 Ağustos 2017

Kafkas Matematik Konferansının ikincisi Van'da Yüzüncü Yıl Üniversitesinde gerçekleştirildi.

2018

24 Haziran 2018

EMS Genel Kurulunda, Prof. Dr. Betül Tanbay Avrupa Matematik Derneği Başkan Yardımcısı seçildi.

2019

1 Nisan 2019

Aydın Doğan Vakfı ile imzalanan protokol kapsamında ADV Kadın Matematikçi Bursu başlatıldı.

2019

TMD Bursu başlatıldı.

27 Eylül 2019

Prof. Dr. Burak Özbağcı dernek başkanı seçildi.

26-29 Ağustos 2019

Kafkas Matematik Konferansının üçüncüsü Rusya'nın Rustov şehrinde gerçekleştirildi.

2021

2 Nisan 2021

Prof. Dr. Ergün Yalçın pandemi nedeniyle geç yapılan genel kurulda dernek başkanı seçildi.

2022

30 Eylül 2022

Prof. Dr. Ayşe Berkman dernek başkanı seçildi.

15 Eylül 2021

"TMD Seçkin Seminerleri" serisi başlatıldı.

KURUCU ÜYELER

ORD. PROF. DR. CAHİT ARF

Cahit Arf, 11 Ekim 1910 tarihinde Selanik'te doğdu. 1912 yılında başlayan Balkan Savaşları nedeniyle ailesi ile birlikte İstanbul'a taşındı. Eğitim hayatına dört yaşında Beşiktaş Sultanisi'nde başladı. 1915 yılında, çoğu ahşap binalardan oluşan Cihangir ve Tophane'de çıkan büyük yangından sonra ailesi Süleymaniye'ye taşındı. Arf, eğitimine İstanbul Sultanisi'nde devam etti. 1919'da ailesi bu kez Ankara'ya taşındı, ancak kısa bir süre için İstanbul'a döndükten sonra İzmir'e yerleştiler.

Cahit Arf'ın matematiğe olan ilgisi, İzmir'deki okul yıllarında beşinci sınıf öğrencisiyken onu Öklid geometrisi problemlerini çözmeye teşvik eden bir öğretmeni tarafından fark edildi. Öğretmeni onu matematik konusunda çalışmaya cesaretlendirdi. 1926'da Paris'teki St. Louis Lisesi'nde okumak üzere ailesi tarafından Fransa'ya gönderildi. Üç yıllık lise öğrenimini iki yılda bitirip 1928'de Türkiye'ye geri dönen Cahit Arf o sıralarda Türk hükümeti tarafından yüksek öğrenim görmek üzere sınavla Avrupa'ya gönderilecek aday öğrenciler arasına alındı. Yüksek öğrenimini Fransa'da École Normale Supérieure'de 1932'de tamamladı. İstanbul'a geri döndüğünde bir yıl kadar Galatasaray Lisesi'nde matematik öğretmenliği yaptıktan sonra İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde doçent adayı olarak göreve başladı.

1937'de İstanbul Üniversitesi'nden izin alıp Göttingen Üniversitesi'ne gitti. Doktora çalışmalarını Helmut Hasse'nin danışmanlığında 1938'de, diğer sonuçların yanı sıra, şimdi "Hasse-Arf Teoremi" olarak bilinen teoremi elde ederek tamamladı. Cahit Arf II. Dünya Savaşı'na giden çok zor bir dönemde Göttingen'de eğitim gördü, ancak Hasse'nin önerisi üzerine bir yıl daha Göttingen'de kaldı. Bu süre zarfında Arf, bugün matematik dünyasında "Arf değişmezi" olarak adlandırılan kavramı geliştirdi.

Arf, 1940 yılında Almanya'dan İstanbul Üniversitesi'ne döndü. 1943'te profesörlüğe, 1955'te ordinaryüs profesörlüğe yükseldi. 1949 yılında Maryland Üniversitesi'nde misafir profesör olarak bir yıl geçirdi ve 1956'da Mainz Akademisi'ne muhabir üye seçilerek onurlandırıldı. 1962 yılında İstanbul Üniversitesi'nden ayrıldı. 1963'te, İstanbul'da Robert Kolej'de öğretmenlik yaptı. Daha sonra, 1964 ve 1966 yılları arasında, Amerika Birleşik Devletleri'nde Princeton'daki Institute for Advanced Study'de çalıştı. Amerika Birleşik Devletleri'nde bir yıl daha kalarak Berkeley'deki California Üniversitesi'ni ziyaret ettikten sonra 1967'de Türkiye'ye döndü ve Ankara'daki Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin kadrosuna katıldı. Arf,

Cahit Arf

1980 yılında emekli oldu ve emekli olduğu dönemde, TÜBİTAK'a bağlı Gebze Araştırma Merkezi'nde çalışmalarını sürdürdü.

Cahit Arf, 1948 yılında kurulan Türk Matematik Derneği'nin kurucu üyelerinden biridir. 1976-1982 ve 1986-1989 yılları arasında Türk Matematik Derneği'nin başkanlığını yaptı. 1963'te kurulan TÜBİTAK'ın kuruluş ve gelişmesinde büyük emeği olan Cahit Arf, yıllarca bu kurumun Bilim Kurulu Başkanlığı'nda da bulundu. Ömrünün sonuna kadar da Boğaziçi Üniversitesi'nde çalışmalarını öğrenci ve meslektaşları ile paylaştı.

Cahit Arf, 1948'de İnönü Ödülü, 1974'te TÜBİTAK Bilim Ödülü, 1979'da İstanbul Teknik Üniversitesi'nden, 1980'de Karadeniz Teknik Üniversitesi'nden, 1981'de Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden fahri doktora ünvanları, Aralık 1993'te Türkiye Bilimler Akademisi Onur Üyeliği ve 4 Şubat 1994'te Fransa'dan "Commandeur des Palmes Académiques" ödülü ile onurlandırıldı.

Cahit Arf, en önemli çalışmalarının çoğunu cebirsel sayılar teorisi alanında yaptı. Cebirsel ve diferansiyel topolojide birçok uygulaması olan Arf değişmezlerini icat etti. İlk çalışmaları cisimler üzerindeki kuadratik formlar, özellikle de karakteristiği 2 olan bir cismin üzerindeki kuadratik formların üzerineydi. Cahit Arf adı matematik literatüründe yalnızca Arf değişmezleri ile değil, aynı zamanda sınıf cismi kuramında ve Artin'in L-fonksiyonları teorisinde önemli bir rol oynayan Hasse-Arf Teoremi ile de anılmaktadır. Ayrıca, matematikte Arf halkası ve Arf kapanışı gibi kavramlar da onun adını taşımaktadır.

26 Aralık 1997 tarihinde geçirdiği bir kalp krizi sonucu yaşamını yitiren Cahit Arf, İstanbul Üniversitesi'nde düzenlenen törenin ardından Zincirlikuyu Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Darphane Genel Müdürlüğü tarafından Bin Yılın Türkleri Hatıra Para Serisi kapsamında 2001 yılında basılan gümüş paraların bir yüzünde Cahit Arf'ın portresi diğer yüzünde de "Arf değişmezi" olarak bilinen formülden bir kesit yer almaktadır. Daha sonra, 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren T.C. Merkez Bankası tarafından tedavüle sürülen 10 Türk Lirası banknotların arka yüzüne Cahit Arf'ın bir portresi ve "Arf değişmezi" olarak bilinen formülden bir kesit basılmıştır.

PROF. DR. MEHMET LÜTFİ BİRAN

Lütfi Biran, 21 Mayıs 1908 tarihinde İstanbul'da doğdu. Orta öğrenimini Kabataş Erkek Lisesi'nde tamamladıktan sonra Maarif Vekaleti'nin bursu ile 1928 yılında Fransa'ya gönderildi. 1931 yılında Montpellier Lisesi'ni, 1936 yılında da Montpellier Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümü'nü bitirdi. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde 1936'da asistan oldu. 1941 yılında William Prager'in danışmanlığında "Regle Yüzeylerin Yesari Eğrilerin Etüdüne Benzer Tarzda Tetkiki" başlıklı doktora tezini tamamladı.

1941 yılı sonunda İstanbul Teknik Üniversitesi'ne matematik doçenti olarak atandı. 1944'te Matematik Doçentliği Sınavını kazanarak İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'ne matematik doçenti olarak geri döndü. 1948'de İstanbul Üniversitesi'nde matematik profesörü oldu. 1948'de kurulan Türk Matematik Derneği'nin kurucu üyeleri arasında yer aldı. 1961 yılında Tatbiki Matematik Kürsüsü başkanlığı, 1952-1954, 1958-1960, 1966-1968, 1968-1970, 1974-1976 ve 1976-1978 dönemlerinde altı kez Fen Fakültesi dekanlığı yaptı. İtalya Matematik Cemiyeti'nin 1959 yılında Napoli'de düzenlediği VI. Milletlerarası Kongresi'ne ve 1962 yılında Stockholm'de düzenlenen Uluslararası Matematikçiler Kongresi'ne katıldı.

27 Mayıs 1960 döneminde Kurucu Meclis Üniversite Temsilcisi (06.01.1961-25.10.1961) seçilerek TBMM'de yasama çalışmalarına katıldı. 13 Temmuz 1978 tarihinde İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi dekanı iken yaş haddinden emekli oldu. YÖK kanununun yürürlüğe girmesinden sonra Marmara Üniversitesi'nde tekrar çalışmaya başladı. 1977 yılında Sedat Simavi Vakfı Ödülü'ne layık görüldü. 1993 yılında da İstanbul Üniversitesi Senatosu tarafından kendisine "Fahri Fen Doktorluğu" payesi verildi.

İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinden Ord. Prof. Sıddık Sami Onar'ın kız kardeşi Neriman Hanım ile evli ve bir çocuk babası olan Lütfi Biran, 1 Ekim 1995 tarihinde İstanbul'da vefat etti. Prof. Dr. Lütfi Biran, 3 Ekim 1995 Salı günü İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nde yapılan törenden sonra Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedildi.

Lütfi Biran

PROF. DR. HAMİT DİLGAN

Hamit Dilgan, 18 Mart 1901'de İstanbul'da doğdu. 1921'de Vefa Lisesi'nden mezun oldu. Aynı yıl kayıt olduğu İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde matematik ve genel fizik lisans öğrenimini 1924'te tamamladı. Eğitimini bir yıl daha sürdürerek bu fakülteden astronomi sertifikası da aldı. 1925'te Kandilli Rasathanesi Astronomi Bölümü'nde yaptığı bir yıllık stajdan sonra rasathanenin astrofizik ve jeofizik şubelerinin muavinliğine getirildi. 1932'ye kadar devam eden bu görevi sırasında Fatin Gökmen ile çalışan üç kişiden biriydi, özellikle jeomanyetik ve sismoloji alanında çalışmalar yürüttü. 1926–1934 yıllarında Boğaziçi Lisesi'nde matematik, 1930'da Fen Fakültesi'nde astronomi ve gök mekaniği dersleri verdi.

1932'de Yüksek Mühendis Mektebi'ne matematik muallim muavini (doçent) olarak tayin edildi. 1934'te genel matematik-1 grup muallimi, analiz II ve rasyonel mekanik tatbikat muallimi oldu. 1944'te İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde matematik ve tatbikî matematik profesörlüğüne getirildi. 1936–1946 arasında İstanbul Teknik Okulu'nda (Yıldız Teknik Üniversitesi) genel matematik muallimliği yaptı. 1946'da kürsü başkanı oldu ve 1960 yılına kadar bu görevde kaldı. 1948'de Türk Matematik Derneği'nin kurucu on üç üyesi arasında yer aldı. İstanbul Teknik Üniversitesi'nde, 1939'da Erzincan'da gerçekleşen şiddetli depremin ardından başlatılan deprem çalışmaları neticesinde UNESCO'nun da teknik yardımıyla 1952'de Sismoloji Enstitüsü'nü kurdu, 1956'ya kadar müdürlüğünü yürüttü. Bu görevi sırasında biri İstanbul Teknik Üniversitesi'ndeki merkez olmak üzere Kastamonu ve Çine'de üç deprem istasyonu kurup burada yabancı uzmanlarla birlikte çalıştı. 1954'te on bir kişiyle birlikte Türk Astronomi Derneği'nin kuruluşunda yer aldı.

1959 yılında katıldığı IX. Uluslararası Bilim Tarihi Kongresi'nde, "Büyük Matematikçi Ömer Hayyam" adlı eseri ve "İbnü'l-Heysem'in izoperimetre problemi" hakkındaki bir yazısı sebebiyle ünlü matematikçi Leonhard Euler adına verilen Euler Madalyası'yla ödüllendirildi. 1963'te İstanbul Teknik Üniversitesi'ndeki otuzuncu meslek yılını kutladı. 1966–1967 ve 1968–1969 yıllarında rektörlüğe bağlı Elektronik Hesap Merkezi'nde müdürlük yaptı. Müzik ve şiire de ilgi duyan Dilgan, Fransızca, Almanca, İtalyanca ve Arapça biliyordu.

Hamit Dilgan'ın bilim dünyasına fen bilimlerindeki çalışmalarıyla girmiş, Yüksek Mühendis Mektebi'nde çalışmaya başladıktan sonra bilim tarihi alanlarına yönelmiştir. Hamit Dilgan, Fen Fakültesi'nde öğrencisi

olduğu ve orta çağ İslam matematikçilerinin eski Yunan matematik bilgisini ne ölçüde geliştirdiklerini ortaya koymayı amaçlayan Salih Zeki'nin etkisinde kalarak orta çağ İslam matematik tarihi alanında çalışmalar yapmış, araştırmalarını Salih Zeki'nin ele aldığı isimler üzerinden sürdürmüştür. Ancak Dilgan bu çalışmalarında çağdaş olan bilim tarihçisi Aydın Sayılı gibi, Türkiye Cumhuriyeti'nin o dönem milliyetçi politikasına uygun biçimde özellikle Türk bilim insanlarının katkıları üzerinde yoğunlaşmıştır.

Dilgan bilim tarihi alanındaki ilk yayını 1940'ta yazdığı "Türk ve Arap Riyâziyesi" başlıklı makale ile gerçekleştirmiştir. Ardından on beş yıl kadar konuyla ilgili birkaç kısa makale yayımlamış, 1955'te, yaklaşık yirmi yıldır üzerinde çalıştığı "Matematiğin Tarih ve Tekâmülüne Bir Bakış" adlı eserinden sonra araştırmalarında bilim tarihine ağırlık vermiştir.

1947 yılından itibaren İstanbul, İskenderiye, Kahire, Paris ve Roma kütüphanelerinde yaptığı bilim tarihi araştırmaları yanında 1958'de Münih'te bulunduğu esnada matematik tarihçisi Kurt Vogel ile kurduğu temas onu yeni çalışmalara sevk etmiştir. 1956 ve 1959 yıllarında VIII. ve IX. Uluslararası Bilim Tarihi Kongreleri'ne tebliğleriyle katılmış, 1960'ta tekrar Paris ve Münih'te bilim tarihi araştırmaları yapmıştır.

Prof. Dr. Hamit Dilgan 13 Kasım 1976 tarihinde İstanbul'da vefat etti. 16 Kasım 1976 Salı günü İTÜ Taşkışla binasında yapılan törenden sonra Feriköy Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Hamit Dilgan

ORD. PROF. DR. KERİM ERİM

31 Ocak 1894'te İstanbul'da doğdu. İlk öğrenimini Halep'te, orta öğrenimini kısmen özel olarak evde ve kısmen de sınavla girdiği Hendese-i Mülkiye'nin ilk sınıflarında yaptı. Yüksek öğrenimini yaptığı Yüksek Mühendis Mektebi'nden 1914'te mezun oldu. 1917'de matematik öğrenimi görmek için kendi imkanları ile Almanya'ya gitti. Önce Berlin Üniversitesi'nde matematik derslerini takip etti. 22 Ağustos 1919'da Erlangen kentindeki Friederich-Alexander Üniversitesi'nde Ernst S. Fischer yönetiminde doktorasını tamamladı ve böylece matematik doktorası yapmış ilk Türk oldu. Kerim Erim'in doktora tez başlığı "Über die Trägheitsformen eines Modulsystems"dir (Modül Sistemlerin Eylemsizlik Formları). Adolf Hurwitz ve Franz Mertens'in invariants teorisindeki polinom denklemlerin bileşkesi ile ilgili teoremlerine yeni bir kanıt getiren Kerim Erim, "eylemsizlik formu" (the inertia form-Trägheitsformen) kavramını ilk defa ortaya koymuş oldu.

Doktora sözlü sınavını verip Almanya'dan döndükten sonra, 6 Kasım 1919 tarihinde Mühendis Mekteb-i Âlisi'ne 'Nazari hesap' (Teorik hesap) ve 'Hendese-i tahliliye' (Analitik geometri) derslerinin muallimi olarak atandı. Aynı kurumda, 1933 yılına kadar farklı tarihlerde 'Kozmografya', 'Müsellesat' (Trigonometri), 'Felsefe-i ilmiye' (Bilim felsefesi) ve 'Mihanik' (Mekanik) dersleri muallimlikleri ile 'Tamami ve tefazuli hesap' (Integral ve diferansiyel hesap) ve 'Mihanik-i riyazi' (Matematiksel mekanik) derslerinin muallim muavinliğini üstlendi.

Kerim Erim, 1 Ağustos 1933'te atandığı Fen Fakültesi dekanlığından, Reşit Galip'in maarif vekilliğinden istifasının (13 Ağustos 1933) ardından ayrıldı. Fen Fakültesi'nde 'Tamâmî ve tefâzulî hesâb' (Integral ve diferansiyel hesap) ve 'Yüksek riyazi tahlil' (İleri matematiksel analiz) derslerini verdi. Erim, İstanbul Üniversitesi'ndeki görev yükü sebebiyle Yüksek Mühendis Mektebi'ndeki birçok dersini bırakmış ise de, 'Hendese-i tahliliye' (Analitik geometri) ve 'Riyaziyyat-ı âliye tatbikati' (İleri matematik uygulaması) derslerini vermeyi sürdürmüştür. 1939 yılında Richard von Mises'in İstanbul'dan ayrılmasının ardından Erim, Matematik Enstitüsü direktörlüğünü üstlendi.

1940'lardan itibaren, Türk matematikçilerin özgün araştırmaları uluslararası kongrelerde ve yayınlarda boy göstermeye başlamış, *İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Mecmuası* uluslararası 86 derginin değişim programında yer almıştı. 1952 yılına gelindiğinde, Matematik Enstitüsü dünyanın önemli matematik merkezlerinden biri konumundaydı. Bu gelişmeyi sağlayan önemli etkenlerden biri, Kerim Erim ve çalışmalarıdır.

Kerim Erim

Kerim Erim, dünya matematikçileri ile sürekli iletişim halinde oldu. 1933 Atatürk Üniversite Reformu, Türkiye'de matematikçi yetiştirmek adına, Kerim Erim için önemli bir fırsat oldu.

Kerim Erim uzun yıllar boyunca hem Yüksek Mühendis Mektebi'nde hem de İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde aynı anda çalıştı. Ancak 1946 Üniversiteler Kanunu, öğretim üyelerinin iki üniversitede birden çalışmasını yasakladığından, Kerim Erim, İstanbul Teknik Üniversitesi'ndeki görevini bıraktı. 1948-50 dönemi için İÜ Fen Fakültesi dekanlığına seçilen Erim, 1952 yılındaki vefatına kadar, 19 yıl boyunca çalışmalarını İstanbul Üniversitesi'nde sürdürdü.

Uluslararası Teorik ve Uygulamalı Mekanik Cemiyeti'nin (International Union of Theoretical and Applied Mechanics/IUTAM) 1926'da Zürih, 1930'da Stockholm, 1938 yılında Cambridge (ABD) ve 1946'da Paris'te düzenlediği Uluslararası Mekanik Kongrelerine katıldı. 1930'da Berlin'de Einstein ile görüştü. Yurda döndükten sonra da bu söyleşiyi, "Einstein ile Bir Saat" başlığı altında "Mühendis Mektebi Mecmuası"nın Kasım 1930 tarihli 42. sayısında yayınladı. Kerim Erim, 1948'de kurulan Türk Matematik Derneği'nin ve 1950'de kurulan Türk Fizik Derneği'nin kurucu üyesidir.

Kerim Erim, Türk matematikçilerin çalışmalarını sunabilecekleri olumlu bir ortam oluşturmak, dünya ile aynı seviyede araştırmalar yapmış olduklarını göstermek amacıyla Sekizinci Uluslararası Teorik ve Uygulamalı Mekanik Kongresi'ni 20-28 Ağustos 1952 tarihlerinde İstanbul'da düzenledi. Kongreyi düzenleme kararı 1948 yılında Londra'da toplanan yedinci kongrede alındı. İstanbul'daki kongreye 616 bilim insanı katıldı. 141 katılımcı ile en yüksek katılımı sağlayan ülke ABD'dir. Türkiye, on altısı bildirili olmak üzere toplam 105 katılımcısıyla ikinci ülkedir. Bu etkinlik, Tosun Terzioğlu tarafından Cumhuriyet kurulduktan sonra yapılan en önemli bilimsel toplantılardan biri olarak değerlendirilmiştir. Dünyanın en önemli bilim insanlarını bir araya getiren bu kongrenin hazırlıklarını Kerim Erim 1948'den itibaren bizzat yürütmüştü. Çalışmalarının yoğunluğu ve şeker hastası olması sebebiyle Kongre'den bir ay önce kalp krizi geçirdi. Buna rağmen, kongreyi sağlığının elverdiği ölçüde izledi. Açılışı için hazırladığı konuşmasını Cahit Arf okudu. Kapanış konuşmasını ise bizzat kendisi yaptı.

Ord. Prof. Dr. Kerim Erim, 28 Aralık 1952'de İstanbul'da vefat etti ve Edirnekapı Şehitliği'ne defnedildi. Vefatından 25 yıl sonra 1977 yılında temel bilimler dalında TÜBİTAK Hizmet Ödülü'ne layık görüldü.

PROF. DR. HATİCE NÜZHET TOYDEMİR GÖKDOĞAN

Nüzhet Gökdoğan, 14 Ağustos 1910 tarihinde İstanbul'un Fındıklı semtinde dünyaya geldi. 1917'de Beyoğlu Tünel'deki Alman Mektebi'nde ilkokula başladı. 1918 yılında Alman Mektebi'nin kapanması nedeniyle bu okuldan ayrılıp 1919'da Bezmi Alem İnas Sultaniyesi'nin (İstanbul Kız Lisesi, şimdiki Cağaloğlu Anadolu Lisesi) ikinci sınıfına yatılı olarak verildi. Üçüncü sınıfa geçtiğinde Şişli Lisan Mektebi'ne (Şişli Terakki) yazıldı. 1923'te Erenköy Kız Lisesi'nde yatılı okumaya başladı. 1928'de Erenköy Kız Lisesi Fen Şubesi'ni tamamladı ve devlet bursu kazanarak matematik fen lisansı yapmak üzere Atatürk'ün emriyle Fransa'ya gönderildi.

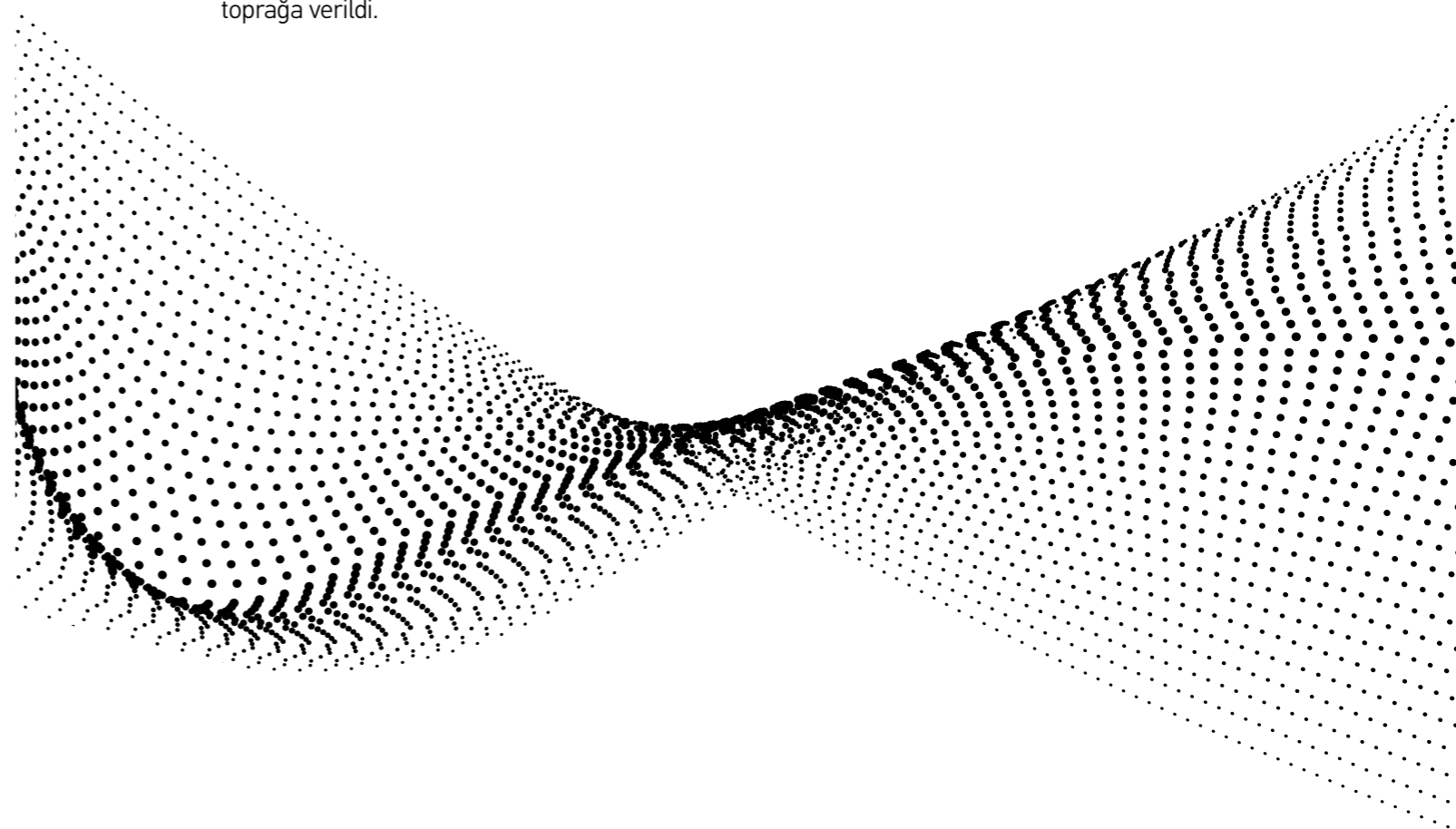
1928 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'ndan izin alarak Lyon'a gitti. Lyon Kız Lisesi'nde Fransızca öğrendi. Daha sonra Lyon Erkek Lisesi'ne geçti ve Mathématiques Supérieures ve Spéciales sınıflarını okudu. Astronomi okumak istedi. 1932'de Lyon Üniversitesi'nde Matematik lisansını tamamladı. 1933'te Paris Üniversitesi'nde fizik eğitimi almaya başladı. 1933 yılında Paris Üniversitesi'nde "Diplôme d'Études Supérieures" sertifikasını aldı ve Paris Gözlemevi'nde staj gördü. 1933'te yıl sonu sınavında başarılı oldu.

Nüzhet Gökdoğan, 29 Eylül 1934 tarihinde İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde Astronomi Enstitüsü'ne ilk Türk doçenti olarak atandı. 1936 yılında İstanbul Üniversitesi bahçesinde küçük ama modern bir gözlemevi kurulması çalışmalarına katıldı. Bu gözlemevine 30 cm açıklığında ve 150 cm odak uzaklığında bir teleskop yerleştirildi. Bu daha önce Kandilli Gözlemevi için satın alınan 20 cm'lik teleskoptan sonra Türkiye'ye getirilen ikinci teleskoptur. 1936'da Yüksek Mühendis Mektebi'ne (İstanbul Teknik Üniversitesi) müderris muavini olarak atandı. Buranın ilk kadın çalışanıdır. 1946 yılına kadar burada matematik doçenti olarak görev yaptı. 1937'de kürsü profesörü Ord. Prof. Dr. F. Freundlich'in yanında "Contributions aux Recherches sur l'Existence d'une Matière Obscure Interstellaire Homogène Autour du Soleil" (Güneş'in Etrafında Dönen Yıldızlararası Karanlık Bir Homojen Maddenin Mevcudiyetine Dair Araştırmalar) başlıklı doktora tezini hazırlayarak fen doktoru unvanını aldı. Bu tez İÜ Fen Fakültesi'nin kayıtlarındaki "1 numaralı" doktora tezidir.

Nüzhet Gökdoğan, Gleissberg ve Weber ile birlikte 1937 Temmuz ayında Breslau'da toplanan Alman Astronomi Derneği Kongresi'ne katıldı. 1940 Mayıs ayında doçentlik tezini verdi ve doçent olarak tayin edildi. 1 Aralık 1948'de Fen Fakültesi'nin teklifi ile İstanbul Üniversitesi

Senatosu tarafından profesörlüğe yükseltildi. 1948'de Fen Fakültesi'ni temsil etmek üzere Üniversite Senatörü oldu. Böylece ilk kadın senatör ünvanını elde etti. 1948 yılında Cahit Arf, Mustafa İnan ve Nazım Terzioğlu ile birlikte Türk Matematik Derneği'nin kurucuları arasında yer aldı. 1949'da Süreyya Ağaoğlu, Sara Akdik, Şevket Fazıla Giz, Remziye Hisar, Nebahat Karaorman, Müfide Küley, Türkan Rado, Pakize Tarzi, ve Beraat Zeki Üngör hanımefendiler ile birlikte, Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği (TÜKD) kurucularından oldu. 1952–1954, 1954–1956, 1966–1968 ve 1968–1970 tarihleri arasında bu derneğin başkanlığını yaptı. 1951–1952 yıllarında ABD'de Michigan eyaletinde bulundu. Ann Arbor ve McMath Hulbert gözlemevlerinde ve Wilson Dağı gözlemevi ile Palomar Dağı gözlemevinin merkezinde bulunduğu Pasadena'da çalıştı. 1952'de Gleissberg ile birlikte Roma'da toplanan Uluslararası Astronomi Birliği'ne davet edildi. 23 Haziran 1954 tarihinde Fen Fakültesi dekanlığına seçildi. İlk kadın dekan olarak iki yıl bu görevini sürdürdü (1954–1956). 1954 yılında kurulan Türk Astronomi Derneği'nin kurucuları arasında yer aldı ve 20 yıl kadar bu derneğin başkanlık görevini yürüttü.

Prof. Dr. Nüzhet Gökdoğan 1980'de ikinci kez dekanlık ve bölüm başkanlığı görevlerini sürdürürken, yaş sınırı nedeniyle emekli edildi. 23 Nisan 2003'te 93 yaşında hayata veda etti ve Zincirlikuyu Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Hatice Nüzhet Toydemir Gökdoğan

PROF. DR. İBRAHİM FEYYAZ GÜRSAN

Feyyaz Gürsan, 16 Haziran 1909 tarihinde İstanbul'da Cağaloğlu'nda doğdu. Okuma yazma yaşına gelince, bugün "Işık Lisesi" adını almış olan ve o zaman Beyazıt'taki bir binada öğrenim veren Feyz-i Ati Mektebi'ne başladı. Bu okulun eğitimde matematiğe özel önem vermesi sebebiyle, Feyyaz Gürsan'ın matematiğe büyük yeteneği olduğu genç yaşında anlaşıldı. Orta öğrenimini bu okulda tamamladıktan sonra, liseyi Adana ve İstanbul'da okudu ve İstanbul Erkek Lisesi'nden mezun oldu.

Maarif Vekaleti'nin açtığı sınavı kazanarak, Eylül 1928'de matematik öğrenimi görmek için Fransa'ya gönderildi. Fransa'ya giden gemide yine onun gibi matematik okuyacak olan Cahit Arf, Lütfi Biran, Gülfeza Okay, kimya öğrenimi görecek olan Ali Rıza Berkem ve astronomi öğrenimi görecek olan Nüzhet Gökdoğan da vardır. Feyyaz Gürsan bir yıl Montpellier Lisesi'nde öğrenim gördükten sonra, "Mathématiques Spéciales" sınıfını Paris'teki Louis Le Grand Lisesi'nde okudu. 1935'te Paris Üniversitesi Fen Fakültesi'nden Matematik Lisans diploması ile mezun oldu.

Türkiye'ye dönen Feyyaz Gürsan, 1 Ekim 1935 tarihinde İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'ne matematik asistan vekili olarak, askerlik görevini yapıp döndükten sonra da 1937'de matematik asistanlığına asaleten atandı. 1 Kasım 1939 tarihinde İstanbul Üniversitesi'nden ayrılarak Vefa Lisesi 2. devre matematik öğretmenliğine geçti ve bu görevini Üniversite Kanunu'nun çıktığı 1946 yılına dek sürdürdü. Aynı yıl Yüksek Mühendis Mektebi'ne girerek önce asistan, sonra Analiz ve Matematik dersleri doçenti olarak görev yaptı, Yüksek Mühendis Mektebi'ni İTÜ'ye dönüştüren 12.7.1944 tarih ve 4619 sayılı kanunun yayımı üzerine, İTÜ Makine Fakültesi'nde mekanik doçentliğine atandı.

15 Nisan 1947'de, Ratıp Berker ve Kerim Erim'in danışmanlığında, "Les éléments d'ordre supérieur d'une courbe gauche" (Bir Uzay Eğrisinin Yüksek Mertebeden Elemanları) başlıklı tezi ile İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nden "Fen Doktoru" ünvanını aldı.

1948 yılında, Türk Matematik Derneği'nin kurucu üyeleri arasında yer aldı. 6 Haziran 1949 tarihli ve beş profesörün imzasını taşıyan raporla İTÜ Senatosu tarafından profesörlüğe yükseltildi.

Feyyaz Gürsan, 29 Mart 1950'de İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Gümüşsuyu binasındaki çalışma odasında, bir öğrenci tarafından tabanca ile vurularak 41 yaşında öldürüldü. 31 Mart 1950 tarihinde İstanbul Üniversitesi'nde dersler iptal edildi ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nde yapılan anma töreninin ardından toprağa verildi.

İbrahim Feyyaz Gürsan

PROF. DR. MUSTAFA İNAN

Mustafa İnan, 24 Ağustos 1911 tarihinde Adana'da dünyaya geldi. Kurtuluş Savaşı'nın başlamasıyla yaşanan Fransız işgali sonucunda, ailesi ile birlikte iki buçuk yıl kalacakları Konya'ya göç etti. Mustafa İnan orada Şehit Muhtar Bey Mektebi'ne gönderildi. Kurtuluş Savaşı bittikten sonra döndükleri Adana'da ilkokulu ve ortaokulu bitirdikten sonra son sınıfta leylî meccani (parasız yatılı) sınavını kazanarak liseyi Adana'da yatılı okudu. Yatılı okuldaki lakabı "Riyaziyeci Mustafa" olan İnan 1931 yılında yatılı okulu birincilikle bitirdi.

Ailesinin maddi durumunun kötü olmasından dolayı hayata hemen atılmak için kaydolduğu Fen Fakültesi'nden, üniversite hocası olma niyetiyle kaydını geri alıp, Mühendis Mektebi'ne (şimdiki İTÜ) birincilikle girdi. Mühendis Mektebi'ni pekiyi derece ile birinci bitirdi ve doktora için devlet bursuyla İsviçre Zürih'teki Eidgenössische Technische Hochschule'ye (ETH) gönderildi. Orada "Brendel kirişleri" konusunda çalıştı ve "Brendel tipi beton köprülerin fotoelastisitesi"ni araştırdı. Fotoelastisite alanında araştırma yapan ilk Türk bilim insanı olarak kabul edilen İnan 1941 yılında doktor unvanını aldı. "Kayma Merkezi" başlıklı ilk makalesi 1943'te yayımlandı.

İnan, 1944'te ismi "İstanbul Teknik Üniversitesi" olarak değiştirilen Yüksek Mühendis Mektebi'nde teknik mekanik ve mukavemet muallim muavinliğine tayin edildi ve 1945'te profesör oldu. 1948 yılında kurulan Türk Matematik Derneği'nin kurucu üyeleri arasında yer aldı. 1950'li yıllarda İTÜ'de Fotoelastisite Laboratuvarı'nı kurdu, aynı kurumda Teknik Mekanik ve Genel Mukavemet Kürsüsü başkanı (1946–1954), İnşaat Fakültesi dekanı (1954–1956) ve Rektör (1957–1959) olarak hizmet verdi. Zamanının en genç dekanı ve en genç rektörü oldu. Yöneticilikteki başarısı, 1957'de İtalyan hükümetinin iyi yöneticilere verdiği "Grand Ufficale" ünvanı ile ödüllendirildi. Teknik eğitim müsteşarı ve daha sonra da bayındırlık bakanı olması için kendisine yapılan teklifleri hocalık yapmaktan vazgeçemediği için kabul etmedi. Prof. Dr. Mustafa İnan, 1963'te Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun (TÜBİTAK) kanunu çıkarıldıktan sonra oluşturulan bilim kurulunda, vefatına kadar görev aldı.

1959–1964 yılları arasında, ilk yapay uyduların yeni yeni fırlatıldığı yıllarda "Sunî Peyklerin Yörünge Hesaplarına Dair Bazı Sonuçlar" isimli makalesiyle başlayarak, birçok makale yayınladı. 1961 yılında "Taşıma Matrisi" (Carry-over Matrix) kavramını "Elasto-Mekanikte İntikal Matrisi" isimli makalesiyle tanımlayarak dünyada taşıma matrisi

Mustafa İnan

problemde çalışma yapan ilk bilim insanlarından oldu. Bu konuda İTÜ İnşaat Fakültesi'nde çeşitli dersler ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde konferanslar verdi.

Daha ilkokul sıralarından başlayarak edebiyatla yakından ilgilenen, küçük yaştan itibaren divan edebiyatı şairlerinin şiirlerini ezberleyen, başta Türkçe olmak üzere Farsça, Musevice, Yunanca, Arapça kelimeler ve anlamları üzerine çalışmalar yapan Mustafa İnan'ın "Dil ve Matematik" isimli bir makalesi mevcuttur.

Mustafa İnan, ABD, İsviçre ve Almanya'da bilimsel ve mesleki inceleme için 1 Eylül 1967 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere altı ay süreyle görevlendirilmişti. Fakat nükseden ve Türkiye'de tanı konulamamış hastalığının tedavisi için gittiği Freiburg'daki hastanede 5 Ağustos 1967 tarihinde sabaha karşı vefat etti. Mustafa İnan'ın cenazesi, 10 Ağustos 1967 tarihinde İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Taşkılla binasında yapılan törenin ardından Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedildi.

Vefatından dört sene sonra TÜBİTAK Bilim Kurulu, 9 Ağustos gün ve 134 sayılı toplantısında Mustafa İnan'a 1971 TÜBİTAK Hizmet Ödülü vermeyi kararlaştırdı. Ayrıca İTÜ Merkez Kütüphanesi'ne ve İstanbul-Ankara otoyolundaki bir viyadüğe adı verildi.

PROF. DR. ALİ RIZA ÖZBEK

Ali Rıza Özbek 3 Nisan 1914 tarihinde Muğla'da doğdu. Orta öğrenimine İzmir Erkek (Atatürk) Lisesi'nde başladı. Burslu olarak gönderildiği İstanbul Kabataş Lisesi'ni 1933 yılında birincilikle bitirdi. Yurtdışına gönderilecek öğrencileri seçmek için açılan sınava katıldı ve kazandı. 26 Ekim 1934'te Almanya'ya giderek Münih Üniversitesi'ne yazıldı. Matematik derslerini, maliyet/sigorta matematikçisi Friedrich Böhm'den ve diferansiyel denklemler konusunda çalışan Oskar Peron'dan aldı. Sentetik geometri dersinin hocası Friedrich Hartogs'dur. Analitik geometri dersini, kendi adı ile anılan genişleme teoremi olan ve grupların sunumları alanına önemli katkılar yapmış olan ünlü matematikçi Heinrich Tietze'den aldı. 1936'da Münih'ten ayrılıp Hamburg Üniversitesi'nde, 1936-1939 yılları arasında "Matematik-Doğa Bilimleri" programına devam etti.

Özbek, 1939 Ağustos'unun son günlerinde Hamburg'dan ayrıldıktan iki gün sonra Alman orduları Polonya'yı işgal etti ve İkinci Dünya Savaşı başladı. Bir süre sonra Alman işgalindeki Breslau'ya geçti ve oradaki Breslau Üniversitesi Matematik Bölümü'nden mezun oldu. Doktora çalışmasını Breslau'daki Silezya Friedrich Wilhelm Üniversitesi'nin (günümüzde Wrocław Üniversitesi) Tabii İlimler Fakültesi'nde yaptı. "Bir tam dörtgenin üç köşegen noktaları asla doğruduş olamaz" şeklinde ifade edilen "Fano Aksiyomu" üzerindeki tezi "Das Fano'sche Axiom" adı ile 1943 yılında yayımlandı. Özbek, 1.1.1942 ile 30.7.1943 arasında Breslau Teknik Okulu (Technische Hochschule Breslau) Matematik Enstitüsü Yüksek Matematik Kürsüsü'ndeki eğitime ve bilimsel çalışmalara katıldı.

Türkiye'ye dönen Özbek, 1 Kasım 1943 tarihinde Yüksek Mühendis Okulu (1944'ten sonra İTÜ) İnşaat Fakültesi'nin Yüksek Matematik Kürsüsü'nde asistan olarak göreve başladı. 1 Ocak-31 Temmuz 1946 arasında aynı kürsüde başasistan olarak görev yaptı. Mayıs 1946'da "Fano Aksiyomu" başlıklı doktora tezi ile doçentliğe başvurdu ve 1 Ağustos-11 Ekim 1946 arasında doçent olarak görev yaptı. 12 Kasım 1946 tarihinde, 1944'te kurulmuş olan Makine Fakültesi Yüksek Matematik Kürsüsü'ne doçent olarak geçti. 1948 yılında kurulan Türk Matematik Derneği'nin kurucu üyeleri arasında yer aldı.

Ali Rıza Özbek'in Hamburg Üniversitesi'nde ders gördüğü matematikçilerden birisi, diferansiyel ve integral geometri alanındaki çalışmalarıyla tanınan Avusturyalı matematikçi Wilhelm Blaschke'dir. Blaschke, Hamburg Üniversitesi'nden emekli olduktan sonra birçok kere İstanbul

Ali Rıza Özbek

Üniversitesi Fen Fakültesi'ne misafir öğretim üyesi olarak geldi, 1954–55 yılları arasında diferansiyel geometri derslerini verdi. Özbek, Blaschke'nin 1955, 1956 ve 1957 yıllarında İTÜ'de verdiği 9 konferansı Türkçe'ye çevirdi, çevirileri "Wilhelm Blaschke'nin Konferansları" (İTÜ, 1965) başlığıyla yayımlandı.

Özbek, İTÜ Senatosu'nun 27 Haziran 1963 tarihli toplantısında Makine Fakültesi Yüksek Matematik Kürsüsü kadrolu profesörlüğüne yükseltildi. Tefrik Okyay Kabakçioğlu'nun vefatı üzerine İTÜ senatosu üyeliğine seçildi ve bu görevini 1982'ye kadar sürdürdü. 8 Temmuz 1973'te, Temel Bilimler Fakültesi Analiz ve Geometriye Uygulaması Kürsüsü profesörlüğüne atandı. Böylelikle, Matematik Mühendisliği Programı'nda ders vermeye başladı. 1982'de Temel Bilimler Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi'ne dönüştürülünce, Özbek de kadrosuyla birlikte 1 Mart 1982'de yeni fakülteye geçti. Aralıksız olarak 42 yıl hizmet verdiği İTÜ'den kendi isteği ile 3 Şubat 1983'te emekli oldu.

2001 yılına kadar İstanbul'da yaşayan Özbek, 2001 yılında Muğla'ya taşındı. 300 yıllık aile evini yenileyerek Muğla Belediyesi'ne "Özbekler Evi Müzesi" olarak bağışladı. Prof. Dr. Ali Rıza Özbek, tedavi gördüğü Muğla Devlet Hastanesi'nde 14 Haziran 2011 tarihinde 98 yaşındayken hayatını kaybetti ve şehrin eski mezarlığındaki aile kabristanında toprağa verildi.

PROF. DR. HÜSEYİN FERRUH ŞEMİN

11 Mayıs 1908 yılında İstanbul'da doğdu. Nişantaşı Sultanisi'nden sonra devam ettiği İstanbul Erkek Lisesi'ni 1927 yılında bitirdi. Bir yıl Grenoble Lisesi'nde matematik hazırlık dersleri okuduktan sonra lisans öğrenimini Grenoble Üniversitesi'nde 1933 yılında tamamladı.

9 Aralık 1933 tarihinde İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde Yüksek Cebir ve Umumi Riyaziye Kürsüsü'nde doçent olarak işe başladı. 1935 yılından itibaren Yüksek Mühendis Mektebi'nde tasarı geometri doçenti olarak çalıştı. 1944 yılında Kerim Erim ve Patrick du Val'in eş danışmanlığında "Regle Yüzeylerin Diferansiyel Geometrisi Hakkında" isimli doktora tezini pekiyi derecesi ile tamamladı. Aynı yıl Maarif Vekilliği tarafından İstanbul Üniversitesi'ndeki profesörlüğü onaylanan Ferruh Şemin, 1946 yılında eşzamanlı olarak İTÜ'de de görev yapmakta olan Kerim Erim, Lütfi Biran ile birlikte esas görev yeri olarak İstanbul Üniversitesi'ni tercih etti.

1948 yılında kurulan Türk Matematik Derneği'nin kurucu üyeleri arasında yer aldı. Mayıs 1950 ile Şubat 1951 arasında Stanford Üniversitesi'ne araştırma yapmak üzere görevlendirildi ve 30 Ağustos–6 Eylül 1950 tarihlerinde Harvard Üniversitesi'nde gerçekleşen Uluslararası Matematikçiler Kongresi'ne (ICM) dinleyici olarak katıldı. 1952 yılında İstanbul'da toplanan 8. Teorik ve Uygulamalı Mekanik Kongresi'nin bildiri kitapçığının oluşturulmasında büyük katkısı oldu.

1954 yılından sonra "Mathematical Reviews" için çoğu klasik diferansiyel geometri bir kısmı da genel geometri alanında olan Almanca, Fransızca ve İngilizce dillerinde makale değerlendirmeleri yapmaya başladı ve 1978 yılına kadar toplamda 111 makalenin değerlendirmesini yaptı. Yine 1954 yılında, editörler grubunda İstanbul Üniversitesi'nde misafir profesör olarak bulunan Wilhelm Blaschke'nin de yer aldığı İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Mecmuası: A Serisi, Sırfî ve Tatbiki Matematik yazı kurulu üyeliğine başladı.

1954 yılında Amsterdam'da yapılan Uluslararası Matematikçiler Kongresi'ne (ICM), Cahit Arf, Nazım Terzioğlu ile birlikte katıldı. 1958 yılında Edinburgh'ta ve 1962 yılında Stockholm'de toplanan ICM kongrelerine kısa bir konuşma ile katıldı. 1963 yılında Genova'da İtalyan Matematik Birliği'nin toplantısına katıldı.

Prof. Dr. Ferruh Şemin, 23 Mart 1985 günü İstanbul'da vefat etti, 25 Mart'ta İstanbul Üniversitesi'nin merkez binasında bir cenaze töreni düzenlendi ve Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedildi.

Hüseyin Ferruh Şemin

PROF. DR. NAZIM TERZİOĞLU

Nazım Terzioğlu 1912 yılında Kayseri’de doğdu. İlk öğrenimini, doğum yeri olan Kayseri’de yaptı. İstanbul’da başladığı orta öğrenimine İzmir’de devam ederek 1930’da İzmir Lisesi’nden mezun oldu. O yıllarda Atatürk’ün isteği ile başarılı gençler yüksek öğrenim için devlet tarafından yurtdışına gönderiliyordu. Terzioğlu da bu amaçla düzenlenen sınavı kazanarak, Milli Eğitim Bakanlığı adına matematik öğrenimini görmek üzere Almanya’ya gitti. Göttingen ve Münih Üniversiteleri’nde yüksek öğrenimini bitirdi. “Über Finslersche Räume” (Finsler Uzayları Hakkında) başlıklı doktora tezini dönemin ünlü matematikçisi Prof. Dr. Constantin Caratheodory ve Rolf Herman Nevanlinna’nın danışmanlığında 1936 yılında Münih Ludwig-Maximilians Üniversitesi’nde tamamladı.

Almanya’daki öğrenimini bitirdikten sonra yurda dönen Terzioğlu, 1937 yılında İÜ Fen Fakültesi Matematik Enstitüsü’nde riyazi mihanik ve yüksek hendese asistanı olarak göreve başladı. 1942’de doçent oldu ve ertesi sene Z, yeni kurulan Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Enstitüsü profesörlüğüne atandı. Bu fakültede iki yıl çalıştıktan sonra, 1944 yılında profesör olarak İstanbul Üniversitesi’ndeki görevine geri döndü. 1950–1952 yıllarında Fen Fakültesi dekanlığı yaptı. Terzioğlu, bu yıllarda ülkemizin büyük eksikliğini duyduğu bazı bilimsel kurumların kuruluşunu gerçekleştirdi. Bunlar, İÜ Jeofizik Enstitüsü, İstanbul Baltalimanı’nda Hidrobiyoloji Enstitüsü ve Uludağ’da Prof. Dr. Adnan Sokullu ve Prof. Dr. Sait Akpınar ile birlikte kurduğu Kozmik Şua Enstitüsüdür. İÜ Fen Fakültesi dekanlığının ardından 1953 yılında aynı fakültede Matematik Enstitüsü Analiz Kürsüsü başkanlığına getirildi.

Karadeniz Teknik Üniversitesi’nin (KTÜ) kuruluşunda büyük emeği geçen Terzioğlu, 1965–1967 yıllarında, İÜ’deki görevini korumakla birlikte, önce vekaleten, sonra da asaleten bu üniversitenin kurucu rektörlüğünü yaptı. KTÜ’de, Türkiye’nin ilk Temel Bilimler Fakültesi’ni kurma şerefi onundur. 1967’de İÜ Fen Fakültesi’ndeki görevine dönen Terzioğlu, 1969 ve 1971 yıllarında İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü’ne seçildi ve bu görevini iki dönem sürdürdü (28 Ekim 1969–28 Ekim 1971 ve 28 Ekim 1971–31 Mayıs 1974). Rektörlüğünün ilk yıllarında, Şehzade Camii manzumesine ait tarihi imaret binasını Vakıflar’dan tahsisen alarak restore ettirdi ve buraya bir de modern matbaa yerleştirerek, 6 Ağustos 1971’de “Fen Fakültesi Matematik Araştırma Enstitüsü” adıyla hizmete soktu. Bu enstitüde yabancı ülkelere bağış ve satın alma yoluyla sağladığı 2000 ciltlik bir matematik kütüphanesi kurdu.

Nazım Terzioğlu

Ölümünden sonra, İÜ Fen Fakültesi’nin teklifi üzerine, “Nazım Terzioğlu Matematik Araştırma Enstitüsü” adını alan enstitü, 2000 yılında İÜ Rektörlüğü’nce kapatıldı.

İstanbul’daki Silivri Belediyesi ile yaptığı görüşmeler sonucunda, Silivri’de 35 dönümlük bir arazinin İstanbul Üniversitesi’ne bağışlanmasını temin eden Terzioğlu, bu arazinin bir bölümünde Fen Fakültesi Matematik Araştırma Enstitüsü’ne bağlı 18 çalışma odası, 3 büyük konferans salonu, kütüphane ile yurtdışından gelecek bilim insanlarını ağırlamak üzere bir de misafirhane yaptırdı. Terzioğlu, lisansüstü öğretime çok önem veriyor ve yetenekli gençlerin özel olarak yetiştirilmesi gerektiğine inanıyordu. Bu ortamı sağlamak için, 3 Eylül 1973 tarihinde hizmete giren Silivri tesislerinde; kongre, seminer, kolokyum, yaz kursları, geliştirme kursları düzenleyerek yabancı bilim insanlarını davet etti ve bu suretle genç kuşakların yetişmesine önemli katkılarda bulundu. Milli Eğitim Bakanlığı ile ortak kurslar düzenleyerek matematik öğretmenlerinin modern matematiği öğrenmesini ve bu sayede okullarda modern matematik öğretimine geçilebilmesini sağlamıştır.

Nazım Terzioğlu’nun rektörlüğü dönemindeki hizmetlerinden biri de Enez’de “Dragonya” adı verilen yörede, İstanbul Üniversitesi için, 100 dönümlük bir arazi temin etmesi oldu. Burada su ve güneşin insan sağlığı üzerindeki etkilerini incelemek üzere, İstanbul Üniversitesi Mediko-Sosyal Hidro-Helyo Terapi Araştırma Merkezi’nin kurulmasına önayak oldu ve bugün kullanılmakta olan, İstanbul Üniversitesi Enez Sosyal Tesisleri’nin büyük bir kısmının yapımını gerçekleştirdi.

1924’te Atatürk’ün emriyle kurulan İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, eski Medresetü’l-Kuzât binasına yerleştirildi. Buraya Yıldız Sarayı’ndan, çok değerli el yazma ve basma eserler, fotoğraf albümleri ile belgeler getirildi. Zamanla biriken yeni yayınlar da eklenince bu bina kitapları taşıyamaz bir duruma geldi ve çökme tehlikesi baş gösterdi. Bunun üzerine yeni bir kütüphane binası yapmak için teşebbüse geçildi ve 1961–1962 yıllarında, İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi’nin arsası temin edildi. İstanbul Belediyesi ile çıkan bir uyuşmazlık nedeniyle inşaatına bir türlü başlanamadı. Terzioğlu’nun bürokratik engelleri aşması sonucunda, 14 Ekim 1970’te temeli atılan İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi’ne, yeni kitap ve dergiler taşındı, el yazma eserler ile belgeler ise müze haline getirilen eski binada bırakıldı.

İstanbul Üniversitesi’nin (şimdiki İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa) Avclar Kampüsü’nün inşaatı da Terzioğlu’nun rektörlüğü sırasında başladı. 25 Ağustos 1972’de zamanın Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay

tarafından temeli atılan kampüste, bugün, kuruluşunda Terzioğlu'nun büyük emeği bulunan Veteriner Fakültesi ile İşletme ve Mühendislik Fakülteleri, Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu öğretimlerini sürdürmektedir.

Matematik biliminin yurdumuzda gelişmesi yolunda büyük çabalar sarf eden Terzioğlu, matematiği, hevesli ve yetenekli öğrenci kitlelerine yaymak gerektiğini düşünüyordu. Bu amaçla 1961 yılında ilk kez, Türkiye çapında, lise öğrencilerine yönelik bir matematik yarışması organize etti. Kurucu üyelerinden olduğu ve 20 yıl başkanlığını yaptığı (1956–1976) Türk Sırfı ve Tatbikî Matematik Derneği'nde, meslektaşları ile birlikte lise öğrencileri için, 1963–1969 yılları arasında, 34 matematik kitabının yayınlanmasını sağladı. Dernek, Terzioğlu'nun gayretleriyle, matematiğin gençlere sevdirmesinde önemli bir rol oynadı. Terzioğlu ayrıca, 1972 yılında Fen Fakültesi Matematik Bölümü'nde, bir Nümerik ve Hesap Makineleri Kürsüsü kurdu.

Zeynep Hanım Konağı ile birlikte 1 Mart 1942 tarihinde yangın geçiren İstanbul Darülfünunu Fen Şubesi Matematik Kütüphanesi'ni yeniden kurmak için büyük çabalar harcayan Nazım Terzioğlu, NATO ve çeşitli ülkelerden sağladığı bağışlarla Fen Fakültesi Matematik Kütüphanesi'ni zenginleştirdi.

Matematik kültürümüze ve bilim tarihine yaptığı katkılardan biri de Arapça iki eski matematik metninin tıpkıbasımını yayımlamak oldu. İlki, Pergeli Apollonius'un (MÖ 262–190) koniklere dair, "Conica" adlı eserinin, Benî Mûsâ b. Şâkir tarafından "Mecmuâtü'r-risâil" adı ile yapılan Arapça çevirisinin önsözüdür. "Das Vorwort des Astronomen Banî Mûsâ b. Şâkir" adı ile basılan bu önsöz, Pergeli Apollonios'un "Conica" adlı eserinin İslam dünyasına geçişini anlatmaktadır. Bundan sonra, İbnü'l-Heysem'in (965–1039) Apollonios'un "Conica" adlı eserinin konikler hakkındaki kayıp 8. kitabının başka kaynaklardan yararlanarak yeniden yazmış olduğu nüshasının tıpkı basımını yayımladı.

Terzioğlu'nun Türk bilim tarihine yaptığı en önemli hizmetlerden biri de Türk Matematik Derneği Başkanı olduğu yıllarda Salih Zeki Bey'in "Asâr-ı Bakiye" (Cilt I-II, İstanbul, 1913) adlı eserinin basılı ilk iki cildi ile elyazması 3. cildini Latin harflerine çevirterek genç kuşakların istifadesine sunmayı düşünmüş olmasıdır. Fen Fakültesi'nde dekanlık yapmış olan Prof. Dr. Hüsnü Hamit Sayman tarafından çevrilen ve matematik tarihimize ışık tutacak olan Asâr-ı Bâkiye'nin yayın hakkı Türk Matematik Derneği'ne aittir.

II. Dünya Savaşı öncesi kurulmuş olan Balkan Matematikçiler Birliği'nin (Union Balkanique des Mathématiciens) canlanmasında önemli payı olan Terzioğlu, iki dönem bu kuruluşun başkanlığını yaptı (1966–1971). Ayrıca bu birliğin, 29 Ağustos 1972 tarihinde İstanbul'da düzenlediği IV. Balkan Matematikçileri Kongresi'nin de başkanlığına getirildi. Diğer uluslararası faaliyetleri arasında Türkiye'yi Uluslararası Matematik Birliği'ne (International Mathematical Union) üye yapması da unutulmayacak bir hizmettir.

1976 yılında Terzioğlu'nun hocası olan Finlandiyalı Prof. Dr. Rolf Nevanlinna onuruna Silivri tesislerinde düzenlenen sempozyumun açılış günü 20 Eylül 1976 sabahı Nazım Terzioğlu kalp krizi geçirerek vefat etti, buna rağmen programda bazı değişiklikler yapılarak sempozyum tamamlandı. Prof. Dr. Nazım Terzioğlu, 22 Eylül 1976 Çarşamba günü saat 11'de İstanbul Üniversitesi merkez binasında konuk matematikçilerin de katıldığı cenaze töreninin ardından Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedildi.

1973 yılında Hahnemann Medical Society of America üyeliğine seçilen Terzioğlu, 1974'te Türk-Alman ilişkilerinin gelişmesindeki gayret ve çalışmaları nedeniyle Alman Cumhurbaşkanı tarafından Federal Alman Cumhuriyeti'nin Liyakat Madalyası ile ödüllendirildi. Ayrıca, Prag Üniversitesi ile Finlandiya'daki Jyväskylä Üniversitesi'nce verilmiş iki madalyası vardır. Prof. Dr. Nazım Terzioğlu'nun anısına düzenlenen, III. Yurtiçi Matematikçiler Toplantısı'nda, 26 Mayıs 1977 günü yapılan bir törenle, Silivri'deki tesislerin bahçesine bir büstü dikildi. Nazım Terzioğlu, yurdumuzda matematiğin gelişmesine yaptığı katkılar nedeniyle, 2 Aralık 1982 tarihinde TÜBİTAK Hizmet Ödülü'ne layık görüldü. Ailesi, hayatı boyunca Türkiye'de matematiğin gelişmesi, araştırma ortam ve potansiyelinin yaratılması için çaba göstermiş olan Nazım Terzioğlu'nun adına bir Matematik Araştırma Ödülü ihdas etti. Ayrıca Türk Matematik Derneği de 2008'den beri Nazım Terzioğlu adına bir burs vermektedir.

ORD. PROF. DR. SALİH MURAT UZDİLEK

Salih Murat Uzdilek 6 Şubat 1891'de İstanbul'da doğdu. 1908'de Deniz Harp Okulu'ndan teğmen olarak mezun oldu. 1911 yılında Posta ve Telgraf Nezareti tarafından "Elektrik ve Telsiz Telgraf Mühendisliği" okumak üzere Londra Üniversitesi'ne gönderildi. Bilim tarihine gençlik yıllarından itibaren büyük bir ilgi duyan Uzdilek'in 25 Temmuz 1914'te Royal Society of Edinburgh'da sunduğu "Logaritmanın Türkiye'ye Girişi" (Introduction of logarithms into Turkey) başlıklı bildiri, Türk Bilim Tarihi konusunda yurtdışında yapılan ilk sunum sayılabilir. Uzdilek, I. Dünya Savaşı nedeniyle eğitimini tamamlayamadan yurda döndü. 1914'te Heybeli Deniz Harp Okulu'nda fizik öğretmenliği yapmaya başladı. 1928'de öğretim üyesi olarak Yüksek Mühendis Okulu kadrosuna katıldı. 1944'te adı "İstanbul Teknik Üniversitesi" olarak değişen okulda Makine Fakültesi Fizik Kürsüsü'nde ordinaryüs profesör oldu. Robert Kolej'de matematik dersleri vermeye başladı.

Salih Murat Uzdilek'in aynı zamanda müzikoloji üzerine çalışmaları bulunmaktadır. Türk ve Batı müziğini çok iyi bilen Salih Murat Uzdilek'in "İlim ve Musiki" adı ile İstanbul Belediye Konservatuarı tarafından yayınlanan incelemesi, Türk musiki sisteminin fizik ve matematik yönlerden çok ilginç sonuçlarını barındırmaktadır. Türk musikisinin bilimsel açıdan ele alınıp bir sistematik çerçeveye oturtulmasında öncülük yapan Hüseyin Sadettin Arel, Suphi Ezgi ve Salih Murat Uzdilek bir ekip olarak çalışmışlar ve bugün kullandığımız Türk musiki sisteminin kuramcıları olarak tarihe geçmişlerdir.

1948 yılında Türk Matematik Derneği'nin ve iki yıl sonra da Türk Fizik Derneği'nin kurucu üyeleri arasında yer aldı. Uzdilek'in, İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi'nin kuruluş ve gelişmesinde de önemli katkıları oldu. 1956'dan 1958 yılına kadar Maden Fakültesi dekanlığı görevinde bulundu.

Ord. Prof. Dr. Salih Murat Uzdilek, 4 Aralık 1967 tarihinde tedavi gördüğü Gureba Hastanesi'nde vefat etti. Cenazesi 5 Aralık 1967 tarihinde İTÜ Taşkışla binasında yapılan törenin ardından aile mezarlığında toprağa verildi.

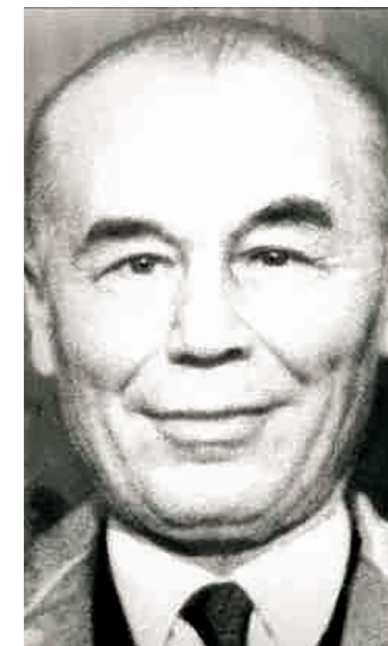
Salih Murat Uzdilek

ORD. PROF. DR. ALİ YAR

1884 yılında Rusya'nın Troiski (Troitskoye) bölgesinde doğdu. İlk tahsilini Troiski'de tamamladıktan sonra İstanbul'da Galatasaray Sultanisi'ne (şimdiki Galatasaray Lisesi) girdi. Bir senede iki senenin imtihanını vererek Galatasaray Sultanisi'ndeki 10 yıllık orta eğitimi 6 yılda tamamladı. 1908 yılında Paris'e gönderildi. Sorbonne Üniversitesi'nden 1911'de "Licencié" olarak mezun oldu. Ayrıca, Aeronotik ve Makine İnşaatı Yüksek Mühendis Mektebi'ni, şimdiki adıyla "L'École Nationale Supérieure de L'aéronautique"i yani "Millî Yüksek Aeronotik Okulu"nu bir senede tamamlayarak Temmuz 1912'de mezun oldu. Sorbonne'dan sonra bu okulu bitirmekle ilk Türk Tayyare (Uçak) Yüksek Mühendisi olarak Türkiye'ye döndü. Paris'ten döndükten sonra 1912'de Galatasaray Sultanisi'ne riyaziye (matematik) öğretmeni muavini olarak tayin edildi. 1915 senesi sonbaharında da İstanbul Darülfünunu Fen Fakültesi cebri-î âlâ ve tahlîlî riyazî müderris muavinliğine tayin edildi. 1927'de Mühendis Mektebi'nde (şimdiki İstanbul Teknik Üniversitesi) ders vermeye başladı. 1929 yılında Atatürk'ün isteğiyle "Kosmoğrafya" adlı bir astronomi kitabı yazdı. Yüksek Mühendis Mektebi 1944'te Teknik Üniversite haline geldiğinde Makine Fakültesi'nde profesörlük kadrosuna atandı.

Ali Yar, 1933 üniversite reformundan sonra da İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi kadrosunda kalan üç Türk öğretim üyesinden biri olarak 1 Ağustos 1933'te ordinaryüs profesörlüğe yükseltildi. Reformdan sonra Kerim Erim'in ardından İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde bir süre dekanlık da yapan Ali Yar kendisini derslerine tamamiyle verebilmek üzere 18 Nisan 1939'da dekanlıktan ayrıldı. Analitik geometri, cebir, yüksek matematiğe giriş, cebir tatbikatı ve analiz dersleri verdi. 1946'da Üniversiteler Kanunu kabul edilince Mühendis Mektebi'nden ayrılarak yalnızca İstanbul Üniversitesi'nde görev yapmaya başladı. 1948 yılında kurulan Türk Matematik Derneği'nin kurucuları arasında yer aldı.

13 Temmuz 1955'te emekli oluncaya kadar İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde matematik profesörü olarak çalıştı. 70 yaşını doldurarak emekli olan Ord. Prof. Dr. Ali Yar, 4 Nisan 1965 tarihinde İstanbul'da vefat etti.

Ali Yar

PROF. DR. FAHİR YENİÇAY

Fahir Yeniçay, 1902 yılında İstanbul Kadıköy'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kadıköy'ün Moda semtindeki Saint-Joseph Fransız Lisesi'nde tamamladı. 1921'de henüz 19 yaşındayken Fenerbahçe'nin A Takımı'na yükselip, defans hattının vazgeçilmez ismi oldu. Spor hayatına, Fenerbahçe'nin altyapısından başlayarak; 1916'dan 1924'e kadar 8 yıl boyunca sarı-lacivertli formaya defans hattında hizmet verdi. General Harrington Kupası zaferini elde eden ve hiç gol yemeden 1922-23 sezonunu şampiyon olarak bitiren kadronun vazgeçilmez isimlerinden oldu. Yeniçay 1921-1924 arası 24 resmi maçta Fenerbahçe ve Türk Milli Futbol Takımı'nın formasını taşıdı.

1922 yılında İstanbul Darülfünunu Fen Medresesi'nde Fizik ve Kimya öğrenimine başladı. Yüksek öğrenimini 1925 yılında tamamladı. 1927 yılında doktora tezini hazırlamak ve ilmi bilgisini geliştirmek üzere Fransa'ya gitti ve Sorbonne Üniversitesi'nde her ikisi de Nobel ödülü sahibi olan Prof. Jean Baptiste Perrin ve Marie Curie'nin Fizikokimya ve Radyoaktivite Laboratuvarı'na kabul edildi. Dört seneye yakın bir süre burada "sath malulleri tetkikati" üzerinde çalıştı. Bu çalışmaların sonucu olan "Films monomoléculaires sur l'eau et le mercure" (Su ve Civa Üzerinde Tek Moleküllü Filmler) adlı tezini Prof. Perrin, Prof. Cotton, Prof. Urbain'den oluşan bir jüri heyeti huzurunda başarıyla savundu ve "Docteur d'État" (devlet doktorası) ünvanını kazandı. Ayrıca Radyoaktivite ve Fizikokimya sertifikası aldı.

1930 yılının Kasım ayında doktor asistan olarak Fen Fakültesi'nde göreve başladı ve Prof. Cau tarafından Fizik-Kimya-Biyoloji (FKB) laboratuvarının yönetimiyle görevlendirildi. Aynı zamanda Prof. Cau'nun lisans öğrencilerine verdiği elektrik derslerinin uygulamasını da yaptıran Yeniçay, 1931 yılında girdiği sınavı başararak müderris muavini oldu ve ilk kez atom fiziği dersini vermeye başladı. 1933 Üniversite Reformu ile kurulan İstanbul Üniversitesi'nin öğretim kadrosunda doçent olarak yer aldı.

21 Ekim 1938'de Fahir Yeniçay'a profesör ünvanı verildi. 18 Nisan 1939'da Fen Fakültesi dekanlığına tayin edildi ve bu görevini 1948 yılına kadar sürdürdü. 1948 yılında kurulan Türk Matematik Derneği'nin kurucu üyeleri arasında yer aldı. 4 Temmuz 1949'da Hollanda'nın Delft şehrinde toplanan "Elektronik-Optik" kongresine katıldı. Ayrıca Avrupa Atom Fiziği Derneği kurulması ile ilgili olarak 17-21 Aralık 1951 tarihleri arasında Paris'te toplanan konferansa memleketimizi temsilen katıldı. 1952'de bilimsel araştırmalarda bulunmak üzere İsviçre'ye gitti. 1953-1955 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü yaptı.

Fahir Yeniçay

II. Dünya Savaşı sırasında yapılan bilimsel araştırma sonuçlarının yayınlanmasıyla atom ve çekirdek fiziği alanındaki araştırmaların önemi anlaşılınca, İstanbul Üniversitesi'ne bağlı olarak bu iki alanda faaliyet gösterecek yeni bağımsız bir kürsünün kurulması düşünülmüştü. 1953 yılında başlayan kuruluş çalışmaları 15 Aralık 1955 tarihinde sonuçlandı ve Prof. Yeniçay "Atom ve Çekirdek Fiziği" adını taşıyan bu yeni kürsünün başkanlığına getirildi. Fahir Yeniçay bu görevini emekli olduğu 7 Temmuz 1973 tarihine kadar sürdürdü. Emekliye ayrıldıktan sonra 3 Eylül 1973-30 Nisan 1976 tarihleri arasında Atom Enerjisi Komisyonu Çekmece Nükleer Araştırma Merkezi müdürü olarak görev yaptı.

Prof. Dr. Fahir Yeniçay, 11 Mayıs 1988 Çarşamba günü İstanbul'da vefat etti ve Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedildi.

Türkiye'de fizik biliminin gelişmesine, yaptığı ve yönettiği araştırmalarla, kendi yazdığı ve çevirdiği kitaplarla ya da kurulmasına öncülük ettiği laboratuvarlarla büyük katkılarda bulunmuş olan Fahir Yeniçay 1972 TÜBİTAK Hizmet Ödülü'ne layık görüldü.

KAYNAKLAR

1. Ahmet Yüksel Özemre, *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan: İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'nde Çeşitli Fen Bilimi Dallarının Cumhuriyet Dönemindeki Gelişmesi ve Milletlerarası Bilime Katkısı*, Yayınları: İst. Üniv. Fen Fakültesi, 173 sayfa, İstanbul (1982).
2. Ahmet Yüksel Özemre, *Portreler Hatıralar*, Kubbealtı, 2. Baskı, (2007).
3. Ali Sinan Sertöz, *A scientific biography of Cahit Arf (1910-1997)*, arXiv preprint arXiv:1301.3699, (2013).
4. Alp Eden, *Üç Matematikçi Portresi: M. Nuri (Kutulmuş) Karahöyükü (1902-1981); Hüseyin Ferruh Şemin (1908-1985); Feyyaz Gürsan (1909-1951)*, Bilim ve Gelecek, 205 (2021).
5. Alp Eden, *Toplumun Eylem Matematiği: Ahmet Hamit Dilgan*, Matematik Dünyası 28, 110 (2021): 79-90.
6. Aslıhan Cengiz Altınbaş, *Türkiye'de Uygulamalı Matematik Araştırmalarının Başlangıcı ve Gelişimi (1923-1963)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilim Tarihi Anabilim Dalı Doktora Tezi, 178 sayfa, (2015).
7. Feza Günergun ve Aslı Tolun tarafından yürütülmekte olan "Cumhuriyet Türkiye'sini Bilimle Kurmak: Devlet Bursuyla Yurtdışında Öğrenim Gören Genç Beyinler (1925-1950)" başlıklı proje çerçevesinde yazılmış, ancak henüz yayınlanmamış biyografiler.
8. Meltem Akbaş, *Einstein'in Görellik Teorisini Türkiye'ye Tanıtanlar (I): Mehmed Refik Fenmen ve Kerim Erim*, Osmanlı Bilimi Araştırmaları Cilt / Vol.IV, Sayı / Nr.2, İstanbul 2003, s.29-59 içinde 49-52.
9. Nuran Yıldırım, *Nazım Terzioğlu*, Bilim Tarihi (Aylık Dergi), Şubat, Sayı 16, s. 11-19, (1993).
10. Oğuz Atay, *Bir Bilim Adamının Romani - Mustafa İnan*, İletişim Yayınevi, (1975).
11. S. Betül Bayam Takıçak, *Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Matematikçilerinden Ord. Prof. Ali Yar'ın Matematik Kitapları*, Erdem, (77), 217-238, (2019).
12. Sevtap İshakoğlu-Kadioğlu, *İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Tarihçesi (1900-1946)*, İstanbul Üniversitesi Yay. 4106, İstanbul, (1998).
13. Tanık Tuna Gözütok, *Cahit Arf ve Atatürk Üniversitesi'ndeki Halk Konferansları (1958-1960)*, Atatürk Üniversitesi Yayın No : 1304, Erzurum, (2021).
14. Yavuz Unat, *Atatürk'ün Kızları'ndan Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Kadın Astronomu, İlk Kadın Dekanı ve İlk Kadın Senatörü Nüzhet Toydemir Gökdoğan (1910-2003)*, Türkiye'de Bilim ve Kadın Çalıştayı, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, 18-19 Kasım (2007), s. 67-88.
15. Zekeriya Duru, *Kerim Erim'in Akademik Yaşamı ve Matematik Çalışmaları*, Osmanlı Bilimi Araştırmaları 20 (2019): 47-91.

WEB SİTELERİ

1. <https://mathshistory.st-andrews.ac.uk/Biographies/Arf>
2. <https://mam.tubitak.gov.tr/tr/content/cahit-arf-hakkinda>
3. <https://mathscinet.ams.org/>
4. <https://www.ktu.edu.tr/tr/fahridoktoraunvanvereniler>
5. <http://www.disislikiler.itu.edu.tr/arsiv/itu-fahri-doktora-unvanlari>
6. <https://islamansiklopedisi.org.tr/dilgan-ahmet-hamit>
7. <https://kasif.mkutup.gov.tr>
8. <http://kutuphane.itu.edu.tr/hakkimizda/mustafa-inan-kimdir>
9. https://tr.wikipedia.org/wiki/Mustafa_%C4%B0nan
10. <http://www.oktayaras.com/ali-yar/tr/28726>
11. https://tr.wikipedia.org/wiki/Fahir_Yeni%C3%A7ay

BAŞKANLARDAN

İlk on yıllarda kurucu üyelerden Kerim Erim, Nazım Terzioğlu ve Cahit Arf dernek başkanlığı görevini de üstlenmişlerdir. Derneğin kapatılma tehlikesi geçirdiği seksenli yıllarda Fikret Kortel çok kritik zamanlarda derneğe başkanlık ederek önemli katkıda bulundu. Son yirmi yılın başkanlarından bu kitap için düşünce ve yorumlarını istedik. Dernekte çoğu başkanlık olmak üzere çeyrek asır yönetici olmuş Tosun Terzioğlu'nu maalesef erken kaybettik. Bu kitabı onsuz yazmanın hüznü içinde, kendisinin Açık Radyo'da yaptığı konuşmalardan dernek hakkında anlattığı bazı hatıraları aktarıyoruz.

TOSUN TERZİOĞLU (1989–2008): Türk Matematik Derneği 1948 yılında kurulmuş. 1948 yılında yanılmıyorsam üç tane üniversitemiz var. İstanbul Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi. Bunlardan İstanbul Teknik Üniversitesi, üniversite ismini yeni almış o sıralarda. Ankara Üniversitesi de yeni bir üniversitemiz. Derneğin tüzüğüne baktığımız zaman, derneğin kurucuları 13 kişi, bunlardan sekizi İstanbul Üniversitesi'ndeki öğretim üyeleri, sekizi ise İstanbul Teknik Üniversitesi'nden. Her nedense, belki de iletişim zorluğundan olsa gerek, yeni kurulan Ankara Üniversitesi'nden Matematik Derneği kurucuları arasında kimse yok.

Şöyle bir bakıyorum işte bunlar adı soyadı olarak yazılmış, adresleriyle. Mesela Cahit Art, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi profesörlerinden, Dayı Bey Sokak, Bebek olarak adresini belirtiyor. Lütfü Biran, keza İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi doçentlerinden, Divan-ı-Âlî Sokak, Çarşıkapı, bu şekilde gidiyor. Bir tane daha bakalım. Kerim Erim İstanbul Üniversitesi profesörlerinden, Halaskargazi Caddesi, daha doğrusu ordinaryüs profesörlerinden, o zaman öyle de bir ünvan vardı. Mustafa İnan, meşhur bir bilim adamımız İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi profesörlerinden. Evet, babamın da burada ismi var. Nazım Terzioğlu, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi profesörlerinden, Koca Ragıp Paşa caddesi 10 numara, bu evi ben hala hatırlıyorum, şu anda zannediyorum bir otel olarak kullanılıyor, yıkılmadı, yani duruyordu, en azından zannediyorum iki sene önce görmüştüm. Ali Yar Bey İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi ordinaryüs profesörlerinden, Güzelbahçe Sokak. Şimdi bu ismini okuduğum kişilerden zannediyorum ben hepsini tanıyordum, tabii çocuk olarak. Bunlardan özellikle daha yaşlı olan Kerim Erim Bey ve Ali Yar Bey, ikisi de benim o çocuk yaşlarımda derin izler bırakmıştı.

Tosun Terzioğlu

Kerim Bey çok hoş konuşan müthiş hoşsohbet bir insandı, yani sohbetine doyum olmaz denir, öyle bir insandı. Entelektüel bir insandı, gerçek bir İstanbul beyefendisiydi herşeyiyle. Ali Yar Bey, oldukça sessiz bir insandı, zannediyorum Kırım asıllıydı. Müthiş beyefendi bir insan olduğunu hatırlıyorum, evini babamla ziyaret ettiğimizi de biliyorum. İlginç yıllar sonra babam bana, ben matematikçi olduktan sonra bir, iki cilt bir İngilizce matematik kitabı hediye etti. Meğerse bunlar Ali Yar Bey'in kitaplarıymış ve o kitabı ben kullandım, Courant'ın analiz kitabı. Şimdi o kitabın içerisinde özellikle problemler kısımlarında ki, bu kitabın problemleri öyle bildiğimiz ders kitaplarının problemleri gibi değildi biraz zorca problemlerdir, yani öğrenciyi diyelim zorlar adamakıllı. Böyle fevkalade güzel el yazısıyla kurşun kalemle, soluk bir kurşun kalemle, bazı deyimlerin Fransızcası yazılmış. Anlaşılan Ali Yar Bey Fransızcaya daha hakimmiş ve bu kitabı okurken, en azından problemleriyle uğraşırken zaman zaman sözlüğe bakmış ve hatırlamak için de İngilizce kelimelerin Fransızcalarını fevkalade bir hoş yazıyla, ama öyle kitabı kirlitmeye korkarcasına da soluk bir kurşun kalemle o deyimlerin yanına yazmış.

Şimdi Matematik Derneği 1948'den beri faaliyette.

ALİ ÜLGER (2008–2010): TMD'ye ne zaman üye oldum, hatırlamıyorum; ama her halde 40 seneden fazla olmuştur. 1990'lı yılların ortasından itibaren de derneğin yönetiminde çalışmaya başladım. O yıllarda derneğin başkanı rahmetli Tosun Terzioğlu idi. 7–8 sene yönetimde çeşitli görevlerde çalıştıktan sonra, başkan seçildim. Tosun, çok büyük bir olgunluk göstererek dernek yönetiminde kaldı, bizlere yardımcı oldu ve yol gösterdi. Onu rahmetle anıyorum; derneğin ayakta kalmasında katkısı çok büyüktür. Benden sonra, TMD başkanlığına Betül Tanbay seçildi ve 3 dönem başkanlık yaptı. Betül'ün başkanlığı altında, dernek bir eşik atladi; o güne kadar geldiği yerin çok daha ilerisine gitti, araştırmada etkinliği ve yurt dışında da bilinirliği arttı.

Bugün olduğu gibi, Betül'ün dernek başkanı olduğu yıllarda da, derneğin yıllık aidatı iki paket sigara parası kadardı. Derneğe üye olan meslektaşlarımızın çoğu, bugün olduğu gibi, o zaman da bu kadar düşük bir aidatı vermekten kaçınmışlardır. Oysa aidatından gelen gelir, derneğin zorunlu harcamalarını dahi karşılamıyor, çoğu zaman eksik kalanını dernek başkanı kendi cebinden karşılıyordu. Parasız iş yapamayacağını anlayan Betül, büyük bir beceriyle, derneğe önemli ölçüde bağış topladı. Bu para ile yurt içinde, büyük-küçük, birçok toplantı ve araştırma faaliyetleri desteklendi, destekleniyor; derneğin

Ali Ülger

Dünya Matematik ve Avrupa Matematik Dernekleri'ne ödemesi gereken üyelik aidatları ödenebiliyor.

Derneğin kurulduğu yıllarda, matematik öğrenmek isteyen öğrencilerin önündeki en büyük zorluk, Türkçe kaynak yokluğu ve bilgiye erişmekte zorluklardı. Bunu gören derneği kuran nesil, sayılarının çok az olması ve imkanlarının çok kısıtlı olmasına karşın, büyük bir emek ve fedakarlıkla, 25 kadar kitabı Türkçe'ye çevirerek, öğrenci ve araştırmacıların kullanımına sunmuşlardır. Onları şükranla yad ediyorum. Bu eserlerden, kendim de dahil, pek çok insan yararlanmıştı.

İnternetin keşfi ve yaygınlaşmasından sonra, bilgiye erişmek artık eskisiyle kıyaslanamayacak kadar kolaylaştı. Bilgiye erişmek ne kadar kolaylaşsa da, onları öğrenmek ve anlamak, edinilmesi gereken bilginin çokluğundan ve konuların derinleşmesinden dolayı, bugün daha zordur. İşte bu noktada, bu nesilin yapabileceği bir hizmet vardır, ve bunun olanağı da vardır. Hayalimde olan proje, konu anlatım videoları hazırlayarak bunları, TMD'nin web sayfası üzerinden, öğrenmek isteyen herkese sunmaktır. Bu, isteyen herkesin katkı yapabileceği, ucu açık, bir nevi bir "konuşan Wikipedia" projesidir. Bu, bugün aktif olan meslektaşlarımızın, günümüzün ve yarının genç nesillerine, eski neslin bize bıraktıkları kitaplar gibi, bir armağanı olacaktır. Bunun, gelecek nesillere borcumuz olarak kabul edilip, ulusal bir proje olarak ele alınması ve gerçekleştirilmesi en büyük temennimdir.

BETÜL TANBAY (2010–2016): Bu satırları derneğin otuz yıllık üyesi olduğum bir zamanda yazıyorum. Bu zamanın yarısı da yönetim kurulunda geçmiş. Önce üye, sonra sayman, ikinci başkan, ağır ağır çıkmışım basamakları. Şaka bir yana, TMD'nin ilk kadın başkanı olmak hep gurur duyduğum bir vasıf oldu. Bu kitabın da ikinci kadın başkanımız döneminde hazırlanması bir başka gurur kaynağı. Derneğe üye olduğumda, dernek Tosun ve Hülya hocalar demek idi. Her meselesiyle onlar uğraşırdı. Yıllar içinde anladım ki, bu konuma istekten çok mecburiyetten gelmişlerdi. Onların ardından daha fazla sorumluluk yüklenince, en büyük çabam takım oyunu oynamak oldu. Sadece beş yönetim kurulu üyesi değil, yedek üyelerle birlikte on kişiyi bir bütün olarak düşünmeye çalıştık, iletişim ağlarımızı, buluşmalarımızı bu on kişi ile yapmaya çalıştık. Herkes ayrı bir katkıda bulundu, buraya sığmaz. Bu sayede yönetimin hem sürekliliği hem yenilenmesi mümkün oldu. Bugün derneğe baktığımda, en önemli farkı bu takım oyunu anlayışı ile yarattığımızı düşünüyorum. Artık dernek yönetimleri hem ciddi bir görev paylaşımı yapıyor, hem ilgili meslektaşlarımızın katkı sunmasına

Betül Tanbay

fırsat veriyor. İletişim teknolojisi ilerledikçe de bütün ülkedeki meslekdaşlarımızla temas ve fikir alışverişi kolaylaşıyor. Bir başka önemli gelişme de, uluslararası temsiliyetlerimizin sadece dünya ve Avrupa derneklerine uzaktan üye olmakla kalmaması. Genel kurullara düzenli olarak katılıyoruz. Artık ülkemizden pek çok matematikçinin bu örgütlerde çeşitli görevleri var. Bu görevler sayesinde, önemli konferanslara kongrelere matematikçilerimizin davet edilmesi sağlanıyor. Elbette müthiş bir araştırma sonucu kendi kendini duyuruyor ama dünya matematik camiasında var olmanın, varlığımızın hatırlanmasının bir önemli yolu da bu örgütlerde etkin olmak.

ATTILA AŞKAR (2016–2019): Türk Matematik Derneği, Türkiye'deki matematiğin gelişmesi, bu alanda çalışanlar arasında etkileşimin artması ve matematik kültürünün geniş kitlelerde bilinç oluşturmasını amaçlıyor. Ülkemizde iyi niyetle başlayıp, kısa bir süre sonra ilgisizlik sonucu varlığı sona eren dernekler pek çoktur. TMD'nin 75. Yılına ulaşabilmesi de kıvanç vericidir.

1948 de kurulan TMD, 1988'den başlayarak her yıl farklı bir üniversitede Ulusal Matematik Sempozyumu (UMS) adıyla toplantılar yapabilmıştır. 2023 yılında 35. UMS toplanacak. Bu konu TMD'nin amaçlarına hizmette önemli bir etkinliktir.

TMD'nin 1974'den beri, bazıları bir dönemden fazla olarak, on başkanı olmuş. TMD Başkanı olduğumda on kadar yaz okulu, iki milli kongre ve bir Kafkas Uluslararası Matematik Kongre'si yapılmış, TMD'nin 1960'dan beri üyesi olduğu Uluslararası Matematik Birliği'ndeki (International Mathematical Union) üyeliğinin mertebesi birinciden ikinciye yükseltilebilmiştir. "Matematik Dünyası" dergisi güçlkle yılda iki sayı olarak sürdürülebildi.

Bu dönemdeki en önemli işlerden birisinin "Matematiğin Gözünden – Imaginary" sergilerini, üçü benden önce olarak, ülkenin 18 ilinde toplam 21 sergi açabilmek diye görüyorum. Bunları izleyen sergi, İBB desteğiyle, İstanbul'da yoğun geçişin olduğu Taksim Metro istasyonunda açılmıştı. Maalesef Kovid salgını nedeniyle kapatma zorunda kaldı. Bu sergiler sayesinde geniş kesimler matematikle tanışılar, TMD'nin tanınırlığı arttı. Serginin yapıldığı her ile gittim, ülkenin farklı yerlerindeki matematik bölümlerinin öğretim üyeleri, üniversite ve lise öğrencileriyle de görüşme olanağı elde ettim. Her gittiğim yerde şahsen, dolayısıyla TMD, iyi karşılandık. Bu sergiler sayesinde tanışlar ve dostlar edindim. Bunu kendim için olduğu kadar TMD için de önemli kazançlar görüyorum. Bahsi geçen etkinliklerin başlatılması

Attila Aşkar

için gerekli girişimleri ve kaynakların sağlanmasını benden bir önceki TMD başkanı Profesör Betül Tanbay'a borçluyuz.

Ülkemizde 90'a yakın matematik bölümü olduğunu görüyoruz. Her yıl 5.000 dolayında öğrenci bu bölümlere kaydoluyor. Bu bölümlerde 1.600 doktoralı öğretim üyesi bulunmaktadır. Ülkemizde önemli izler bırakmış pek çok lise öğretmeni de vardır. Onları da saygıyla anmamız lazım. Yine ülkemizde 100.000 mertebesinde matematik lisansı almış kimse olduğu kestirilebilir. Yeni TMD yönetiminin katılımı genişleterek geçmişten daha da etkili olabilme girişimleri fevkalade bir açılım olacaktır.

Ulaşılan sayıların çalışmalarındaki nitelikleri de olumlu etkileyeceği ve TMD'nin ulaştığı olgunluk açısından gelecekteki ilerlemelere güvenle iyimserim.

BURAK ÖZBAĞCI (2019–2021): 1 Ocak 2019 ile 4 Nisan 2021 tarihleri arasında TMD başkanı olarak görev yaptım. Bu dönemde, TMD'nin desteklediği Ulusal Matematik Sempozyumları'nın otuz ikincisi (UMS 32), 31 Ağustos–3 Eylül 2019 tarihleri arasında Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiştir. Pandemi sebebiyle bir yıl ertelenen UMS 33, çevrimiçi olarak 31 Ağustos–3 Eylül 2021 tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiştir. Yine bu dönemde 26–31 Ağustos 2019 tarihlerinde Rusya'nın Rostov-on-Don şehrinde düzenlenen Üçüncü Kafkas Matematik Kongresi'nde Türkiye bir ana konuşmacı ve iki genç konuşmacı ile temsil edilmiştir. TMD'nin geleneksel olarak düzenlediği Tosun Terzioğlu Konuşmaları'nın dördüncüsü Cem Yalçın Yıldırım tarafından 27 Eylül 2019 tarihinde Karaköy'deki Minerva Han'da, beşincisi ise 25 Eylül 2020 tarihinde Edriss S. Titi tarafından çevrimiçi olarak yapılmıştır. Bu dönemde Boğaziçi, ODTÜ, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Bilgi Üniversitesi ve MSGSÜ'de düzenlenen öğrenci çalıştayları TMD tarafından desteklenmiştir. Yine bu dönemde Türkiye'nin değişik coğrafi bölgelerinde düzenlenen çok sayıda ileri düzey araştırma çalıştayları Matematik Araştırma Dostu (MAD) fonundan desteklenmiştir. Bunun yanı sıra "Matematik Dünyası" dergisinin 108–109 nolu çift sayısı Alp Eden'in liderliğindeki bir konuk editör grubu tarafından yayına hazırlanmış ve TMD tarafından basılıp dağıtılmıştır.

Kurucuları arasında Cahit Arf'ın yer aldığı, Tosun Terzioğlu gibi efsanevi matematikçilerin başkanlık yaptığı Türk Matematik Derneği'ne seçilmiş en genç başkan olmaktan ve Türkiye'de matematiğin gelişmesine katkıda bulunmaktan dolayı büyük onur ve şeref duymaktayım.

Burak Özbağcı

ERGÜN YALÇIN (2021–2022): Ben Türk Matematik Derneği'ne uzun zamandır üyeyim ama son birkaç yıla kadar ne tür faaliyetlerde bulunduğumu tam olarak bilmiyordum. TMD'nin son yıllardaki başkanları hep İstanbul'da çalışan matematikçilerdi. TMD'yi bütün Türkiye'ye yaymanın bir yolu olarak Ankara'dan da bir başkanı olması gerektiği uzun zamandır konuşuluyordu. Ben de bu fikri benimsediğim için Ankara'da çalışan bir matematikçi olarak TMD başkanı olmaya aday oldum ve Nisan 2021–Eylül 2022 arasında bir buçuk yıl TMD başkanlığı yaptım. Aslında seçimler Eylül 2021'de yapılacaktı ama pandemi kısıtlamaları sebebiyle üç kez ertelendi. Sonunda 2022 Nisan ayında seçim yapmamıza izin verildi ve altı ay gecikmeli olarak göreve geldik. Pandemi sürecinde işlerin sorunsuz yürümesi ve seçimlerin kurallara uygun bir şekilde yapılması konusunda bir önceki dernek başkanımız Burak Özbağcı'nın büyük emekleri oldu.

Göreve geldikten sonra karar vermemiz gereken en önemli konu derneğin uzun yıllardır çıkardığı "Matematik Dünyası" dergisinin yayın hayatına nasıl devam edeceği konusu oldu. Basılı olarak çıkarmanın zorlukları yüzünden dergiyi artık internet üzerinden yayınlamak gerektiği yönünde bir görüş vardı. Nesin Yayınevi ile görüşerek bir anlaşma yaptık ve derginin basılı olarak devam etmesi bu şekilde mümkün oldu. Bizim dönemimizde "Matematik Dünyası"nın sorumluluğunu yönetim kurulu üyemiz Olcay Coşkun üstlendi ve derginin 3 ayda bir düzenli olarak çok güzel içeriklerle çıkmasını sağladı. "Matematik Dünyası" dergisi Türkiye'de çalışan matematikçiler açısından TMD'nin oluşturduğu en önemli geleneklerden biridir. Bu geleneğin devam ettirilebilmesi kanımca çok iyi olmuştur.

TMD'nin Türk matematiğine yaptığı en önemli katkılardan biri de Matematik Araştırma Dostu Projesi ile verdiği desteklerdir. Bu destekler eski başkanlarımızdan Betül Tanbay'ın çabaları sonucunda bulunan bağışlar sayesinde veriliyor. Bizim dönemimizde verilen bu destekler yüksek rakamlara ulaştı. Türkiye'de düzenlenen neredeyse tüm üst düzey matematik aktivitelerine mali katkıda bulduk. Bu katkılar olmasa belki de bu aktivitelerden bazıları yapılamayacaktı. TMD'nin destekleri Türkiye'de çalışan matematikçiler için bir anlamda can suyu oldu. Normalde bu tür aktivitelere TÜBİTAK'ın destek vermesi gerekiyor ama konulan anlamsız kurallar yüzünden bu destekler çoğu zaman TÜBİTAK'tan alınamıyor. TMD verdiği destekler ile bu negatif durumu biraz olsun telafi etmeye çalıştı.

Bizim dönemimizde yaşadığımız en önemli sorun Boğaziçi Üniversitesi'ndeki rektör değişimi sonrasında orada yaşanan sorunlar oldu. Rektör

değişimi sonrasında Boğaziçi Üniversitesi gibi saygın bir üniversiteye yakışmayacak derecede bilimden uzak idari kararlar alındı. Bu yanlış kararlardan matematikçiler olarak maalesef bizler de etkilendik. Türkiye'de matematik için çok önemli bir yere sahip İstanbul Matematiksel Bilimler Merkezi'nin binası Boğaziçi Rektörlüğü'nün aldığı bir kararla İMBM'nin elinden alındı. İMBM faaliyetlerine hala devam ediyor ama artık bir binasının olmaması yüzünden eskisi gibi üst düzeyde etkinlikler düzenlenmesi mümkün olmayacak gibi duruyor. Bu problemin, Boğaziçi Üniversitesi idaresinin aldığı bu yanlış karardan geri dönmesi ile önümüzdeki yıllarda çözüleceğini umuyoruz.

Ben sözlerime TMD başkanı olduğum dönemde yönetim kurulunda beraber çalıştığımız arkadaşlara ve derneğe dışarıdan destek veren herkese teşekkür ederek bitirmek istiyorum. Türkiye'de matematik her yıl geçmiş yıllara oranla daha üst düzeyde yapılıyor. Gelecek için umutlu olmak için çok sebep var. Türk Matematik Derneği son 75 yılda yaptığı gibi önümüzdeki yıllarda da Türkiye'de matematiğin gelişmesi için üzerine düşeni yapacaktır.

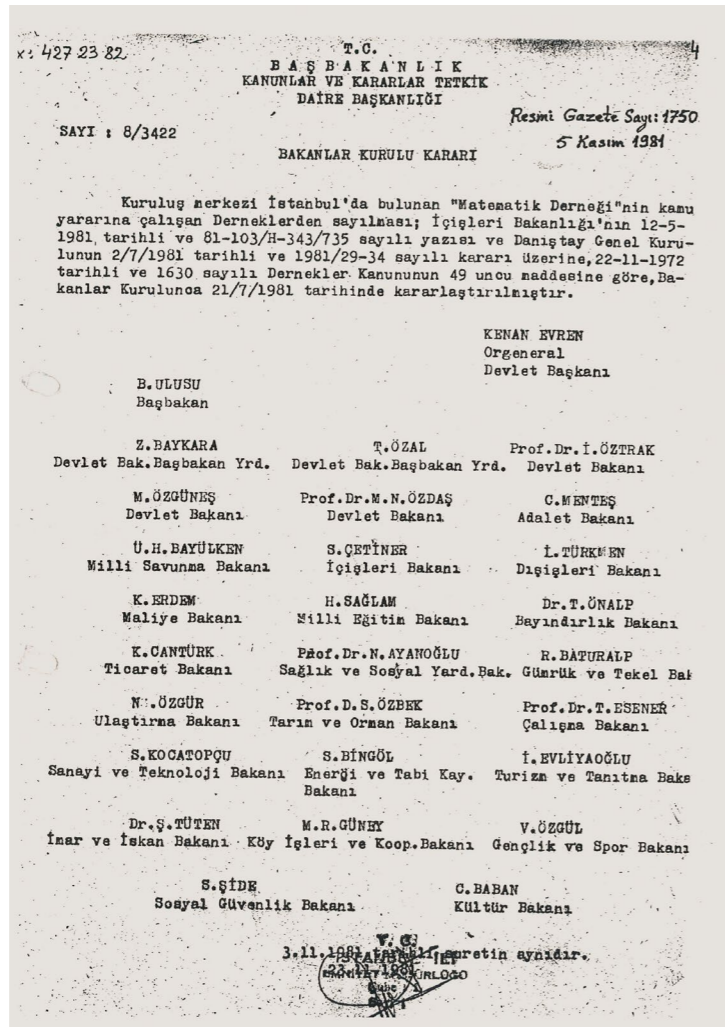
Ergün Yalçın

YÖNETİM – İŞLEYİŞ

BİRKAÇ RESMİ BİLGİ

- 29 Nisan 1948 tarihinde “Türk Sırfi ve Tatbiki Matematik Derneği” adı ile kuruldu.
- 1 Ocak 1963 tarihinden itibaren “International Mathematical Union (IMU)” Uluslararası Matematik Birliği’nin Grup-1 üyesi oldu.
- 1630 No.lu Dernekler Kanunu’nun 53. maddesi ile derneklerin adlarının önündeki “Türk” kelimesi bakanlar kurulu kararına bağlandığı için derneğin adı 22 Kasım 1972 tarihinden itibaren “Sırfi ve Tatbiki Matematik Derneği” olarak anılmaya başlandı (Resmi Gazete, 2 Aralık 1972-Sayı: 14379)
- 25 Nisan 1979 tarih 24344/19676 sayılı İstanbul Vilayeti emri ile kabul edilen yeni tüzük ile birlikte derneğin adı resmi olarak “Matematik Derneği” olarak belirlendi.
- 21 Temmuz 1981 tarih ve 8/3422 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Matematik Derneği “Kamu Yararına Çalışan Dernekler” statüsünde sayılmasına karar verildi.
- 11 Mayıs 1989 tarih ve 89/14108 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile dernek adının önünde “Türk” kelimesini kullanma izni verilerek “Türk Matematik Derneği” olarak tescillendi.

- 13 Temmuz 2008 tarihinde, Avrupa Matematik Derneği (European Mathematical Society) üyesi oldu. 2015 yılında yapılan "tmd-türk matematik derneği" ibareli marka tescil başvurusu Türk Patent Enstitüsü Markalar Dairesi Başkanlığı tarafından kabul edildi.
- Türk Matematik Derneği ülkemizdeki diğer tüm dernekler gibi Dernekler Kanunu'na tabii olup, Kanununun 19. maddesi gereğince içişleri bakanı veya mülki idare amirleri tarafından düzenli olarak denetlenmektedir.
- Derneğin ilk merkezi İstanbul Üniversitesi, Fen Fakültesi, Matematik Enstitüsü, Vezneciler/Beyazıt olmuştur ve ilk 50 yılını, kısa bir dönem taşınılan Dedeefendi Cad. No: 8, Şehzadebaşı adresi haricinde bu mekânda geçirmiştir. Son 25 yıldır derneğin merkezi Sabancı Üniversitesi İletişim Merkezi, Karaköy, Beyoğlu'dur.

KURULLAR

GENEL KURUL

TMD tüzüğünde belirtildiği şekilde, derneğin yönetim ve temsilinde en yetkili ve üst organ genel kuruldur ve iki yılda bir Eylül ayı içinde olağan olarak yapılır. Olağanüstü genel kurul toplantısı ise, yönetim veya denetleme kurulunun gerekli gördüğü hallerde veya asli üyelerin beşte birinin yazılı isteği üzerine yapılır. Dernek yöneticileri düzenli olarak tüzüğe uygun şekilde genel kurulları yapmışlar, ihtiyaç görüldüğü durumlarda da olağanüstü genel kurul yapmışlardır. Geleneksel olarak, genel kurullar hep Eylül ayının son cuma günü yapılmış, kurul öncesi de bir matematikçi, davetli konuşmacı olarak güncel bir konuşma vermiştir. Genel kurul toplantılarının, tüzüğe göre, dernek genel merkezinin bulunduğu yerden başka bir yerde yapılamaması, katılım konusunda her zaman sorun yaratmıştır. Olağan genel kurullar, faaliyet raporlarının ve bütçenin ibrası ve seçimlerden oluşmak zorunda olduğundan, olağanüstü genel kurullar daha çok ilgi görmüş ve canlı buluşmalara vesile olmuştur. 2013 yılında yapılan olağanüstü genel kurulda, Avrupa Matematik Topluluğu'nun etik kodu oybirliği ile kabul edilmiştir. 2015 yılında yapılan olağanüstü genel kurul, kendisinin de katılımıyla Başkanımız Tosun Terzioğlu'na bir teşekkür günü olarak kutlanmış, ardından da Ankara Şubesi üyelerimizin de katılımıyla, Bölge Sorumluları Yönergesi'nin hazırlanmasına vesile olmuştur.

YÖNETİM KURULU

Yönetim Kurulu, beş asli ve beş yedek üyeden oluşur ve genel kurulca gizli oyla iki yıl için seçilir. Süresi biten yönetim kurulu üyeleri yeniden seçilebilir. Yönetim Kurulu asli üyeleri, kendi aralarında Dernek Genel başkanını, dernek ii. başkanını, dernek genel sekreterini ve dernek saymanını seçerler. Yönetim Kurulu, asli üyelerinin en az üçü ile toplanır. Kararlar, hazır bulunanların çoğunluğu ile alınır.

Her ne kadar 17 üyenin katılımı genel kurulun toplanması için yeterli olsa da, genel kurulların dernek merkezinde yapılma mecburiyeti, dolayısıyla genel kurul katılım sayısının üye sayısına oranla düşük olması, yönetim kurulunun temsiliyeti konusunda her zaman tartışmalara sebep olmuştur. Son dönemlerde, yönetim kuruluna aday olan ekipler iletişim imkanlarını kullanarak aylar evvelden kendilerini ve programlarını tanıtmışlar, ve bu sorunun bir miktar giderilmesini sağlamışlardır. Yine son dönemlerde kurulan ekipler, hem birkaç eski üye tutarak hem yeni adaylar dahil ederek, dernek yönetiminin hem devamlılığına hem yenilenmesine katkıda bulunmuşlardır.

Tarih	Başkan	2. Başkan	Genel Sekreter	Yönetim Kurulu
29.04.1948				Ord. Prof. Ali Yar, Ord. Prof. Salih Murat Uzdilek, Ord. Prof. Kerim Erim, Prof. Dr. Nazım Terzioğlu, Prof. Nüzhet Gökdoğan, Doç. Feyyaz Gürsan
17.03.1950	Ord. Prof. Dr. Kerim Erim (28 Aralık 1952 vefat)		Doç. Bekir Dizioğlu	Prof. Dr. Nazım Terzioğlu
1952-1954				
1954-1956				
1956-1958	Prof. Dr. Nazım Terzioğlu			
14.03.1958	Prof. Dr. Nazım Terzioğlu	M. Nuri Karahöyükü		M. Nuri Karahöyükü, Cahit Arf, Ord. Prof. Salih Murat Uzdilek, Prof. Dr. Nazım Terzioğlu, Prof. Hamit Dilgan, Asım Özkan
3.1962	Prof. Dr. Nazım Terzioğlu			Cahit Arf, Suzan Kahramaner, Macit Büke, Asım Özkan, Ferruh Şemin, Cengiz Uluçay
08.11.1974	Prof. Dr. Nazım Terzioğlu			Suzan Kahramaner, Macit Büke, Altıntaş Büke, Orhan İçen, Talat Tuncer, Özdem Çelik
28.02.1975	Prof. Dr. Nazım Terzioğlu			Altıntaş Büke, Cahit Arf
19.10.1976	Ord. Prof. Dr. Cahit Arf (Nazım Terzioğlu'nun vefatı üzerine)			Altıntaş Büke, Asım Özkan
25.03.1977	Ord. Prof. Dr. Cahit Arf			Erdoğan Şuhubi, Altıntaş Büke

Tarih	Başkan	2. Başkan	Genel Sekreter	Sayman	Üye
02.03.1980	Ord. Prof. Dr. Cahit Arf	Prof. Dr. Fikret Kortel	Doç. Dr. Hülya Şenkon	Doç. Dr. Zemin Göktürk	
14.03.1982	Prof. Dr. Fikret Kortel	Prof. Dr. Erdoğan Şuhubi	Doç. Dr. Hülya Şenkon	Doç. Dr. Ayşe Soysal	
01.04.1984	Prof. Dr. Fikret Kortel	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Doç. Dr. Hülya Şenkon	Doç. Dr. Yusuf Avcı	Yrd. Doç. Dr. Ali Erhan Özlük
01.03.1986	Ord. Prof. Dr. Cahit Arf	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Doç. Dr. Hülya Şenkon	Doç. Dr. Yusuf Avcı	Dr. Sinan Sertöz
11.09.1987	Ord. Prof. Dr. Cahit Arf	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Doç. Dr. Hülya Şenkon	Doç. Dr. Yusuf Avcı	Neşe Yelkenkaya
15.09.1989	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Prof. Dr. Yusuf Avcı	Prof. Dr. Hülya Şenkon	Doç. Dr. Nurettin Ergun	Prof. Dr. Timur Karaçay
27.09.1991	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Prof. Dr. Yusuf Avcı	Prof. Dr. Hülya Şenkon	Doç. Dr. Nurettin Ergun	Prof. Dr. Atilla Aşkar
24.09.1993	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Prof. Dr. Yusuf Avcı	Prof. Dr. Hülya Şenkon	Prof. Dr. Abdülkadir Özdeğer	Prof. Dr. Mustafa Akgül
02.10.1995	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Prof. Dr. Yusuf Avcı	Prof. Dr. Hülya Şenkon	Prof. Dr. Nurettin Ergun	Doç. Dr. Ahmet Dernek
26.09.1997	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Prof. Dr. Yusuf Avcı	Prof. Dr. Hülya Şenkon	Prof. Dr. Nurettin Ergun	Prof. Dr. Okay Çelebi
25.09.1998	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Doç. Dr. Alev Topuzoğlu	Prof. Dr. Hülya Şenkon	Prof. Dr. Yusuf Avcı	Prof. Dr. Okay Çelebi
29.09.2000	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Prof. Dr. Alev Topuzoğlu	Prof. Dr. Hülya Şenkon	Prof. Dr. Ali Ülger	Prof. Dr. Betül Tanbay
27.09.2002	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Prof. Dr. Ali Ülger	Prof. Dr. Hülya Şenkon	Prof. Dr. Betül Tanbay	Prof. Dr. Aydın Aytuna
10.09.2004	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Prof. Dr. Ali Ülger	Prof. Dr. Hülya Şenkon	Prof. Dr. Betül Tanbay	Yard. Doç. Dr. Müge Kanuni
29.09.2006	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu	Prof. Dr. Ali Ülger	Prof. Dr. Hülya Şenkon	Prof. Dr. Betül Tanbay	Prof. Dr. H. Ali Nesin
26.09.2008	Prof. Dr. Ali Ülger	Prof. Dr. Betül Tanbay	Yrd. Doç. Dr. Huriye Arkan	Prof. Dr. H. Ali Nesin	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu
23.12.2008	Prof. Dr. Ali Ülger	Prof. Dr. Betül Tanbay	Yrd. Doç. Dr. Huriye Arkan	Prof. Dr. Hüsnü Erbay	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu
24.09.2009	Prof. Dr. Ali Ülger	Prof. Dr. Betül Tanbay	Prof. Dr. Serap Öztöp	Prof. Dr. Hüsnü Erbay	Prof. Dr. Tosun Terzioğlu
24.09.2010	Prof. Dr. Betül Tanbay	Prof. Dr. Hüsnü Erbay	Prof. Dr. Serap Öztöp	Doç. Dr. Banış Coşkunüzer	Doç. Dr. Cem Güneri
07.04.2011	Prof. Dr. Betül Tanbay	Prof. Dr. Hüsnü Erbay	Doç. Dr. Cem Güneri	Doç. Dr. Banış Coşkunüzer	Doç. Dr. Tolga Etgü
11.10.2012	Prof. Dr. Betül Tanbay	Prof. Dr. Hüsnü Erbay	Prof. Dr. Ayşe Berkman	Doç. Dr. Banış Coşkunüzer	Doç. Dr. Cem Güneri
26.09.2014	Prof. Dr. Betül Tanbay	Prof. Dr. Ayşe Berkman	Doç. Dr. R. Tunç Mısırlıoğlu	Doç. Dr. Cem Güneri	Yrd. Doç. Dr. Ayberk Zeytin
30.09.2016	Prof. Dr. Atilla Aşkar	Prof. Dr. Albert Erkip	Yrd. Doç. Dr. Özlem Beyarslan	Yrd. Doç. Dr. Ayberk Zeytin	Doç. Dr. Cem Güneri
28.09.2018	Prof. Dr. Atilla Aşkar	Prof. Dr. Burak Özbağcı	Yrd. Doç. Dr. Özlem Beyarslan	Yrd. Doç. Dr. Ayberk Zeytin	Prof. Dr. Feza Arslan
27.09.2019	Prof. Dr. Burak Özbağcı	Prof. Dr. Feza Arslan	Doç. Dr. Özlem Beyarslan	Yrd. Doç. Dr. Ayberk Zeytin	Prof. Dr. Atilla Aşkar
02.04.2021	Prof. Dr. Ergün Yalçın	Prof. Dr. Olcay Coşkun	Doç. Dr. Özlem Beyarslan	Yrd. Doç. Dr. Ayberk Zeytin	Prof. Dr. Mine Çağlar
30.09.2022	Prof. Dr. Ayşe Berkman	Prof. Dr. Olcay Coşkun	Doç. Dr. Özlem Beyarslan	Prof. Dr. E. Şule Yazıcı	Dr. Öğr. Ü. Özkan Değer

DENETİM KURULU ve ONUR KURULU

Denetleme Kurulu, Genel Kurul tarafından iki yıl için seçilen üç asli ve üç yedek üyeden oluşur. Onur Kurulu ise üç asli, iki yedek üyeden oluşur ve Genel Kurul tarafından iki yıl için seçilir. 2021 yılı Genel Kurulu'nda alınan karar ardından Onur Kurulu'nda önceki başkanların bulunması benimsenmiştir.

İKTİSADİ İŞLETME

Türk Matematik Derneği etkinlikleri de pek çok dernekte olduğu gibi uzun yıllar boyunca gönüllü meslektaşların özverisi sayesinde yürütülmüş ve derneğin fazla bir geliri olmaması nedeni ile bilimsel etkinliklere ancak kısıtlı destek verilmiştir. Doksanlı yılların başında yapılan birkaç uluslararası konferansın derneğin iş birliği ile yapılmış olması, derneğe küçük bir maddi birikim sağlamıştır. 2003 yılında Ali Nesin'in "Matematik Dünyası" dergisine eşik atlatmasının ardından bir iktisadi işletme kurulması gerekmiştir. 2006 yılında "Türk Matematik Derneği İktisadi İşletmesi" kurulmuş ve ilk müdürü Ali Nesin olmuştur. Bu işletme önce dergi gelirlerinin doğru şekilde yönetilmesine imkan sağlamış, ardından öğrencilere verilen dernek burslarının ve IMAGINARY gibi sergilerin finansmanı için altyapı oluşturmuştur.

ANKARA ŞUBESİ

Türk Matematik Derneği'nin tek şubesi olan Ankara Şubesi (TMDAŞ) 02.09.1999 tarihinde Okay Çelebi'nin kurucu başkanlığında kurulmuştur. TMDAŞ'nin Yönetim Kurulu Başkanlığını sırasıyla Okay Çelebi, Ağacık Zafer, O. Tuncay Başkaya yapmış olup halen bu görevi Özcan Yazıcı sürdürmektedir. Kurulduğundan bugüne kadar Ankara'da düzenlenen uluslararası ve ulusal sempozyumlara destek vermiş olan Ankara Şubesi, bunun yanında lisansüstü düzeyde çeşitli konularda yaz okulları ve çalıştaylar da düzenlemiş, üyelerine ve üniversite öğrenci topluluklarının etkinliklerine maddi ve manevi destek sağlamıştır.

TMDAŞ gelecekte de bu tür etkinliklere devam etmenin yanı sıra, yerel yönetimlerle işbirliği içinde, gençlerin ve matematiğe ilgi duyan halkımızın katılabileceği düzeyde matematik konuşmaları organize etmeyi ve matematik kültürünün toplumumuzda yaygınlaşmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

BÖLGE SORUMLULARI YÖNERGESİ

Türk Matematik Derneği'nin 2015 yılında toplanan olağanüstü genel kurulu sırasında merkez olan İstanbul dışında derneğin etkin olabilmesinin yolları hakkında bir tartışma yapılmıştır. Şube kurmanın bürokratik zorlukları göz önüne alınarak, Ankara Şubesi üyelerinin de desteğiyle bir bölge sorumluları yönergesi yazılmasına karar verilmiş, ve yıl içinde çeşitli ortamlarda paylaşılıp geliştirildikten sonra 2016 yılında yapılan olağan genel kurulda yönerge oybirliği ile kabul edilmiştir. Derneğin asli üyelerinden, ilgili il veya bölgede ikamet etmekte olan en az üç kişi tarafından Yönetim Kurulu'na başvuru yapılarak oluşturulan "Bölge Sorumluları"nın görevleri temsil ettikleri il veya bölgedeki üyelerin sorun ve beklentilerini Yönetim Kurulu'na iletmek, derneğin çalışma ve faaliyetlerini temsil ettikleri il veya bölgedekilere iletmek, temsil ettikleri il ya da bölgedeki önemli olayları genel merkeze bildirmek, görev alanları dahilindeki resmî ziyaretlerde derneği temsil etmek, iletişim, tanışma, ortak araştırma işbirlikleri gibi amaçlarla bölgesel etkinlikler gerçekleştirmek olarak belirlenmiştir.

ETİK KODU

Matematik makalelerinin yazımı ve dağıtımı ile ilgili, özellikle son yıllardaki hızlı teknolojik gelişmelerden de kaynaklanabilecek, etik sorunların incelenmesi amacıyla Avrupa Matematik Derneği (EMS) Yönetim Kurulu 2010 yılında Etik Komisyonu oluşturdu ve komisyondan ilk görev olarak meslek ilkelerini içeren bir metin hazırlamasını istedi. Oluşturulan metin Temmuz 2012'de Krakov'da EMS genel kuruluna sunulduktan sonra, 29 Ekim 2012 tarihinde EMS Yürütme Kurulu tarafından onaylandı ve 1 Kasım 2012 tarihinde yürürlüğe girdi.

Özellikle Avrupa'dakiler başta olmak üzere, bütün matematikçilerin, editörlerin ve matematik yayıncılarının metindeki meslek ilkelerine sadık kalması ve, daha genel olarak, bu ilkelerin matematik araştırmalarının değerlendirilmesi ve dağıtımı ile ilgili tüm kişilerce de benimsenmesi hedefleniyor.

Türk Matematik Derneği, ülkemizde yapılan araştırmaların nitelikli dergilerde yayınlanmalarını teşvik etmek üzere web sitemizde matematik dergilerinin sınıflandırılmaları ile ilgili düzenli olarak çeşitli duyurular yapmıştır. "EMS Meslek İlkeleri" metnini de mevcut çaba ve hedeflerimizle uyumlu bulan TMD Yönetim Kurulu, Mayıs 2013'te metni tercüme ederek üyelerine duyurmaya ve dernek olarak resmen destekleyebilmek için gerekli adımların atılmasına karar verdi.

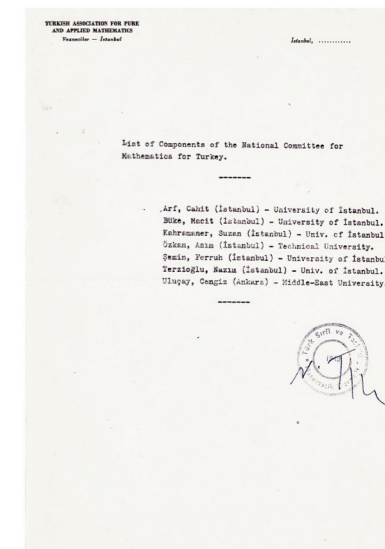
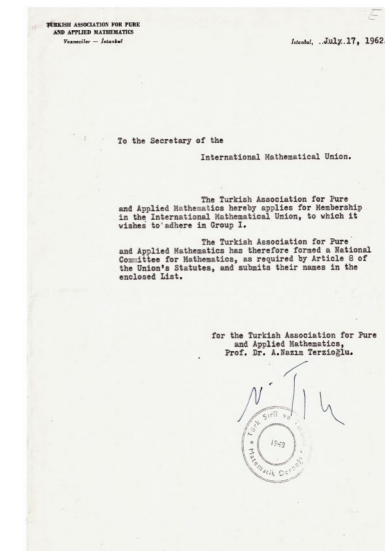
29 Temmuz 2013 tarihli bir duyuru ile üyelerimize İngilizce ve Türkçe metin ile yol haritası sunuldu: Dicle Üniversitesi'nde gerçekleştirilen 26. Ulusal Matematik Sempozyumu sırasında 5 Eylül 2013 tarihinde bir panel düzenlenerek konu tartışmaya açıldı, ve ardından 11 Ekim 2013 tarihli Olağanüstü Genel Kurul'da "Meslek İlkeleri" metninin benimsenmesine oybirliği ile karar verildi.

Türk Matematik Derneği Yönetim Kurulu, sonucu resmi bir yazıyla EMS Başkanlığı'na bildirdi ve TMD, etik kodunu resmen kabul etmiş Avrupa dernekleri listesine girdi. EMS süreçlerine uygun olarak, konu ile ilgili kişisel başvuruların şahsen EMS-Etik Komisyonu'na yapılması gerekmektedir.

ULUSLARARASI TEMSİLİYET

Türk Matematik Derneği, dünyadaki çeşitli matematikçi örgütlerinde ülkemizi temsil etmektedir. Matematik camiamızda, altmışlardan beri Dünya Matematik Birliği'nin (International Mathematical Union-IMU) üyesi olduğu bilinir. Bu kitap için IMU sekreterliğinden arşivlerine bakmalarını istemesek, 1948'de kuruluşunun hemen ardından IMU tarafından üyeliğe davet edildiğimizi, on yıl kadar kurucu üyelerimizin ve de kıymetli matematikçimiz Ratip Berker'in, devlet erkanını, TMD gibi bir mesleki örgütün IMU gibi bir mesleki örgütün parçası olmasının, ülkemizdeki matematiğin gelişmesine katkısı olacağına hem sözlü hem yazılı olarak ikna etmeye çalıştığını belki çoğumuz hiç bilmeyecekti. IMU sekreteri, arşivlerini bizimle paylaştığında, tarihin doğru yazılması için arşiv çalışmasının ne kadar önemli olduğunu bir kere daha gördük. Bu kitabın yazılımı sırasında da pek çok tarihi bilgi bulundu: 17 Temmuz 1962 tarihinde Türk Sırfı ve Tatbiki Matematik Derneği adına Dernek Başkanı Nazım Terzioğlu'nun kurduğu komite ile IMU'da Grup I üyesi olmak için başvuruda bulunuyor. Komitenin adı "Türkiye Ulusal Matematik Komitesi" ve üyeleri de İstanbul Üniversitesi'nden Cahit Arf, Macit Büke, Suzan Kahramaner, Ferruh Şemin, Nazım Terzioğlu, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Asım Özkan ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden Cengiz Uluçay.

IMU üyeliğimiz sırasında aidat dışında geliri olmayan bir dernek için, en büyük sorun hep yıllık aidatları ödemek oldu. Hatta bir dönem üyelikten çıkmamamız için aidattan muaf bile tutuldu TMD. Dünyanın pek çok ülkesinde devletlerin çeşitli şekillerde bu aidatlara katkı yaptığını görüyoruz. Bir süre TÜBİTAK bu temsiliyetin önemini idrak ederek, aidatın yarısını ödese de, yönetim değişimleri sırasında aidat desteği

kaldırılmıştır. Öte yandan, TMD-MAD projesi sayesinde 2014 yılından beri aidat ödeme konusunda daha rahat bir ortama kavuşuldu.

IMU üyelikleri 1'den 5'e çeşitli gruplara ayrılmakta. Grup yükseldikçe orantılı olmayan bir şekilde aidat da yükselmektedir. Ülkemizdeki matematik camiasının ve üretiminin çapı düşünüldüğünde 1960'tan beri elli yıl boyunca birinci grupta kalmamız üzücü olmuştur. Nihayet Türkiye İş Bankası'nın da katkıları elde edilerek, 2014 yılından itibaren ikinci gruba yükselmemiz için o dönem yönetim kurulu üyesi Tunç Mısırlıoğlu'nun önemli katkılarıyla etraflı bir rapor hazırlanarak başvuru yapılmıştır.

Dört yılda bir Dünya Matematik Kongreleri arifesinde yapılan IMU Genel Kurullarına yıllarca temsilci gönderecek imkan bulunamamıştır. Nihayet 1998 yılında Dresden'de yapılan genel kurula Boğaziçi Üniversitesi'nin katkılarıyla yönetim kurulu üyesi Betül Tanbay katılmış, o yıldan beri de bu genel kurullara mümkünse dernek başkanı veya bir yönetim kurulu üyesi gönderilmesine gayret edilmiş, Attila Aşkar, Barış Coşkunüzer ve Betül Tanbay derneğimizi temsil etmişlerdir. İkinci grup üyesi olarak katıldığımız ilk genel kurul 2018 yılında Sao Paulo'da yapılmış ve derneğimiz son iki başkan Attila Aşkar ve Betül Tanbay ile temsil edilmiştir.

2008 yılından beri, Türk Matematik Derneği, Avrupa Matematik Birliği (EMS) üyesidir. EMS Genel Kurulları iki senede bir yapılmaktadır ve derneğimiz her kurulda temsil edilmektedir. Üye olduğundan beri de devamlı olarak bu derneğin EMS-Presidents Meeting (Başkanlar toplantısı), Yönetim Kurulu toplantısı, Etik Komisyonu, Kadın Komisyonu gibi pek çok toplantısına ev sahipliği yapılmıştır.

EMS tarafından dört yılda bir düzenlenen Avrupa Matematik Kongresi'nde Mete Soner, Burak Özbağcı davetli konuşmacı olmuş, Yalçın Yıldırım ödül komitesi üyesi, Betül Tanbay Farkındalık Yaratma, Etik ve Yönetim Komisyonları'nda ve EMS başkan yardımcısı olarak, Hüsnü Erbay Bilimsel Toplantı Komisyonu'nda, Ayşe Berkman Eğitim Komisyonu'nda, Özlem Beyarslan Dayanışma Komisyonu'nda, Can Ozan Oğuz Farkındalık Yaratma Komisyonu'nda görev almışlardır.

2013 yılında EMS tarafından yapılaştırılan Kafkas Matematik Kongresi ilk gününden beri TMD tarafından desteklenmiştir. Yönetim komitesi'nde Betül Tanbay, Bilim Kurulu'nda Ali Ülger, Yalçın Yıldırım, Burak Özbağcı yer almışlardır. Bu kongrelerin birincisi Eylül 2014'te Tiflis'te Gürcistan Bilim Akademisi'nde, ikincisi Ağustos 2017'de Van-Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde ve üçüncüsü Ağustos 2019'da Rostov'da yapılmıştır.

Dördüncüsü Erivan'da, beşincisi Tahran'da ve altıncısı da Bakü'de yapılması planlanmış olan kongreler, pandemi ve savaş felaketleriyle sekteye uğrasa da, devam etmesi için başta EMS olmak üzere tüm bileşenler tarafından uğraşmaktadır.

Türk Matematik Derneği, kurulduğu zamandan beri Balkan matematikçileri ile temasını yakın tutmuş ve çeşitli Balkan matematikçi oluşumlarının parçası olmuştur. 1934 yılında kurulan, fakat 2. Dünya Savaşı ile faaliyeti duran Balkan Matematik Birliği'nin 1966'da yeniden kurulmasında başrolü oynayan TMD, 1971 sonbaharında Balkan Matematik Birliği'nin 4. kongresini İstanbul Üniversitesi'nde düzenlemiştir.

TMD'nin, 2003 yılında kurulan Güney-doğu Avrupa Matematik Derneği (MASSEE) üyeliği ise 2014 yılında gerçekleşmiştir. Her sene yapılan genel kurullarda derneğimizi bir yönetim kurulu üyesi sürekli olarak temsil etmektedir. Şimdiye kadar Betül Tanbay, Ayberk Zeytin ve Özkan Değer bu kurullara katılmışlardır. Yine EMS girişimi olarak başlatılan ve birincisi 2023'te Romanya'da yapılacak olan Balkan Matematik Konferansı'nın başkanı da Betül Tanbay'dır.

Aralık 2016'da Pekin'de İpek Yolu Matematik Merkezi'nin kuruluş toplantısına dönemin TMD başkanı Attila Aşkar katılmış ve Kurucu Kurul'a (Steering Committee) seçilmiştir. Bu kurulda derneğimizi, Attila Aşkar, Varga Kalantarov, Burak Özbağcı temsil etmişlerdir.

Caucasian Mathematics Conference
AUGUST 25 - 26, 2016, VAN, TURKEY
<http://euro-math-soc.eu/cmcf/> (expected to launch late september), email: cmc.2.van@gmail.com

FIRST ANNOUNCEMENT

STEERING COMMITTEE

Carles Casacuberta	(ex officio; EMS)
Mohammed Ali Dehghan	(Iran)
Roland Duduchava	(Georgia)
Tigran Harutyunyan	(Armenia)
Misir Jumayil oglu Mardanov	(Azerbaijan)
Pavel Exner	(ex officio; EMS President)
Armen Sergeev	(Russia and EMS)
Betül Tanbay	(Turkey)

ORGANIZING COMMITTEE

Peyami Battal (Honorary Rector), Ayşe Berkman (vice-chair), Zeynep Kayar (local), Betül Tanbay (local, ex-official), Ali Hakan Tor (local), Cemil Tunç (local), Ayberk Zeytin (Scientific Secretary).

SCIENTIFIC ADVISORY COMMITTEE

Garib N. Murshudov, MRC Laboratory of Molecular Biology, Cambridge
Dmitri Orlov, Steklov Institute, Moscow, Algebraic Geometry
Samson Shatashvili, Trinity College, Dublin, Mathematical Physics
Leon Takhtajan, Stony Brook University, USA, Mathematical Physics
Cem Yalçın Yıldırım, Boğaziçi University, Istanbul, Number Theory

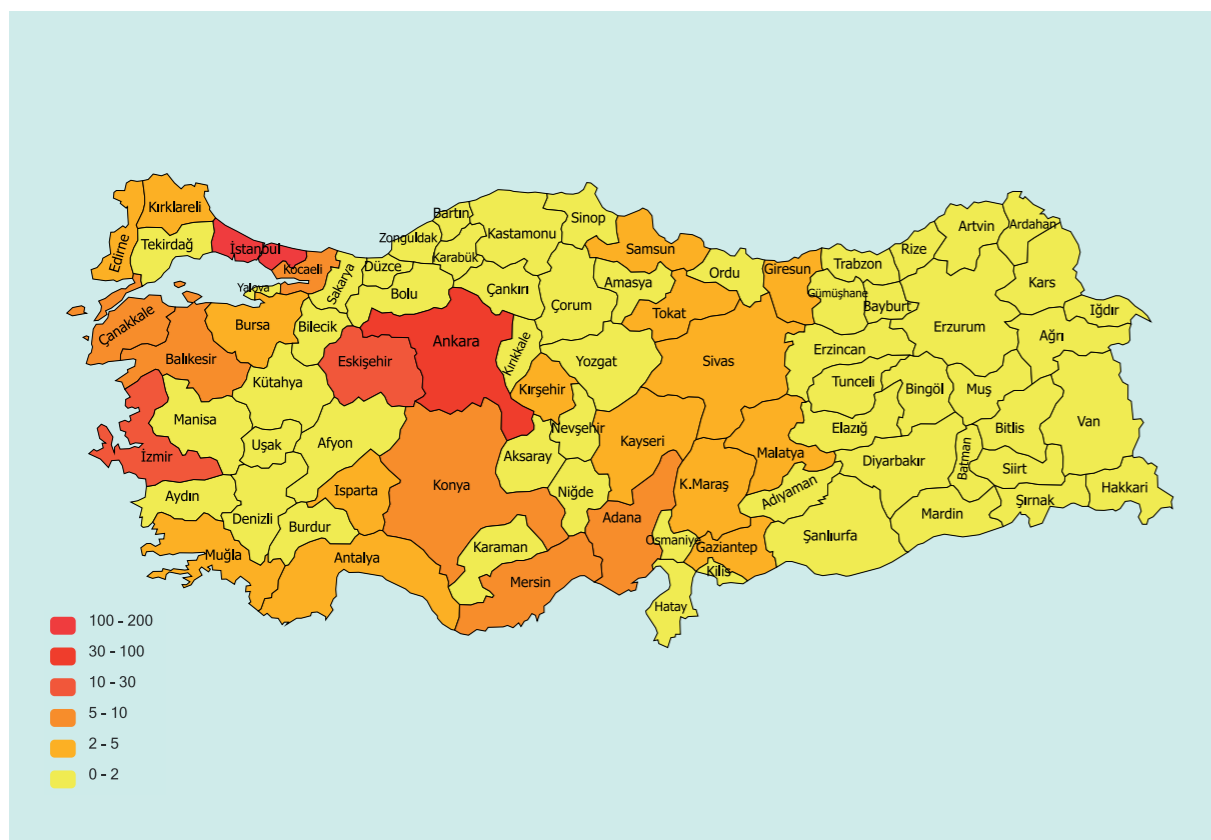
SPONSORS

TURKISH MATHEMATICAL SOCIETY

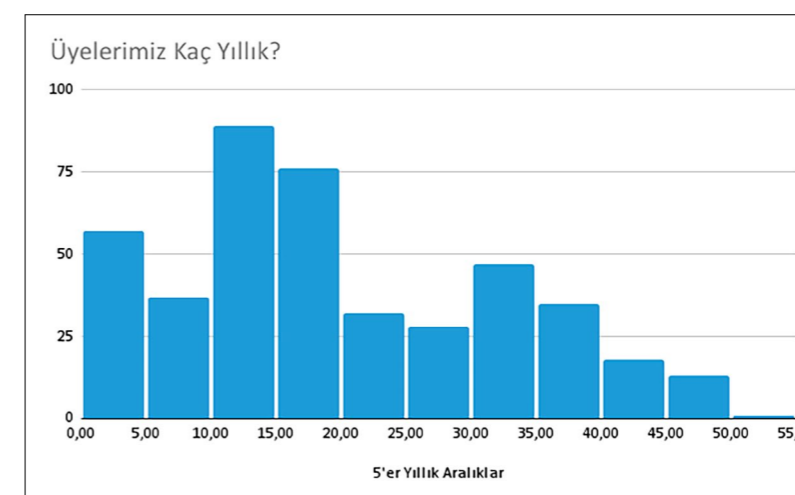
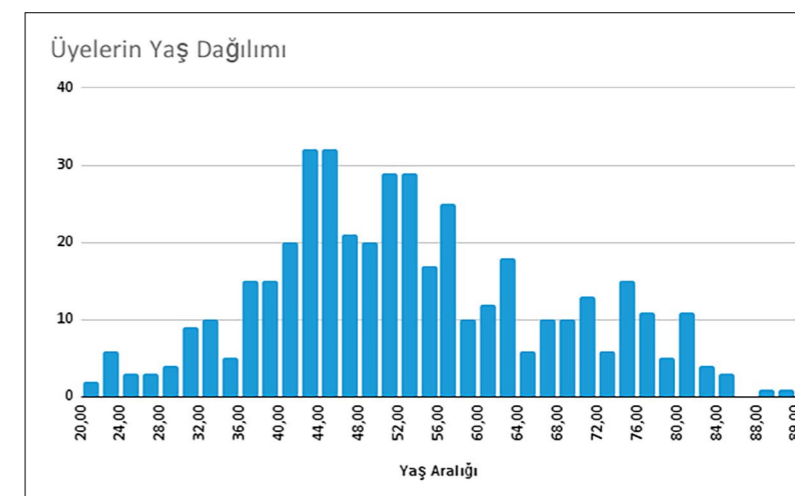
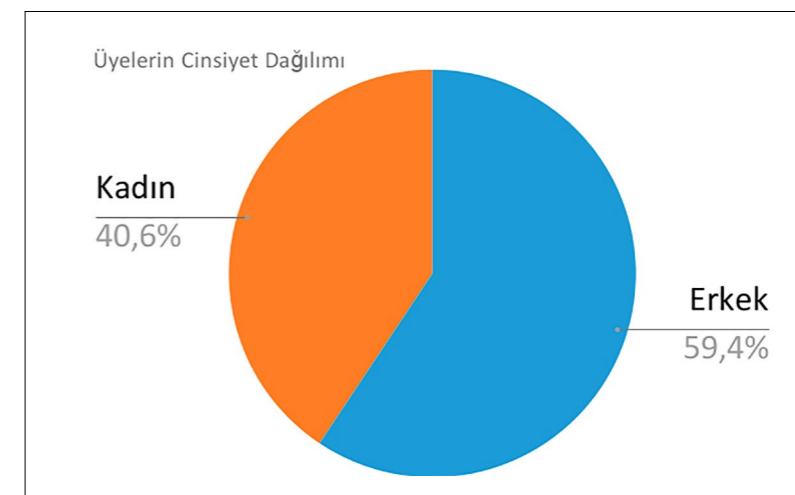
ÜYELER

Derneğin asli, öğrenci ve onursal olmak üzere üç türlü üyesi vardır. Asli üyeler, dernek amaçlarını benimseyerek derneğe giren ve aidatını ödeyen, genel kurulda bir oy hakkına sahip üyelerdir. Derneğe matematik dalında yüksek öğrenim görmüş kişilerle, fen ve mühendislik dallarında en az lisans derecesine sahip olup, matematiği meslekleri gereği kullananlar asli üye olabilirler. Asli üye olabilmek için iki asli üye tarafından tavsiye edilmek ve yönetim kurulu tarafından kabul edilmek gerekir. Yıllık üye aidatının 20 katını peşin olarak ödeyen asli üyeler ile 30 yıl boyunca aidatını düzenli olarak ödemiş asli üyeler, sonraki yıllarda aidat ödeme zorunluluğundan muaf olup, aidat ödemeleri kendi isteklerine bağlıdır.

Öğrenci üyeler, dernek amaçlarını benimseyen, pozitif bir bilim dalında lisans ve lisansüstü öğrenimi görürken derneğe giren, asli üyelerin aidatının yarısı kadar aidat ödeyen, dernek kurullarında oy hakkına ve seçilme hakkına sahip olmayan üyelerdir. Onursal üyeler, derneğe manevi yardımda bulunan ve dernek amaçları doğrultusunda üstün çaba gösterenler arasından yönetim kurulunun teklifi ve genel kurulun kabulü ile seçilirler.

Üyelerin dağılımı ile ilgili tablolara baktığımızda, kadın-erkek dağılımının dernek kuruluşundan beri sağlıklı bir oranda olduğunu, öte yandan bölgelere dağılımın arzulananından uzak olduğunu görebiliriz.

FAALİYETLER

MAD: Matematik Araştırma Dostu

2013 yılında TMD tarafından ülkemizdeki matematikçilerin mevcut ve potansiyel iş birliklerini tespit etmek ve ihtiyaçlara destek aramak için bir çalışma başlatılmış, bir form düzenlenerek matematik camiasına ulaştırılmıştır. Hem toplanılan, hem de eldeki bilgilerden yararlanmak suretiyle ve derneğin temel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak bir bütçe taslağı hazırlanmış ve Matematik Araştırmaları Dostu-MAD projesine girilmiştir.

Matematiğe hem saygı duyulur, hem korkulur. Matematiğe aşırı meraklılara da biraz "kaçık" muamelesi yapıldığından olsa gerek, "MAD" ismi hem destek isteyenlere, hem verenlere çok uygun geldi. Öğrenciliklerinden beri matematik meraklısı iki iş insanının bu listeyi oluşturmakta büyük katkısı oldu. ENKA'nın yönetim kurulu başkanı Sinan Tara, İstanbul Matematiksel Bilimler Merkezi (IMBM)'nin inşaatını tamamen yüklenmişti, ENKA ile sürekli destek protokolü imzalanmasını sağladı, tekstil sektöründen Mehmet Ali Babaoğlu'yla birlikte hem yurt içinden hem de yurt dışından projeye katılacak kurumlar ile temas kurulmasını sağladılar.

Aynı dönemde, TMD, Dünya Matematik Birliği'ndeki (IMU) üyeliğini 2. Gruba çıkarma hazırlığı yapıyor, bir yandan da iki katına çıkacak aidat için destek arıyordu. Ersin Özince'nin girişimi sayesinde, Türkiye İş Bankası ile beş yıl boyunca 2. Grup aidatını karşılayan destek protokolü imzalandı. 1948'den beri hesaplarını bu bankada açmış olan dernek için, bu anlaşma hem maddi hem de manevi açıdan anlamlı oldu.

Aydın Doğan Vakfı ile yapılan iş birliği sayesinde kadın matematikçilere burs ve seyahat fonu temin edildi.

Dernek, MAD desteğini en doğru şekilde değerlendirebilmek için, yeni bir yapılanmaya yöneldi. Matematik alanında tanınmış, temel bilimler politikaları konusunda deneyimli, devlet ve özel sektör yaklaşımlarını bilen bilim insanlarından ilk MAD-Bilimsel Danışma Kurulu (MAD-BDK) oluşturuldu. Kurula dernek başkanının yanı sıra, Koç, Sabancı, Işık, Özyeğin üniversitelerinde rektörlük, dekanlık, enstitü müdürlüğü ve TÜBİTAK başkanlığı görevlerinde bulunmuş bilimciler katılmayı kabul ettiler. İlk BDK üyelerimiz Attila Aşkar, Hüsnü Erbay, Mete Soner, Tosun Terzioğlu ve dernek başkanı Betül Tanbay olmuştur.

Gelecekte de, MAD-BDK üyelerinin, araştırmacı olarak veya araştırma politikaları idarecisi olarak, matematik camiasında yer edinmiş ve aynı dönemde MAD projesine başvurmamış kişiler arasından TMD-YK tarafından seçilmesi ve üyelerin kurulda oldukları sürece başvuru yapmamaları kararları alındı.

İlk görüşmeler ardından TMD yönetim kurulu ile BDK üyelerinin birlikte nasıl çalışacağını anlatan bir yönerge yazıldı.

Genç araştırmacıların teşviki için bir fon ayrılması ve TÜBİTAK, bilim akademileri ve üniversite fonlarından faydalanamayan ama üst düzey araştırma ağı oluşturmuş matematikçilerin desteklenmesi ilk temel prensipler olarak belirlendi.

2014–2022 yılları arasında, Türkiye’de yürütülen nitelikli araştırma faaliyetlerine destek olunmuş, süreklilik sağlanmış, yeni işbirlikleri ve araştırma gruplarının oluşmasına katkıda bulunulmuştur. 8 yılda 70 ayrı araştırma faaliyetine ve IMBM’de yapılan tüm faaliyetlere destek verilmiştir.

Genç matematikçiler teşvik edilmiş, alanlarında yurt içi ve yurt dışındaki uzmanlarla çalıştaylarda birlikte bulunmaları sağlanmış, 8 yılda 15 gençlik çalıştay, 8 yazokulu düzenlenmiştir.

ULUSAL MATEMATİK SEMPOZYUMLARI

TMD himayesindeki Ulusal Matematik Sempozyumu (UMS) ülkemizin değişik üniversitelerinin ev sahipliğinde 1988 yılından beri gerçekleştirilen ve matematiğin her alanını kapsayan en büyük ulusal sempozyumlardan biridir. Her yıl, yılda bir kere yapılmaktadır. Sempozyumun amacı, ülkemizde matematik alanında çalışan ve katkıda bulunan bilim insanlarını bir araya getirerek araştırma sonuçlarını tartışmalarını ve benzer konularda çalışanların fikirlerini paylaşmalarını sağlamanın yanı sıra genç araştırmacıların deneyimli matematikçilerle tanışarak onların deneyimlerinden yararlanmalarını ve matematiğin çeşitli dallarındaki gelişmelerden haberdar olmalarını sağlamaktır. Her sempozyumda tüm katılımcılara hitap eden genel bir konuşma, belirli bir alanda aşama yapmış bir matematikçinin sunduğu bir veya en çok üç çağrılı konuşma, yine alanında yetkin bir matematikçinin sunduğu ve en az iki oturumdan oluşan dizi konuşma ve doktorasını yeni tamamlamış genç araştırmacıların tez çalışmalarında elde ettikleri neticeleri sundukları konuşmalar ile katılımcıların sunduğu kısa konuşmalar ve poster sunumları yapılmaktadır. Konuşmaların Türkçe yapılması sempozyumun genel ilkelerinden biridir. Sempozyum, tüm konuşmaları ve katılımcıların isimlerini içeren bir “sempozyum bildiri özetleri kitapçığı” ve sempozyum ile ilgili tüm bilgileri içeren web sayfası ile kayıt altına alınmaktadır. Genel ve çağrılı konuşmalar dışında gönderilen bildirimler istenildiği takdirde hakemler tarafından değerlendirilerek uygun görülenler sempozyumun yapıldığı üniversitenin fen ve mühendislik bilimleri dergisinde veya daha önce belirlenen diğer dergilerde basılabilmektedir.

TMD’nin destekleriyle gerçekleştirilen ulusal sempozyumların nasıl başladığını, bu toplantıların neden gerekli olduğunu ve ülkemizde matematik alanında çalışan bilim insanları arasındaki iletişime nasıl katkıda bulunduğunu anlayabilmek için biraz geriye dönüp 70’li ve 80’li yıllarda gerçekleştirilen bazı bilimsel toplantılara göz atmakta fayda var. Bu toplantıların önemli ve iz bırakmış olanlarının bazılarını kısaca inceleyelim:

1970’li ve 1980’li Yıllardaki Sempozyumlar

1970 öncesindeki yıllarda yapılan bilimsel toplantıların sayısı çok değildi. O yıllarda ülkede üniversitelerin sayısı azdı ve bunların bir kısmında matematik bölümü bulunmuyordu. Bu durum o dönemlerde matematik alanında yapılan bilimsel toplantıların azlığının bir nedeni

olarak görülebilir. Buna rağmen o dönemlerde yetişen birçok önemli matematikçimizin çalışmalarını hem ülkedeki hem de yurtdışındaki matematikçilerle paylaşmak amacıyla uluslararası kongreler gerçekleştirdiklerini görüyoruz. Örneğin, 1952'de İstanbul'da yapılan ve yurtdışından çok sayıda bilim insanının katıldığı "Uluslararası Uygulamalı ve Teorik Mekanik Kongresi" ve 1962 yılında "elemanter partikül fiziğinde grup teorisi yapıları ve metodları" derslerinin anlatıldığı Teorik Fizik Yaz Okulu gibi bazı önemli bilimsel toplantılar sonraki yıllar için öncülük görevi yapmıştır. Biz burada 1970 yılından sonraki dikkat çeken toplantılara göz atacağız.

1970'li Yıllar

70'li yıllarda matematikle ilgili olarak düzenlenen konferanslar genellikle matematiğin özel bir alanında veya matematikle yakından ilişkisi olan alanlarda yapılmıştır. Örneğin, fiziksel matematik alanında 1970 yılında "matematiksel fizik alanında çalışmalar" ve 1977'de "fizik ve matematikte nonlinear denklemler", grup teorisi alanında 1972 yılında "nonlinear problemlerde grup teorisi", 1973'de "sonlu grupların gösteriliş teorisinde ders notları" ve "sonlu grupların gösteriliş teorisi sempozyumu" gibi birçok bilimsel toplantı düzenlenmiştir. Belirli bir alanda düzenlenen bilimsel toplantıların en göze çarpanlarından ikisi "Fonksiyonel Analiz I sempozyumu" diğeri de "Nevanlinna Konferansı"dır.

Fonksiyonel Analiz I Sempozyumu 1973 yılında İstanbul'da yapılmış, bu uluslararası sempozyumda matematiğin tanınmış isimleri bildiri sunmuş ve bu bildiriler yayınlanmıştır¹.

Nevanlinna sempozyumu Profesör Rolf Nevanlinna onuruna 20–25 Eylül 1976'da Silivri'de İstanbul Üniversitesi Matematik Araştırmaları Enstitüsünde kompleks analiz alanında gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda 23 Eylül 1976 günü Profesör Rolf Nevanlinna'ya fahri doktora ünvanı verilmiştir. Toplantının organizatörü Nazım Terzioğlu toplantının birinci gününde kalp krizi geçirerek hayata veda etmiştir. Bu üzücü duruma rağmen toplantı, programda bazı ertelemeler ve değişikliklerle 23–25 Eylül'de yapılmış ve bildirileri yayınlanmıştır².

1 Proceedings of the Symposium on Functional Analysis (Istanbul, 1973). Publications of the Mathematical Research Institute, University of Istanbul, No. 1. University of Istanbul, Mathematical Research Institute, Istanbul, 1974. v+116 pp.

2 Publication of the Mathematical Research Institute, Istanbul, 7. University of Istanbul, Mathematical Research Institute, Istanbul, 1978. iv+142 pp.

1980'li Yıllar

Matematiğin farklı alanlarında gerçekleştirilen kongreler 80'li yıllarda daha da artarak devam etmiştir. Geniş katılımlı ulusal sempozyumların artması bilimsel toplantıların yurt genelinde bilim insanları arasındaki bilgi alışverişinin öneminin farkına varıldığının önemli bir göstergesidir.

80'li yıllarda gerçekleştirilen bilimsel toplantıların çoğu matematiğin belli bir alanına ya da matematikle ilişkisi olan alanlara kısıtlı olmakla birlikte bu yıllarda matematiğin çok çeşitli alanlarını kapsayan sempozyumların gerçekleştirildiği de göze çarpmaktadır.

Belirli bir alana ilişkin toplantıların en önemlileri arasında 10–25 Eylül 1982'de Karadeniz Teknik Üniversitesinde Nazım Terzioğlu anısına yapılan "Uluslararası Nazım Terzioğlu Matematik Sempozyumu"dur. Sempozyuma yurt içinden ve dışından birçok matematikçi katılmıştır. Sempozyum bildirileri Karadeniz Üniversitesi Matematik Dergisi'nde basılmıştır³.

Bu dönemde gerçekleştirilen bir diğer önemli bilimsel toplantı 23–28 Ağustos 1982 tarihinde Boğaziçi Üniversitesinde yapılan ve oldukça çok sayıda katılımcının olduğu uluslararası "Fizikte Grup Teorisi Metodları" sempozyumudur. Bu toplantı Matematiksel Fizik alanında yapılan geniş katılımlı bilimsel toplantılardan biri olup toplantıda 88 civarında bildiri sunulmuştur. Bildirilerin editörlüğünü Meral Serdaroğlu ve Erdal İnönü yapmıştır^{4, 5}.

Bu iki önemli toplantı dışında 12–14 Eylül 1984'te İstanbul'da "Halkalar ve Geometri" sempozyumu, 9–10 Aralık 1985'te Boğaziçi Üniversitesinde, "Diferansiyel Denklemler Sempozyumu"⁶ ve 10–11 Ekim 1988'de "Diferansiyel Denklemler II Sempozyumu"⁷, 26–29 Ekim 1989'da Trakya Üniversitesi'nde "Diferansiyel Denklemler III Sempozyumu"⁸ ve 24–26 Ekim 1990'da Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde "Diferansiyel Denklemler IV Sempozyumu"⁹ yapılmıştır.

3 Uluslararası Nazım Terzioğlu Matematik Sempozyumu, 10–25 Eylül 1982, Karadeniz Üniversitesi Matematik Dergisi.

4 Proceedings of the 11th international colloquium held at Boğaziçi University, Istanbul, August 23–28, 1982. Edited by Meral Serdaroğlu and Erdal İnönü. Lecture Notes in Physics, 180. Springer-Verlag, Berlin-New York, 1983. xi+569 pp. ISBN: 3-540-12291-5 00A11 (22-06).

5 Group Theoretical Methods in Physics: Proceedings of the XIth. International Colloquium Held at Bogazici University, Istanbul, Turkey, August 23–28, 1982, E Inonu, M Serdaroglu - 1983 - Springer-Verlag.

6 Diferansiyel Denklemler Sempozyumu, 9–10 Aralık 1985, Bildiri Kitabı, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.

7 Diferansiyel Denklemler Sempozyumu II, 10–11 Ekim 1988, Bildiri Kitabı, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.

8 Diferansiyel Denklemler Sempozyumu III, 26–28 Ekim 1989, Bildiri Kitabı, Trakya Üniversitesi, Edirne.

9 Diferansiyel Denklemler Sempozyumu IV, 24–26 Ekim 1990, Bildiri Kitabı, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Geniş Çaplı Ulusal Sempozyumlar

80'li yıllarda Anadolu üniversitelerinde matematiğin birden fazla alanını içeren ulusal sempozyumların yapılması konusunda bir kıpırdanış başlamıştır. Gerek Ankara'daki üniversiteler, gerekse İstanbul'daki üniversiteler ile Anadolu üniversitelerinde çalışan matematikçiler karşılıklı bilgi alışverişinin sağlanabilmesi ve bilimsel çalışmalarının belirli bir platformda tartışılması için geniş çaplı ulusal sempozyumlara ihtiyaç duymuşlardır. Bu tür sempozyumların fizik alanında daha önce yapılmaya başladığını görüyoruz. Örneğin, Türk Fizik Derneği tarafından düzenlenen ve fiziğin matematiksel fizik alanını da kapsayan ve 1976'dan günümüze kadar devam eden "Ulusal Fizik Sempozyumları" fiziğin birçok alanını içermektedir. Matematikte düzenlenen geniş çaplı ulusal matematik sempozyumları 1982 yılından sonra görülmektedir. Bunları kısaca inceleyelim:

Genel Matematik Sempozyumu (26-30 Eylül 1983, Adana)

Ülke çapında matematiğin tüm alanlarını kapsayan, deneyimli ve genç matematikçileri bir araya getirerek matematikte etkin bir bilgi alışverişini sağlama ve bu etkinliği ileriye taşıma amacıyla 1983 yılında Adana'da Çukurova Üniversitesi Matematik Bölümü tarafından "Genel Matematik Sempozyumu" düzenlendi. Bu sempozyuma çeşitli üniversitelerden matematiğin farklı dallarında çalışan bilim insanları katılmış ve çalışmalarını paylaşmışlardır. Sempozyumda sunulan bildiriler "Genel Matematik Sempozyumu Bildirileri" adıyla basılmıştır¹⁰.

Matematik Sempozyumu (10-14 Eylül 1985, Erzurum)

Çukurova Üniversitesi'nden sonra bir diğer geniş çaplı sempozyum 1985 yılında Erzurum'da Atatürk Üniversitesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Çeşitli üniversitelerden katılımcıların olduğu bu sempozyumda 3 çağrılı konuşma yapılmış ve çeşitli anabilim dallarında toplam 78 civarında bildiri sunulmuş olup bunların 56 tanesi bildiri özetleri kitabında basılmıştır. Bu toplantının bildirilerinin ve konuşmacıların isimleri sempozyum Bildiri Özetleri Kitabı'nda bulunmaktadır¹¹.

Ulusal Matematik Sempozyumu (7-10 Temmuz 1986, Samsun)

Adana ve Erzurum'daki sempozyumların ardından 1986 yılında Samsun'da Ondokuz Mayıs Üniversitesi tarafından matematiğin birçok

alanını içeren "Ulusal Matematik Sempozyumu" düzenlenmiştir. Bu sempozyumda sunulan bildiriler "Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Fen Dergisi"nin özel sayısında basılmıştır¹².

Ulusal Matematik Sempozyumu (20-24 Eylül 1987)

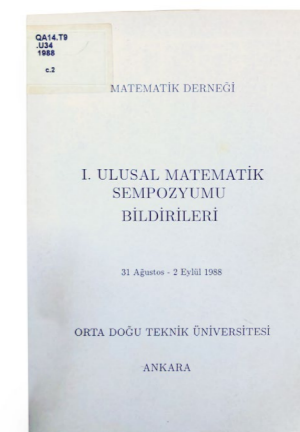
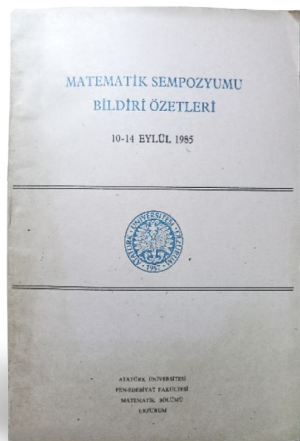
Matematiğin geniş çaplı ulusal sempozyumlardan biri de Trabzon'da Karadeniz Teknik Üniversitesinde gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda 36 bildiri sunulmuş ve bildiriler basılmıştır¹³.

TMD Desteğiyle Gerçekleştirilen Ulusal Matematik Sempozyumları

Adana, Erzurum, Samsun ve Trabzon'da yapılan ulusal sempozyumlar TMD desteğindeki "Ulusal Matematik Sempozyumlarının" doğuşuna öncülük etmiştir. Bu sempozyumların ülkedeki matematikçiler arasındaki bilgi paylaşımını sağladığı ve matematiğe ilgi duyan gençleri teşvik ettiği göz önünde bulundurulursa TMD'nin ne kadar doğru bir iş yaptığı açıkça görülebilir. Ülke genelinde farklı üniversitelerde gerçekleştirilen ve TMD'nin belirlediği kural ve ilkelere bağlı sempozyumlar dizisi 1988 yılında başlamıştır. TMD desteğiyle gerçekleştirilen geniş çaplı ulusal sempozyumlar ve bazıları hakkında, program kitapçıkları, bildiri özetleri kitapları, bildiri kitapları veya web sayfalarından derlenen kısa bilgiler aşağıdaki şekildedir:

1. UMS (31 Ağustos-2 Eylül 1988, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara)

1. UMS, TMD'nin destekleriyle 1988 yılında 31 Ağustos-2 Eylül tarihleri arasında Ankara'da Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiştir. Bu sempozyum TMD himayesinde her yıl yapılan bilimsel etkinlikler dizisinin başlangıcı olmuştur. Sempozyumun açılış konuşmalarını dönemin rektörü Prof. Dr. Ömer Saatçioğlu ve TMD ikinci başkanı Prof. Dr. Tosun Terzioğlu yapmışlardır. Sempozyumun çağrılı konuşmacıları Mehmet Orhon "Yarı-asal f-cebiri", Yavuz Nutku "Fizik ve Geometri" ve Ali Ülger "Arens düzenliliği ve Radon-Nikodym özelliği" başlıklı konuşmalarını sunmuşlardır. Sempozyum, Timur Karaçay'ın kapanış konuşması ile sona ermiştir. Sempozyuma çeşitli üniversitelerden 69 matematikçi katılmış ve 36 bildiri sunulmuştur¹⁴.

10 Genel Matematik Sempozyumu Bildirileri, 26-30 Eylül 1983, Çukurova Üniversitesi, Adana.

11 Matematik Sempozyumu Bildiri Özetleri, 10-14 Eylül 1985, Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Matematik Bölümü, Erzurum.

12 Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Fen Dergisi, Ulusal Matematik Sempozyumu Özel Sayısı, 1987, Samsun.

13 J. Karadeniz Tech. Univ. Fac. Arts Sci. Ser. Math.-Phys. 11 (1988). Karadeniz Teknik Üniversitesi (Black Sea Technical University), Trabzon, 1989. pp. i-iv and 1-349.

14 I. Ulusal Matematik Sempozyumu Bildirileri, 31 Ağustos-2 Eylül 1988, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

2. UMS (25–29 Eylül 1989, Ege Üniversitesi, İzmir)

3. UMS (20–24 Ağustos 1990, Yüzüncüyıl Üniversitesi, Van)

4. UMS (2–6 Eylül 1991, Antakya Kültür Eğitim Tesisleri, Antakya)

5. UMS (28–28 Ağustos 1992, Sakarya Eğitim ve Sağlık Hizmetleri A.Ş., Adapazarı)

6. UMS (8–12 Eylül 1993, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kıbrıs)

7. UMS (29 Ağustos–2 Eylül 1994, Bilkent Üniversitesi, Ankara)

8. UMS (19–23 Eylül 1995, Çukurova Üniversitesi, Adana)

9. UMS (2–6 Eylül 1996, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul)

10. UMS (1–5 Eylül 1997, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu)

Bu sempozyum, 82 katılımcı, 2 çağrılı konuşmacı ve 50 civarında bildiri sunumu ile gerçekleştirilmiştir. Sunulan bildiriler bildiri kitabında basılmıştır¹⁵.

11. UMS (7–11 Eylül 1998, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta)

Bu sempozyuma 153 kişi katılmıştır. 1 çağrılı konuşmacı ve 45 bildiri sunumu ile katılımcıların çok fakat bildirilerin az olduğu dikkati çekmektedir. Sunulan bildirilerin hakemlerin onayından geçen 28 tanesi bildiri kitabında basılmıştır¹⁶.

12. UMS (6–10 Eylül 1999, İnönü Üniversitesi, Malatya)

13. UMS (6–9 Eylül 2000, Boğaziçi Üniversitesi, Doğuş Üniversitesi, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, İstanbul)

14. UMS (19–21 Eylül 2001, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir)

15. UMS (4–7 Eylül 2002, Mersin Üniversitesi, Mersin)

Bu sempozyumda 105 bildiri sunulmuştur¹⁷.

16. UMS (10–12 Eylül 2003 Yüzüncüyıl Üniversitesi, Van)

Bu sempozyum 229 katılımcı ve 140 civarında bildiri sunumu ile

15 Türk Matematik Derneği X. Ulusal Matematik Sempozyumu Bildirileri, 1–5 Eylül 1997, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

16 XI. Ulusal Matematik Sempozyumu Bildirileri, 7–11 Eylül 1998, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

17 XV. Ulusal Matematik Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabı, 4–7 Eylül 2002, Mersin Üniversitesi, Mersin.

oldukça büyük katımlı bir sempozyum olmuştur. Sempozyumda 4 çağrılı konuşma yapılmıştır¹⁸.

17. UMS (23–26 Ağustos 2004, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu).

Bu sempozyumda sadece 20 bildiri sunulmuştur. Bildiriler sempozyum bildiri kitabında basılmıştır¹⁹.

18. UMS (5–8 Eylül 2005, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul).

Bu sempozyumda 8 çağrılı konuşma yapılmış ve 92 bildiri sunulmuştur. Hakemler süreci ardından 33'ü bildiri kitabında yayımlanmıştır.

19. UMS (22–25 Ağustos 2006, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya).

Sempozyuma 131 kişi katılmış ve 173 civarında bildiri sunulmuştur. Bildirilerin 82 tanesi Bildiri kitabında basılmıştır²⁰.

20. UMS (3–6 Eylül 2007, Erzurum Atatürk Üniversitesi, Erzurum).

Katılımın çok olduğu bir sempozyum olmuştur. Bu sempozyumda 152 civarında bildiri sunulmuş olup bildiriler sempozyum bildiri kitabında basılmıştır²¹.

21. UMS (1–4 Eylül 2008, Koç Üniversitesi, İstanbul).

Bu sempozyumda 1 genel konuşma, 1 çağrılı konuşma, 1 dizi konuşma, 3 genç araştırmacı konuşması ve 2 öğrenci konuşması yapılmıştır. Sempozyuma 225 kişi katılmış ve 129 civarında bildiri sunulmuştur²². Sempozyum çok sayıda katılımcısı ve çok sayıda bildiri sunumu ile dikkat çekmektedir.

22. UMS (31 Ağustos–3 Eylül 2009, Nesin Matematik Köyü, İzmir).

Bu sempozyumda 3 çağrılı konuşma, 4 dizi konuşma, 3 genç araştırmacı konuşması ve 88 civarında kısa bildiri sunulmuştur²³.

18 XVI. Ulusal Matematik Sempozyumu Bilimsel Program Kitapçığı, 10–12 Eylül 2003, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.

19 XVII. Ulusal Matematik Sempozyumu Bildiri Kitabı, 23–26 Ağustos 2004, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

20 XIX. Ulusal Matematik Sempozyumu Bildiri Kitabı, 22–25 Ağustos 2006, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

21 XX. Ulusal Matematik Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitapçığı, 3–6 Eylül 2007, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

22 XXI. Ulusal Matematik Sempozyumu Program Kitapçığı, 1–4 Eylül 2008, Koç Üniversitesi, Sarıyer, İstanbul.

23 XXII. Ulusal Matematik Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitapçığı, 31 Ağustos–3 Eylül, 2009, Nesin Matematik Köyü, Şirince, İzmir.

23. UMS (4-7 Ağustos 2010, Erciyes Üniversitesi, Kayseri).

Bu sempozyumda 1 genel konuşma, 1 çağrılı konuşma, 4 genç araştırmacı konuşması ve 161 civarında kısa konuşma yapılmıştır²⁴.

24. UMS (7-10 Eylül 2011, Uludağ Üniversitesi, Bursa).

Bu sempozyuma 138 katılımcı 160 civarında bildiri ile katılmıştır. Bildirilerin özetleri Bildiri Özetleri kitapçığında basılmıştır²⁵.

25. UMS (5-8 Eylül 2012, Niğde Üniversitesi, Niğde).

Bu sempozyumda 1 genel, 1 çağrılı, 1 dizi ve 5 genç araştırmacı konuşması yapılmış ve 99 bildiri sunulmuştur. Bildiri Özetleri Kitapçığı çevrimiçi yayın olarak " <http://sempozyum.nigde.edu.tr/ums/>" adresinde yayınlanmıştır.

26. UMS (4-7 Eylül 2013, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır).**27. UMS (26-29 Ağustos 2014, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul).**

Bu sempozyumda 1 genel, 2 çağrılı, 2 dizi ve 4 genç araştırmacı konuşması yapılmış olup 56 civarında bildiri sunulmuştur. Sempozyumun bilimsel programı <https://docplayer.biz.tr/22740557-27-ulusal-matematik-sempozyumu.html> adresinde yayınlanmıştır.

28. UMS (7-9 Eylül 2015, Akdeniz Üniversitesi, Antalya).

Bu sempozyumda 168 civarında bildiri sunulmuştur. Sempozyumda 1 genel konuşmacı, 2 çağrılı konuşmacı ve 4 genç araştırmacı konuşmaları yapılmıştır. Bildiri Özetleri Kitapçığı çevrimiçi yayın olarak <http://ums2015.akdeniz.edu.tr> adresinde yayınlanmıştır.

29. UMS (29-31 Ağustos 2016, Mersin Üniversitesi, Mersin).**30. UMS (6-9 Eylül 2017, Atılım Üniversitesi, Ankara).**

Bu sempozyumda 1 genel konuşma, 2 çağrılı konuşma, 2 dizi konuşma ve 4 genç araştırmacı konuşmaları yapılmış olup 64 civarında bildiri sunulmuştur. Bildiri Özetleri Kitapçığı çevrimiçi yayın olarak <https://web.itu.edu.tr/goksug/publications/UMS2017.pdf> adresinde yayınlanmıştır.

31. UMS (12-15 Eylül 2018, Erzincan Üniversitesi, Erzincan).

Sempozyumda 1 genel, 2 çağrılı, 2 dizi ve 4 genç araştırmacı konuşmaları yapılmıştır. Sempozyuma 160 kişi katılmıştır. Bildiri Özetleri Kitapçığı çevrimiçi yayın olarak <https://ums2018byu.edu.tr> adresinde yayınlanmıştır.

32. UMS (31 Ağustos-3 Eylül 2019, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun).

Bu sempozyuma 156 kişi katılmış ve 124 civarında bildiri sunulmuştur. Sempozyumda 1 genel konuşmacı, 2 dizi konuşmacı ve 4 genç araştırmacı konuşma yapmışlardır. Bildiri Özetleri Kitapçığı çevrimiçi yayın olarak <https://ums2019.omu.edu.tr> adresinde yayınlanmıştır.

2020 yılında Covid-19 salgını nedeniyle sempozyum yapılamamıştır.

33. UMS (31 Ağustos-3 Eylül 2021, İstanbul Üniversitesi) (Çevrimiçi).

Bu sempozyum Covid-19 salgının etkilerinin devam etmesi nedeniyle çevrimiçi olarak yapılmıştır. Sempozyuma 209 katılımcı kaydolmuştur. 1 genel konuşmacı, 2 çağrılı konuşmacı, 2 dizi konuşmacı, 4 genç konuşmacı ve 78 civarında kısa konuşmacı konuşmalarını, düzenleme kurulu tarafından oluşturulan zoom hesabı üzerinden yapmışlardır. Kayıtlı katılımcılara zoom bilgileri e-posta ile bildirilmiştir. Bildiri özetleri çevrimiçi olarak yayınlanan Bildiri Özetleri kitabında yayınlanmıştır (<http://ums2021istanbul.edu.tr>). UMS için ilk olan çok farklı tarzdaki bu sempozyum TMD'nin desteğiyle İstanbul Üniversitesi Matematik Bölümü tarafından başarıyla gerçekleştirilmiştir.

34. UMS (31 Ağustos-3 Eylül 2022, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir).

Salgının etkilerinin azalmasıyla birlikte 34. UMS salgından önceki şekliyle İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi'nin ev sahipliğinde çok sayıda bilim insanının katılımıyla yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Toplantıda 1 genel konuşma, 2 çağrılı konuşma, 2 dizi konuşma ve 4 genç araştırmacı konuşmaları yapılmıştır. Toplantının katılımcı sayısı 116 olup 62 bildiri sunulmuştur. Bildiri özetleri çevrimiçi olarak Bildiri Özetleri Kitapçığında yayınlanmıştır (<https://math.deu.edu.tr/ums2022/>). Salgının etkilerinin hala devam ediyor olması sempozyuma katılanların sayısında önceki bazı yıllara göre biraz azalmaya neden olmuştur.

UMS'lerin Ruhü

1989 yılında İzmir'de yapılan 2. UMS'nin ardından 90'lı yıllardan itibaren gerçekleştirilen tüm UMS' lere ülkemizin çeşitli üniversitelerinden katılan matematikçi sayısı ve matematiğin çeşitli alanlarından sunulan bildiri sayısı artmıştır. Sempozyumların birçoğuna matematiğe ilgi duyan üniversite öğrencileri de katılmıştır. Bu öğrenciler sempozyum sırasında oluşan akademik ve sosyal havadan etkilenmişler ve gelecekte matematik çalışma arzularının arttığını heyecanla anlatmışlardır. UMS'lerde bildiri sunan matematikçiler oturumlar dışında çalışmalarını

24 XXIII. Ulusal Matematik Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitapçığı, 4-7 Ağustos 2010, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

25 XXIV. Ulusal Matematik Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitapçığı, 7-10 Eylül 2011, Uludağ Üniversitesi, Bursa.

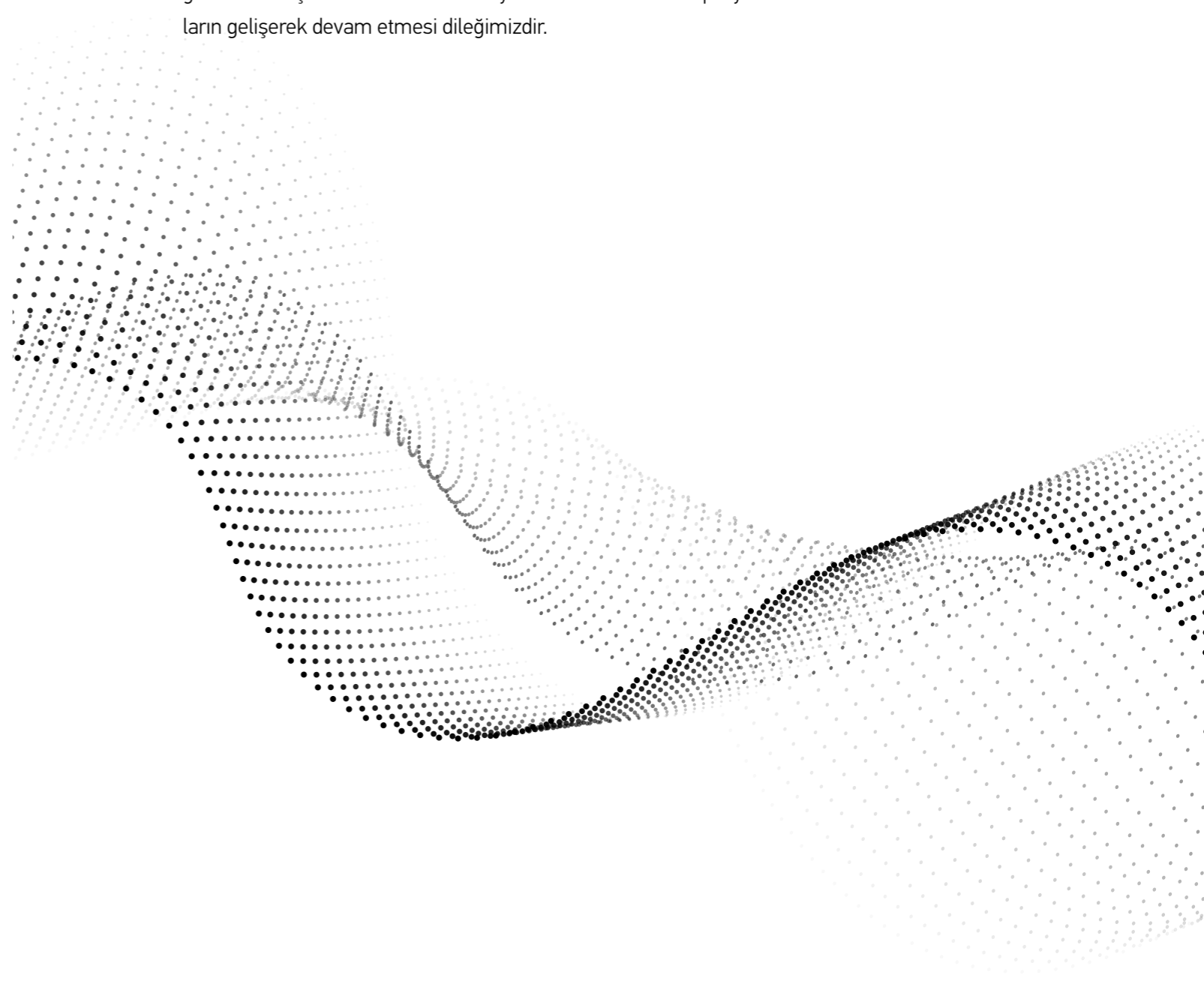
meslektaşlarıyla tartışarak sempozyumun akademik ve sosyal yönüne katkılarda bulunurlar. Oluşturulan sosyal ortamda genç matematikçiler deneyimli matematikçilerle tanışarak akademik desteklerinden yararlanmakta ve araştırmalarında kullanabilecekleri fikirleri keşfetmelerini sağlayacak bir ortam bulmaktadırlar. Böylece genç araştırmacılar için akademik gelecek planlarını oluşturacakları fırsatlar doğmaktadır. Sempozyumların bildiri sunumlarının bitmesinin ardından matematik eğitim ve öğretiminde karşılaşılan problemlerin veya matematikçilerin karşılaştığı diğer problemlerin tartışıldığı ve çözüm önerilerinin ileri sürüldüğü paneller gerçekleştirilmekte ve bir sonraki yıl UMS'nin hangi üniversite tarafından üstlenileceğine karar verilerek sempozyumun akademik kısmı tamamlanmaktadır. Son günde yöreyi tanıtım amaçlı kültür gezileri yapılmakta ve böylece oluşturulan akademik ortam sosyal ortamlarla daha da güçlendirilmektedir. Sempozyumlar tamamlandıktan sonra bildiri sunanların çalışmaları bildiri özetleri kitapçığında yayınlanmaktadır. Bu süreci, gerçekleştirilen tüm UMS'lerde görmek mümkündür. Her yıl olmasa da bazı yıllarda bildirilerin tam metin olarak yayınlandığı ve isteyen araştırmacıların sempozyumda sundukları çalışmalarının bir hakem sürecinden geçtikten sonra yayınlandığı "Sempozyum Bildiri Kitabı" basılmıştır. Son yıllarda gerçekleştirilen UMS'lerde bildiri kitabının yerini daha önceden belirlenen dergilerin özel sayılarında yayınlamıştır.

Karşılaşılan bazı problemlere rağmen 2000'li yıllarda düzenlenen ve 2019 yılına kadar olan UMS'ler ülkemizin neredeyse her üniversitesinden ve bazı özel kurumlardan gelen katılımcı sayılarının çokluğu ve sunulan bildirilerin matematiğin hemen her alanını kapsayacak çeşitlilikte olması bakımından altın çağını yaşamıştır. Bilgisayarların kullanımı "genel konuşma" kategorisinde olan konuşmaların çok daha ayrıntılı hazırlanmasına ve tüm dinleyiciler tarafından kolaylıkla ve zevkle takip edilmesine zemin hazırlamıştır. Sempozyumların açılış gününde alanında bilimsel birikime sahip deneyimli bir matematikçinin yaptığı ve açılışa katılan herkesi kapsayan genel konuşma ortak bir sinerji yaratmakta ve sempozyuma bir ivme kazandırmaktadır. Deneyimli ve kıymetli matematikçilerin UMS'lerde yaptıkları genel konuşmalar sempozyuma katılan herkes tarafından büyük bir ilgiyle karşılanmıştır. Başlangıcından itibaren zaman geçtikçe sempozyum programları, genel konuşmacı, çağrılı konuşmacı, dizi konuşmacı, genç araştırmacı, kısa konuşmalar ve poster sunumları şeklinde sınıflandırılarak daha planlı ve TMD'nin belirlediği kural ve ilkelere bağlı bir hale getirilmiştir. Sempozyumlara davet edilen, alanında deneyimli çağrılı ve dizi konuşmacılarının alanları veya matematiğin belirli bir konusu ile ilgili

yaptıkları konuşmalar katılımcılar tarafından dikkatle takip edilmiştir. Doktora tez çalışmalarını yeni tamamlayan veya tamamlamak üzere olan genç araştırmacıların üzerinde çalıştıkları problemlerin önemini anlattıkları ve elde ettikleri sonuçları sundukları oturumlar da ilgiyle dinlenmiştir.

Şimdiye kadar yapılmış olan tüm UMS'lerin gerçekleşmesinde düzenleme kurullarının özverili çalışmaları sempozyumların başarıyla ve TMD tarafından belirlenen ilke ve kurallara uygun olarak yürütülmesini sağlamıştır.

UMS'lerin, matematik alanında çalışanların faydalı ve iz bırakacak araştırmalarına yol açması, matematiğe ilgi duyan gençlerin akademik geleceklerini şekillendirirken bundan yararlanması ve bu sempozyumların gelişerek devam etmesi dileğimizdir.

SEMİNERLER

TMD Genel Kurulları öncesi bir matematik konuşması verilmesi derneğin en eski geleneklerinden biridir. İkininli yıllarda Karaköy'deki mekânın imkanlarını kullanarak, TMD Seminer dizileri başlatıldı, ardından İstanbul seminerleri, Karaköy Analiz seminerleri gibi pek çok dizi seminerler düzenlendi. Bu seminerlere teknolojinin imkan vermediği dönemlerde İstanbullu matematikçiler katılabiliyordu, 2021 yılında, Türk Matematik Derneği matematiğin tüm alanlarını kapsayan seçkin seminerler serisini başlattı. Çevrimiçi seminerlerin pandemi dolayısı ile yaygınlaşması dünyanın seçkin matematikçilerini Türkiye'deki çevrimiçi seminerlere davet etme olanağını sağladı. Bu seminer serisi ile Türkiye'de çalışan matematikçilerin dünyadaki matematik alanındaki son gelişmeleri daha yakından takip etmeleri kolaylaştı. Dizinin ilk düzenleme komitesi: Erhan Bayraktar (U. Michigan), İlker Birbil (U. Amsterdam), Kazım Büyükboduk (UC-Dublin), İzzet Coşkun (U. Illinois – Chicago), Barış Coşkunüzer (UT Dallas), Burak Erdoğan (U. Illinois – Urbana-Champaign), Sinan Güntürk (NYU-Courant), Özlem İmamoğlu (ETH Zürich), Gizem Karaali (Pomona C.) ve Ekin Özman (Boğaziçi U.)'dan oluştu.

TOSUN TERZİOĞLU KONUŞMALARI

Tosun Terzioğlu dernekle özdeşleşmiş bir isimdir adeta. Çeyrek asır dernekte çalıştıktan sonra, kendisinden sonra başkan olan Ali Ülger'in başkanlığındaki yönetim kurulunda üye olarak bir dönem daha devam etmesi, dernek yönetiminin yenilenmesi ama yenilenirken de sürekliliğini kaybetmemesi açısından sembolik bir anlam da taşır. O günden beri dernek yönetimine katkıda bulunmuş her matematikçi sürekli derneğe destek vermeye devam etmiştir. Kendisine teşekkür etmek için 2015 yılında olağanüstü bir genel kurul ve özel bir anma planlandığında hasta olduğu bilinmiyordu bile. Eylül ayı geldiğinde, hastalığı ilerlemişti, kemoterapi tedavisinden çıkıp geldi derneğe. Hoca olmuş öğrencileri, ailesi, arkadaşları, hep beraber çok güzel hikayelerin paylaşıldığı bu toplantının ardından gelen kış mevsiminde Tosun hocayı kaybettik. Dernek yönetimi anma toplantısını "Tosun Terzioğlu Konuşmaları" olarak her sene Eylül'ün son cuması devam ettirmektedir. Belki burada Tosun Terzioğlu'nun "altı sıfır atılma" döneminde, yeni banknotlar hazırlanırken, 10 lira'nın üzerinde kurucumuz ve başkanımız Cahit Arf'in, üstelik kendisinin çektiği, bir fotoğrafının olmasını sağladığını hatırlatmak anlamlı olur. Yine benzer bir öngörü ile dernek mekanının Sabancı Üniversitesi'ne bağlı iletişim merkezine taşınması da Tosun Terzioğlu sayesinde olmuştur.

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ / TOSUN TERZİOĞLU KONUŞMASI

"GERÇEL ANALİZİN DOĞUŞU"
ALİ ÜLGER

CUMA 30 EYLÜL 2016 14:00
SABANCI ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM MERKEZİ
BANKALAR CADDESİ 2 MINERVA HAN
KARAKÖY

Türk Matematik Derneği Yürütme Kurulu, 22 Şubat 2016 günü kaybettığımız başkanımız Tosun Terzioğlu anısına, ikinci Ali Ülger'in başkanlığına başlatılmaya kararlanmıştır. Tüm matematikçiler ve matematik severler davetlidir. Konuşma ardından aynı mekanda dernek yönetiminde olağan genel kurulumuz yapılacaktır.

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ / TOSUN TERZİOĞLU KONUŞMASI

MONGE-KANTOROVICH TAŞIMA PROBLEMİ
METE SONER (ETH), Zürich

CUMA 29 EYLÜL 2017 14:00
SABANCI ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM MERKEZİ
BANKALAR CADDESİ 2 MINERVA HAN
KARAKÖY

Türk Matematik Derneği Yürütme Kurulu, 22 Şubat 2016 günü kaybettığımız başkanımız Tosun Terzioğlu anısına, ikinci Ali Ülger'in başkanlığına başlatılmaya kararlanmıştır. Tüm matematikçiler ve matematik severler davetlidir. Konuşma ardından aynı mekanda dernek yönetiminde olağan genel kurulumuz yapılacaktır.

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ / TOSUN TERZİOĞLU KONUŞMASI

OTOMORFİK FORMLARIN BAĞIMSIZ BİR TEORİSİ VAR MI?
ROBERT P. LANGLANDS
IAS, Princeton

CUMA 28 EYLÜL 2018 14:00
SABANCI ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM MERKEZİ
BANKALAR CADDESİ 2 MINERVA HAN
KARAKÖY

Türk Matematik Derneği Yürütme Kurulu, 22 Şubat 2016 günü kaybettığımız başkanımız Tosun Terzioğlu anısına, ikinci Ali Ülger'in başkanlığına başlatılmaya kararlanmıştır. Tüm matematikçiler ve matematik severler davetlidir. Konuşma ardından aynı mekanda dernek yönetiminde olağan genel kurulumuz yapılacaktır.

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ / TOSUN TERZİOĞLU KONUŞMASI

ASAL SAYILARIN DAĞILIMI
CEM YALÇIN YILDIRIM

CUMA 4 EKİM 2019 14:00
SABANCI ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM MERKEZİ
BANKALAR CADDESİ 2 MINERVA HAN
KARAKÖY

Türk Matematik Derneği Yürütme Kurulu, 22 Şubat 2016 günü kaybettığımız başkanımız Tosun Terzioğlu anısına, ikinci Ali Ülger'in başkanlığına başlatılmaya kararlanmıştır. Tüm matematikçiler ve matematik severler davetlidir. Konuşma ardından aynı mekanda dernek yönetiminde olağan genel kurulumuz yapılacaktır.

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ / TOSUN TERZİOĞLU KONUŞMASI

MATHEMATICS OF TURBULENT FLOWS: A MILLION DOLLAR PROBLEM!
EDRISS S. TITI

CUMA 25 Eylül 2020 14:00
SABANCI ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM MERKEZİ
BANKALAR CADDESİ 2 MINERVA HAN
KARAKÖY

Türk Matematik Derneği Yürütme Kurulu, 22 Şubat 2016 günü kaybettığımız başkanımız Tosun Terzioğlu anısına, ikinci Ali Ülger'in başkanlığına başlatılmaya kararlanmıştır. Tüm matematikçiler ve matematik severler davetlidir. Konuşma ardından aynı mekanda dernek yönetiminde olağan genel kurulumuz yapılacaktır.

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ / TOSUN TERZİOĞLU KONUŞMASI

WHAT IS A CLASS NUMBER AND WHAT DO WE KNOW ABOUT IT?
ÖZLEM İMAMOĞLU
ETH, Zürich

CUMA 23 ARALIK 2020 14:00
SABANCI ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM MERKEZİ
BANKALAR CADDESİ 2 MINERVA HAN
KARAKÖY

Türk Matematik Derneği Yürütme Kurulu, 22 Şubat 2016 günü kaybettığımız başkanımız Tosun Terzioğlu anısına, ikinci Ali Ülger'in başkanlığına başlatılmaya kararlanmıştır. Tüm matematikçiler ve matematik severler davetlidir. Konuşma ardından aynı mekanda dernek yönetiminde olağan genel kurulumuz yapılacaktır.

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ

TOSUN TERZİOĞLU

TEŞEKKÜR

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ
19 YILLIK SEVGİLİ BAŞKANINA
TEŞEKKÜR ETMEK İÇİN TOPLANİYOR.
TÜM ÜYELERİMİZİ, MATEMATİKÇİLERİ VE
MATEMATİKSEVERLERİ BEKLİYORUZ.

CUMA 2 EKİM 2015 SAAT 15:00

PROGRAM:
15:00 - 15:30: TOSUN BAŞKANIMIZ VE DERNEK
15:30 - 16:30: TOSUN HOCAMIZ VE MATEMATİK

Toplantı ardından dernek üyelerimizle olağanüstü genel kurul yapılacaktır. Tüm ilgilienlerin katılımını rica ederiz.
Bankalar Caddesi 2 Minerva Han Sabancı Üniversitesi Karaköy İletişim Merkezi

TÜRK MATEMATİK DERNEĞİ

katkılarıyla İzmir'de de açıldı. Sergileri beş binden fazla insan gezdi. Ertesi yıl Çukurova Üniversitesi ve özel sektör katkılarıyla Adana'da ve Çankaya Belediyesi'nin iş birliğiyle Ankara'da açıldı. Takip eden yıllarda, yine üniversite ve belediyelerin iş birliğiyle, Bursa, Eskişehir, Erzurum, Van, Trabzon, Samsun, Gümüşhane, Artvin, Rize, Ordu, Kayseri, Yozgat, Kırşehir, Gaziantep'te bir veya daha fazla sergi açıldı, sadece Eskişehir'de 12.000 olmak üzere, sergileri toplamda onbinlerce insan ziyaret etti.

2020 yılında Dünya Matematik Birliği'nin girişimi ile Birleşmiş Milletler-UNESCO tarafından "Dünya Matematik Günü" ilan edilen 14 Mart için İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Kültür A.Ş. birimiyle iş birliği anlaşması yapılmış, İBB tarafından sağlanan akıllı tahtalarla da

desteklenerek, Taksim Metro Sergi Salonu'nda ve metro koridorlarında mart başında büyük bir sergi hazırlanmıştır. 12 Mart 2020'de tüm kamu alanlarının pandemi dolayısıyla kapatılması ile maalesef sergi kapatılmış ve tüm İstanbul ilçelerinde devam etme planı sekteye uğramıştır.

IMAGINARY sergileri, pandeminin ardından 2021 yılında Kocaeli, 2022 yılında Malatya, Erzincan, Bayburt, Giresun illerimizde yapılarak tekrar hız kazanmış ve TMD'nin destek ve koordinasyonu ile düzenlenmeye devam etmektedir.

YAYINLAR

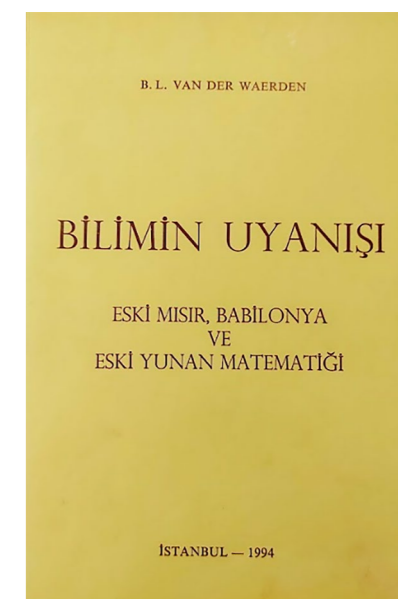
10 Ekim 1962 tarihinde başlangıçta 75 kitapçık olarak planlanan çeviri yayınlarının, merkezi Cağaloğlu'nda bulunan İsmail Akgün Matbaası'nda basılması için dernek başkanı Prof. Dr. Nazım Terzioğlu ile matbaacı İsmail Akgün arasında sözleşme imzalanıyor ama 23 Mayıs 1966 tarihinde yalnızca 12 kitap basılmış iken, biriken borç ve yazıların zamanında matbaaya teslim edilmemesi gerekçe gösterilerek feshediliyor.

Yayınların hikayesini derneğin efsanevi genel sekreteri Hülya Şenkon'un elinden okuyalım (3 Haziran 1980):

"1960'lı yıllarda derneğimize yeni bir faaliyet sahası açılmıştır. Şöyle ki: Matematiğe doğuştan kabiliyetli gençlerin erken keşfedilmesi için gerekli tedbirlerin başında, bu gençlere ders kitapları ile birlikte daha yüksek seviyeli hazırlanmış kitaplar vermek ve bu suretle merak ve ilgilerini uyandırmak gelmektedir. Bu maksatla beynelmül bir literatür türü meydana gelmiştir. Bu literatürü Türkçemize aktarmak gayesiyle Ford Foundation'dan bir yardım temin edilmiş ve Milli Eğitim Bakanlığımızın da teşviki ile 1962 den itibaren on yıl zarfında 34 tane kitap yayınlanabilmiştir. Bu kitaplar tahminlerimizin üzerinde ilgi görmüş olup, bu ilgi bugün de artarak sürmektedir. Derneğimiz müteaddit defalar, bu yayından Milli Eğitim Bakanlığımızın orta dereceli okullarının kitaplıklarına hediye etmiştir. Basıldıkları zaman bile çok ucuz olan bu kitaplar bugün de aynı fiyata satılmaktadır. Bu 34 kitaptan her biri, bir ekmekten daha ucuzdur."

Amaç, kitapçıkların önsözünde dile getirilmiştir:

"Matematiğin kendi değeri yanında, fizik, kimya ve dolayısıyla mühendislik, askerlik gibi pratik sahalara ve bilhassa son zamanlarda biyoloji, ekonomi ve hata sosyal bilimlere yardımı hızla arttığından, bu bilim her millet için hayati bir önem kazanmıştır.

Öte yandan, matematik de bu bilimlerin problemlerini çözebilmek için gerek metod, gerekse fikir bakımından gelişmek zorundadır.

Bundan dolayı birçok memleketlerde bu sahaya daha taha sayıda istidatları çekmek ve bunları erkenden keşfetmek, en nihayet bunların eğitimi için her türlü fedakarlığa katlanmak en önemli bir milli eğitim siyaseti olmuştur.

Yeni istidatları erkenden keşfetmek için düşünülen tedbirlerin başında matematik kültürünü geniş kitlelere yaymak gelir.

İkinci Dünya Harbi'nden sonra birçok memleketlerde, gençlerin teccessüslerini tahrik etmek ve bunların matematik bilimlerine karşı ilgilerini arttırmak için yeni bir tip matematik literatürü meydana gelmiştir. Bu çeşit literatürde aranılan özellikler kısaca şunlar olmalıdır: a) Problem vaz'ı, sun'i olmamalı, b) Bunları anlamak için fazla ön bilgiye ihtiyaç bulunmamalı, c) Okuyucuyu, aktif işbirliğine ve bir şeyler keşfetmeye sevk etmeli.

İşte Türk Matematik Derneği bu cereyanı memleketimize de getirmek maksadıyla bu yayınlara başlamış bulunmaktadır. Bu yayınlar, resmi müfredata bağlı ders veya yardımcı kitaplar olmayıp, konuları yukarıki prensiplere uygun olarak seçilmiş eserlerdir. Bunların anlaşılması için lise matematiğinin bir kısmı ile okuyucunun sağduyusu ve iyi niyeti kafidir.

Tamamen hizmet olan bu teşebbüsümüzün mali kaynağı, Milli Eğitim Bakanlığımızın ve Ford Foundation bağışlarıdır."

İlk 34 kitap ardından uzun yıllar dernekte çeviri yapılmadı, yeni kitap yayınlanmadı. Dernek başkanı Nazım Terzioğlu'nun isteği ve girişimleriyle Hollandalı matematikçi B. L. Van Der Waerden'in eski çağlar matematik tarihine dair kitabının Almanca "Erwachende Wissenschaft" isimli 1956 tarihli Almanca çevirisinin telif hakları sahibi Birkhauser Verlag'dan Türkçe basımı için izin alındı. Orhan Ş. İçen ve Yılmaz Öner tarafından "Bilimin Uyanışı: Eski Mısır, Babilonya ve Eski Yunan Matematiği" adıyla çevirisi yapıldı. Çeşitli sebeplerden dolayı kitabın basımı ancak 1994 yılında tamamlanabildi.

2016 yılında Etienne Ghy's'in "A singular mathematical promenade" isimli kitabının "Matematikte Tekil bir Gezinti" adıyla Türkçe çevirisi, Betül Tanbay'ın girişim ve koordinasyonu ile yazarından yayın hakkı ücretsiz olarak, ancak kâr etmeme koşuluyla temin edildi. Türkçe'ye çeviri Ahmet Feyzioğlu, Ferit Öztürk ve Arkadaş Özakin tarafından sağlandı ve Boğaziçi Üniversitesi Matbaası'nda 1000 adet basıldı.

MATEMATİK DÜNYASI

Türk Matematik Derneği'nin en önemli ürünlerinden biri bu yıl 30. yılını dolduran "Matematik Dünyası" dergisidir. Başlangıcından bu yana ülkenin tüm köşelerinden matematikçilerin gönüllü katkılarıyla düzenli olarak basılmıştır.

Derginin başlangıç hikayesini dönemin başkanı Tosun Terzioğlu şöyle anlatır:

"Öncelikli sorunumuz parasal kaynaktı. Şöyle düşünmüştük: Derginin giderlerini iki yıl boyunca karşılayacak bir kaynak bulabilir miyiz? İki yıl hiç satmadığını kabul ederek deneyelim. Eğer iki yılda dergi kendini kurtaramıyorsa, "Demek ki biz yanılmışız" diyerek bırakırız. Peki, ama bu kaynağı nerden bulacaktık? O dönemde Türk Matematik Derneği oldukça güç durumdaydı. Dernek 12 Eylül'de bütün dernekler gibi kapatılmıştı. Daha sonra açılmasına izin verildi; ama aidat toplayamadığı için ekonomik olarak çok zayıftı. O yüzden çıkacak bir dergiye destek vermesi olanaksızdı. Sonra bir gün, sosyal bir ortamda, daha önceden tanıdığım büyükelçimiz Polat Tacer'le karşılaştık. "Ben bir hafta içinde Paris'e gidiyorum. UNESCO'nun Türkiye temsilcisi oldum. Oradan bir şey ister misin?" diye sordu. Ben de "isterim" dedim. Matematik dergisi projesinden söz ettim. Türk Matematik Derneği'nin durumunu ve bu iş için paraya ihtiyacımızın olduğunu anlattım. O da "Kaç para lazım?" dedi. Doğrusu pek hesaplamamıştık. Bir an 10.000 dolar demeyi düşündüm; ama fazlaymış gibi geldi ve ağızdan 8.000 dolar çıktı. "Peki" dedi ve bir yere yazdı. Ama bana gelişigüzel bir kâğıda yazmış gibi geldi. Tıpkı Aziz Nesin'in bir hikâyesindeki milletvekilinin, gelen istekleri Yenice sigarası paketinin üzerine yazması gibi. Yaklaşık iki ay sonra UNESCO'nun Ankara temsilciliği aradı ve derneğin hesap numarasını istedi. Tamamen unutmuştum, şaşırdım ve hemen anladım ki Polat Bey'in girişimi sonucunda UNESCO parayı göndermiş. Böylece bir bakıma, derginin can suyunu Polat Tacer vermiş oldu, biz de onu abone yaptık. Daha sonra, UNESCO'dan gelen bu parayı hiç kullanmadık; ama bu kaynak bizim için çok önemli bir güvence oldu."

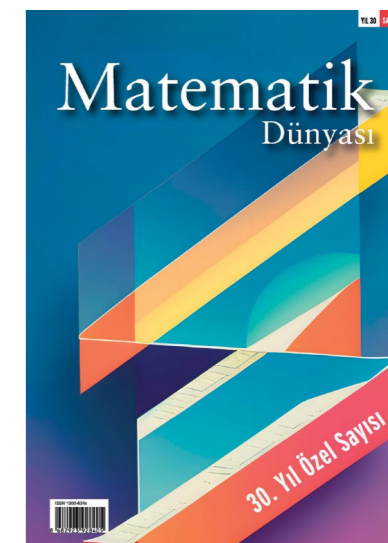
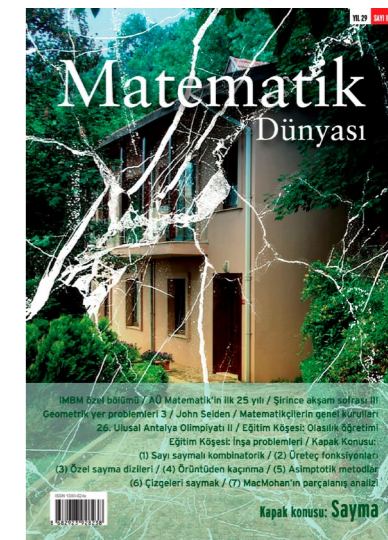
1991 yılında dergi iki ayda bir yayımlanacak biçimde planlandı. İlk sayının yayın kurulu Cemal Koç'un editörlüğünde Okay Çelebi, Hüseyin Demir, Ali Doğanaksoy, Halil Erdem, Yaşar Ersoy, İsmail Gümüşel, Timur Karaçay'dan oluşmaktaydı. 1992'de kurula Alev Topuzoğlu ve

Albert Erkip katıldılar. 1993'ten 1996'ya dek "Matematik Dünyası"nın editörü Şafak Alpay idi. Yayın kurulu da Turgay Kaptanoğlu, Mahmut Kuzucuoğlu, Mefharet Kocatepe, Alpaslan Ertuğ, Selma Atabey ve Cem Tezer'in katılımıyla genişledi. 1996 yılında editör Albert Erkip editörlüğü üstlendi ve yayın kuruluna Fikri Gökdal katıldı. İlk otuz sayısı ODTÜ'de yayıma hazırlanan derginin yayınlanmasına 1997 yılında bir ara olduysa da, 1998'dan itibaren Halil İbrahim Karakaş editörlüğünde Akdeniz Üniversitesi dergiyi sahiplendi, yayın kurulu ise Fikri Gökdal, Timur Karaçay, Doğan Çoker, İlham Aliyev ve Ünal Ufuktepe'den oluştu. 2001 yılında "Matematik Dünyası" dergisi sorumluluğunu Ünal Ufuktepe editörlüğünde İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü üstlendi ve yayın kurulu, Doğan Çoker, Ünal Ufuktepe, Rafail Alizade, Oktay Pashaev, İsmail Aslan ve Engin Büyükaşık'tan oluştu.

2003–2014 yılları ise İstanbul Bilgi Üniversitesi evsahipliğinde Ali Nesin'in editörlük dönemidir, yayın kurulunda Ahmet Doğan, Şafak Alpay, Haluk Oral gibi pek çok matematikçimiz bulunmaktadır.

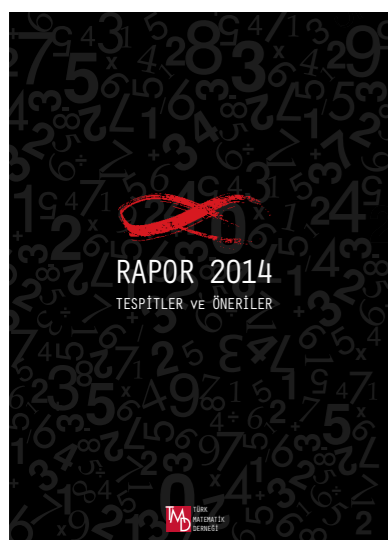
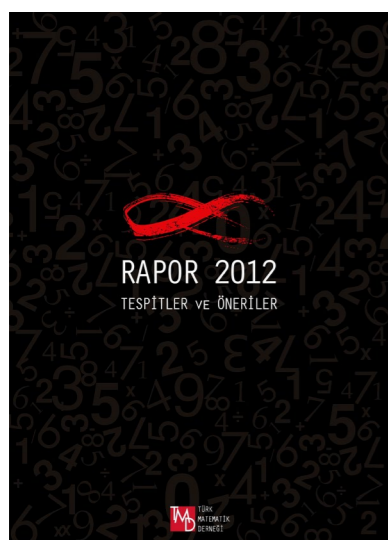
2014 yılında derginin basım ve yayım işlerini üstlenen Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal, Kültürel, Sanat ve Spor Tesisi-leri işletmeciliği ile bir protokol imzalandı. 2014–2018 yılları arasında "Matematik Dünyası"nın eş-editörleri Ayhan Günaydın, Alp Bassa, Özer Öztürk, Özcan Kasal ve Özgür Kişisel oldular. Bu dönemin son sayısı Aydın Aytuna ve Albert Erkip'in editörlüğünde Tosun Terzioğlu'nun anısına hazırlanmış özel sayıdır. 2019–2020 yıllarında çıkan üç sayının editörleri Alp Eden, Türker Bıyıkoglu, Hüsnü Ata Erbay, Ahmet Feyzioğlu, Gizem Karaali, Eren Mehmet Kıral ve Yusuf Ünlü olmuştur. Dergi otuzuncu yılına Olcay Coşkun'un editörlüğü altında Ayhan Günaydın, Ümit Işlak, Ekin Özman, Ferit Öztürk ve Ayberk Zeytin'den oluşan yayın kurulu ile girmiştir. Eski yıllardan farklı olarak, her sayının kapak konuları için davetli editörler seçilmekte ve onları seçen bir de danışma kurulu bulunmaktadır: İzzet Coşkun, Naime Ekici, Selda Küçükçifçi ve de Ali Nesin.

Ayrıca "Matematik Dünyası" dergisini günümüz koşullarında çok daha geniş bir okuyucu kitlesine ve ücretsiz olarak ulaştırabilmek için basılı olmasının yanında bir de elektronik olarak "matematikdunyasi.org" adresi oluşturuldu. Şimdilik 2003 öncesi sayıların tamamı ve 2003 sonrası seçme yazılar aktarılmakta. Derginin 30. yıl sebebiyle çıkan özel sayısında pek çok detay daha okunabilir.

RAPORLAR

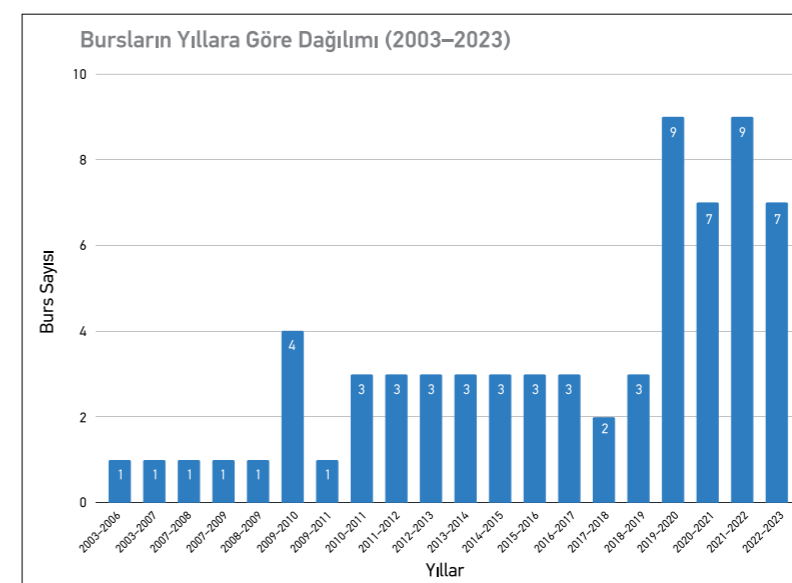
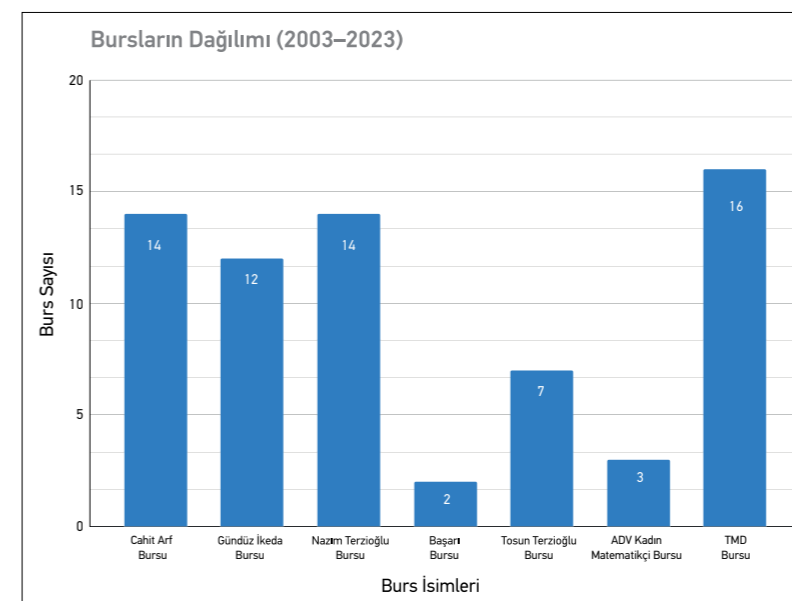
Türk Matematik Derneği yönetim kurulları misyonları çerçevesinde çeşitli konularda duyurular yapar, yazılar paylaşır. Özellikle 2012 yılında dönemin Cumhurbaşkanı'nın TMD Başkanı'nı kabul edip bir rapor talep etmesiyle yönetim kurulu üyeleri, eski başkanlar ve "Matematik Dünyası" editörü ile birlikte kapsamlı bir rapor hazırladılar. Bu rapor, 2014 ve 2016 yıllarında yenilenerek ilgili kurum ve oluşumlara gönderildi. Rapora web sayfamızdan da ulaşılabilir.

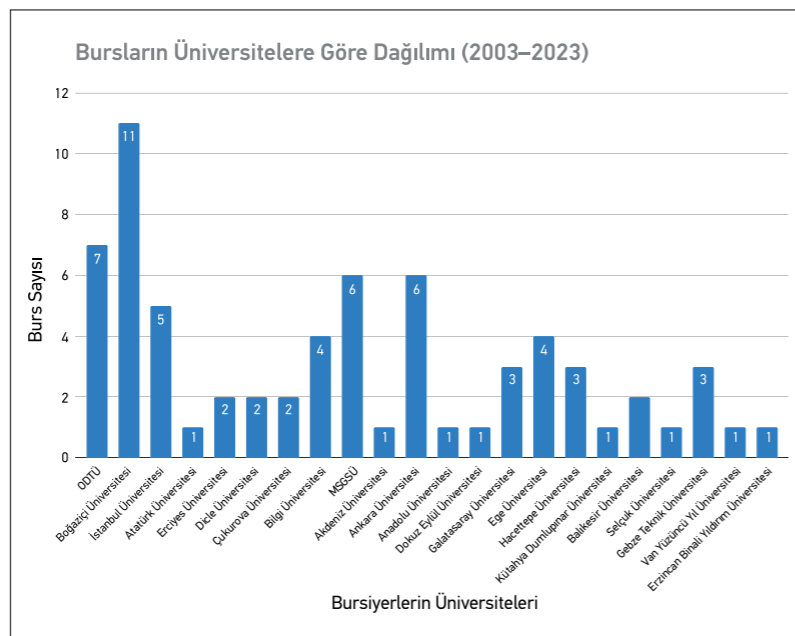

BURLAR

Derneğimiz 2003 yılında başlamak üzere 20 yıldır, sayısı giderek artan bir şekilde, matematik öğrenimi gören ihtiyaç sahibi öğrencilere farklı isimler altında çeşitli burslar vermektedir. Bu burslar, Cahit Arf Bursu (2003–), Gündüz İkedâ Bursu (2003–), Nazım Terzioğlu Bursu (2008–), Başarı Bursu (2009–2011), Tosun Terzioğlu Bursu (2016–), TMD Bursu (2019–), ADV Kadın Matematikçi Bursu (2020–) olup bağışçılarımızın ve çeşitli vakıfların destekleri ile finanse edilmektedir.

2003 yılından beri 20 yılda toplam 65 öğrenci TMD'nin burslarından yararlanmıştır. Burslara ait çeşitli istatistikler aşağıdaki grafikler ile verilmiştir.

Bursiyerlerimizin burslar hakkındaki düşüncelerinden birkaçını aşağıda bulabilirsiniz.

Tolga Karayayla,
Cahit Arf Bursu (2003–2006)
ODTÜ Matematik Bölümü

“Dar gelirli bir ailenin şehir dışında üniversitede okuyan ilk çocuğu olarak TMD’den aldığım Cahit Arf Bursu’nun öğrenim hayatıma katkısı tartışmasız çok büyüktür. Cahit Arf gibi bir matematikçimizin adıyla verilen bu bursu alıyor olmak maddi desteğin yanı sıra manevi olarak da bu onurlu bursa layık olabilmek için beni daha büyük başarılarla ulaşmam için teşvik etmiştir. Aldığım başka burslarla birlikte Cahit Arf Bursu’nun da sağladığı maddi destekle öğrenimim süresince geçimimi düşünmek zorunda kalmayıp sadece matematiğe odaklanabildim. Kuruluşunun 75. yılında Türk Matematik Derneği’ne bana bu bursu vererek sağlamış olduğu tüm bu destek için minnettar olduğumu belirtmek istiyorum. Üniversitede okumanın önceki yıllara göre çok daha masraflı hale geldiği bu günlerde böyle bursların devamının çok önemli olduğunu düşünüyorum. TMD Cahit Arf Bursu’nun verildiği ilk öğrenciyim ve güzel bir rastlantıyla şu anda ODTÜ Matematik Bölümü’nde Cahit Arf’ın kullanmış olduğu odayı (M222) da ben kullanıyorum. Umarım bu çifte onura layık olabilecek çalışmalar yapabilirim.”

Selçuk Karakoç,
Cahit Arf Bursu (2007–2009)
ABD Socure Inc Data Science R&D Fintech

“Üniversitede okurken ailem parasal destek sağlayacak durumda değildi. Burs sayesinde maddi kaygıları düşünmektense derslerime odaklanma imkanı buldum. Daha sonra matematik doktorasına devam ettim ve bitirdim. Şu anda bir teknoloji firmasında matematik alanında Ar-Ge çalışması yapıyorum.”

Enis Kaya,
Nazım Terzioğlu Bursu (2012–2013)
Belçika KU Leuven Matematik Bölümü Doktora Sonrası Araştırmacı

“Burs sayesinde matematik kitapları alabildim, etkinliklere katılabildim. Eğitimime çok önemli bir katkısı oldu. Emeği geçen herkese çok teşekkürler.”

Şefika Kuzgun,
Cahit Arf Bursu (2013–2014)
ABD Rochester Üniversitesi Matematik Bölümü

“Cahit Arf bursunu almak benim için maddi desteğin yanı sıra büyük bir motivasyondur. Burs başvurusu yapmamı tavsiye eden Sadık Değer hocama ve bu değerli desteği öğrencilerle paylaşan Türk Matematik Derneği’ne teşekkür ederim.”

Mustafa Gülfırat,
Nazım Terzioğlu Bursu (2013–2014)
Ankara Üniversitesi Matematik Bölümü

“Lisans öğrenciliğim sürecinde aldığım bu burs, matematik yapmayı teşvik eden en önemli motivasyonum oldu. Hayatımın dönüm noktalarının birinde sağladığınız maddi, benim açımdan ayrıca manevi, bu desteğiniz hep aklımda olacak.”

Mete Han Karakaş,
Nazım Terzioğlu Bursu (2016–2017)
ABD West Virginia Üniversitesi School of Mathematical and Data
Sciences/Algebraic Geometry

“TMD burslarının maddi katkısından daha çok manevi bir katkı ve anlamı var. Nazım Terzioğlu adı altında bu bursu almak beni çok onore etti ve matematikte daha iyi olmak için de bir motivasyon oldu.”

Gülsemin Çonođlu,
Aydın Doğan Vakfı Kadın Matematikçi Bursu (2020–2021)
Sabancı Üniversitesi Matematik Bölümü

“Ben pandemide, çoğu insanın çalışamadığı dönemde burs almaya hak kazandım. Aldığım bursun o dönemde ihtiyaçlarıma ve psikolojime ilaç gibi geldiğini söyleyebilirim. Minnettirim.”

SONSÖZ

Bu kitapçığı hazırlarken, pek çok niyet ve dileğimiz vardı. 75 yıldır amacından şaşmadan varolmayı sürdüren bir kurumun hikayesi toplumda herkes için kurumsallaşma açısından bir örnek oluşturabilirdi. Dernek bir yandan ülkede bir yandan dünyada kabul edilmiş, itibarı olan bir kuruluş olsa da, çoğu meslekdaşımız tarihi ve işleyişi hakkında yeterli bilgiye sahip değildi. Bir kitap içinde, pek çok detayı öğrenebilsinler istedik. Derneğe yıllarını vermiş emektarların da, belli köşelerini karıştırarak hafızalarını tazelemelerini arzuladık. Ve elbette genç kuşağın derneğin önemini anlamasını, derneğin süreklilik ve yenilik hedefiyle sahiplenilmesini umuyoruz. Bursiyerler bölümündeki sonsöz bu dileğimizin gerçekleşeceğine dair bir söz sanki! Biz de derneği kurup geliştiren herkese minnettarız.

Bankalar Cad. No:2

Minerva Han

34420 Karaköy

İstanbul-Türkiye

Telefon: (0212) 292 49 39

tmd@tmd.org.tr